

**EURA
EURAJOKI
HARJAVALTA
HUITTINEN
JÄMIJÄRVI
KARVIA
KANKAANPÄÄ
KOKEMÄKI
MERIKARVIA
NAKKILA
POMARKKU
PORI
RAUMA
SIIKAINEN
SÄKYLÄ
ULVILA**

**SOSIAALIASIAMIEHEN SELVITYS
KUNNANHALLITUKSILLE
VUODELTA 2021**

**SOSIAALIASIAMIES
JARI MÄKINEN**

1. JOHDANTO	2
1.1. Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista	3
2. SOSIAALIASIAMIESTOIMINNAN PERUSTEITA	4
2.1. Sosiaaliasiamiestoiminta	4
2.2. Satakunnan sairaanhoitopiirin sosiaaliasiamiestoiminta 2021	5
2.3. Sosiaalihuollon asiakkaan oikeudet ja velvollisuudet	6
2.4. Sosiaalihuollon asiakaslain mukaiset muistutukset	7
3. SOSIAALIASIAMIESTOIMINNAN TILASTOA 2021	10
3.1. Aluksi	10
3.2. Tilastotiedon perusteet	10
3.2.1. Asiakastapaukset lukumäärän mukaan 2021	11
3.2.2. Yhteydenottajat	13
3.2.3. Asiakastapahtuman kohde 2021	14
3.2.4. Yhteydenottotavat	16
3.2.5. Yhteydenoton kieli	16
3.2.6. Yhteydenoton luonne	17
3.2.7. Asiatapahtumien syyt	18
3.2.8. Asiatapahtumien tehtäväalueet	20
3.2.9. Sosiaaliasiamiehen toimenpiteet	24
3.2.10. Julkinen vai yksityinen palvelu	27
3.2.11. Varhaiskasvatus	29
4. TEEMAT 2021	30
4.1. Toimeentulotuen tietoja	31
4.2. Lastensuojelu	34
5. KUNTAKOHTAINEN KÄSITTELY	42
Sosiaaliasiamiestoiminta Eura 2021	42
Sosiaaliasiamiestoiminta Eurajoki 2021	45
Sosiaaliasiamiestoiminta Harjavalta 2021	49
Sosiaaliasiamiestoiminta Huittinen 2021	53
Sosiaaliasiamiestoiminta Jämijärvi 2021	56
Sosiaaliasiamiestoiminta Kankaanpää 2021	58
Sosiaaliasiamiestoiminta Karvia 2021	62
Sosiaaliasiamiestoiminta Kokemäki 2021	64
Sosiaaliasiamiestoiminta Merikarvia 2021	67
Sosiaaliasiamiestoiminta Nakkila 2021	70
Sosiaaliasiamiestoiminta Pomarkku 2021	73
Sosiaaliasiamiestoiminta Pori 2021	76
Sosiaaliasiamiestoiminta Rauma 2021	84
Sosiaaliasiamiestoiminta Siikainen 2021	91
Sosiaaliasiamiestoiminta Säkö 2021	93
Sosiaaliasiamiestoiminta Ulvila 2021	96
Lähteitä	98

1. JOHDANTO

Sosiaaliasiamiehen selvitykseen kunnanhallituksille vuodelta 2021 on koottu Satakunnan sairaanhoitopiirin sosiaalipalvelujen tarjoamien sosiaaliasiamiespalvelujen toimialueella kertyneet asiakasasiat tilastoina.

Kuten jo aiempien vuosien selvityksissä, myös nyt on tiedonhankinnassa hyödynnetty aiempaa enemmän THL:n ja Kelan olemassa olevia tilastoaineistoja.

Jokaista kuntaa varten on varattu oma osio selvityksen lopusta, jossa on koottuja tilastoja purettu yksityiskohtaisempaan sanalliseen- ja taulukkomuotoon. Tilastoinnissa on hyödynnetty valtakunnallista tilastointimallia, joka oli käytössä jo vuoden 2010 aikana.

Suomalaiset sosiaalipalvelut ovat muutoksen edessä. Hyvinvointialueiden toiminnan alkua valmistellaan. Samoin lainsäädäntö kehittyy. Sosiaali – ja potilasasiamiestoiminnasta on meneillään lainsäädäntöhanke, jonka tarkoituksena on tiiviimmin yhdistää asiamiestoiminta yhdeksi kokonaisuudeksi. Myös tämän lainsäädännön valmistelussa, niin Satakunnan kuin muutkin, sosiaaliasiamiehet ovat olleet vaikuttamassa.

Satakunnan Sairaanhoitopiiri

Sosiaalipalvelut

lokakuu 2022

Jari Mäkinen

sosiaaliasiamies

p. 044 7079132

Mukulamäentie 1

28450 Vanha-Ulvila

1.1. Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista

Vuoden 2015 alussa lakiin sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista tuli muutoksia, jotka vahvistivat muistutuksen asemaa. Muistutusmenettelyn käytön vahvistamiseksi painotetaan toimintayksikön velvollisuudesta tiedottaa asiakkaille muistutusoikeudesta ja tehdä sen käyttö mahdollisimman helpoksi. Tiedottamisen tarkoituksena on vahvistaa asiakkaiden tietoisuutta oikeudesta muistutuksen tekemiseen ja selkeyttää asiakkaille muistutusmenettelyyn liittyviä käytäntöjä, esimerkiksi kuinka muistutus tehdään, kenelle se toimitetaan, kuinka muistutukseen vastataan, mitkä sen vaikutukset ovat ja kuinka toimintayksikkö hyödyntää muistutuksista saatua palautetta. Tiedotuksen yhteydessä voitaisiin korostaa myös muistutuksen asemaa ensisijaisena keinona reagoida koettuihin epäkohtiin ja kertoa asiakkaille mahdollisuudesta kannella valvontaviranomaisille. (HE 185/2014)

Asiakaslaki eli Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000) on tullut voimaan 1.1.2001. Asiakslain tarkoituksena on edistää asiakaslähtöisyyttä, asiakassuhteen luottamuksellisuutta sekä asiakkaan oikeutta hyvään sosiaalihooltoon ja kohteluun. Asiakslaki sisältää sosiaalihuollon asiakkaan osallistumiseen, kohteluun ja oikeusturvaan liittyvät keskeiset oikeudelliset periaatteet ja siinä säädetään asiakkaan oikeuksista ja velvollisuuksista, salassapidosta, vaitiolovelvollisuudesta ja salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta sekä sosiaaliamiestoiminnasta.

Asiakslain mukaan asiakkaan kohtelulla tarkoitetaan sitä tapaa, miten häneen eri asiakastilanteissa suhtaudutaan. Lain tavoitteena on sosiaalihuollon asiakkaan kohtelussa toteuttaa asiakkaan itsemääräämisoikeutta ottamalla huomioon asiakkaan tarpeet, toivomukset ja mielipiteet sen suuntaisina ja sellaisina, kuin asiakas ne itse ilmaisee. Tavoitteena on palveleminen ensisijaisesti asiakkaan esille tuomien lähtökohtien mukaan, eikä auttajan tai organisaation sanelemista tarpeista. Lähtökohtaisesti luotetaan asiakkaan omaan kykyyn kertoa, minkälaisia palveluja hän tarvitsee. Lailla pyritään lisäämään asiakkaan aktiivisuutta ja edistämään sosiaalihooltoon liittyvää asiakkaan myönteistä kohtelua. Erityistä huomiota on kiinnitettävä paljon hoivaa ja huolenpitoa tarvitsevien vanhusten, kehitysvammaisten ja alaikäisten asemaan ja oikeuksiin. (Sosiaalihuollon asiakkaan asema ja oikeudet 2001, 17)

Asiakslakia sovelletaan sekä kunnan omaan että yksityiseen sosiaalihooltoon. Kunnan ostamat yksityiset sosiaalihuollon palvelut ja asiakkaiden itsensä ostamat sopimusperusteiset palvelut kuuluvat myös asiakslain soveltamisalaan.

2. SOSIAALIASIAMIESTOIMINNAN PERUSTEITA

2.1. Sosiaaliasiamiestoiminta

Sosiaalihuollon asiakaslain 24§:ssä säädetään sosiaaliasiamiestoiminnasta ja sen mukaan jokaisen kunnan on nimettävä sosiaaliasiamies. Sosiaaliasiamies voidaan nimetä kahden tai useamman kunnan yhteiseksi. 1.8.2005 voimaan tulleen kelpoisuuslain mukaan sosiaaliasiamiehellä tulee olla sosiaalityöntekijän kelpoisuus tai tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto ja alan tuntemus. Sosiaaliasiamiesjärjestelmän tavoitteena on kiinnittää huomioita sosiaalihuollon laatuun sekä myös asiakkaan kohteluun sosiaalihuollossa.

Varhaiskasvatuksen osalta sosiaaliasiamiestoiminnasta säädetään varhaiskasvatuslain 53§:ssä

Sosiaaliasiamiehen tehtävänä on:

- neuvoa asiakkaita sosiaalihuollon asiakaslain soveltamiseen liittyvissä asioissa
- avustaa muistutuksen tekemisessä
- tiedottaa asiakkaan oikeuksista
- toimia muutenkin asiakkaan oikeuksien edistämiseksi ja toteuttamiseksi
- seurata asiakkaiden oikeuksien ja aseman kehitystä kunnassa ja antaa siitä selvitys vuosittain kunnanhallitukselle

Sosiaaliasiamies tarjoaa ohjausta ja neuvontaa myös **varhaiskasvatuksen** liittyvissä asioissa.

Sosiaaliasiamiehen tehtävänä on neuvoa varhaiskasvatuslain soveltamiseen liittyvissä asioissa, avustaa muistutuksen tekemisessä, tiedottaa asiakkaan oikeuksista ja toimia asiakkaan oikeuksien edistämiseksi ja toteuttamiseksi. Ja antaa siitä selvitys vuosittain kunnanhallitukselle.

Asiakkaiden luottamuksen säilyttämiseksi on tärkeää, että sosiaaliasiamies on puolueeton. Sosiaaliasiamiehen tehtävä on neuvoa-antava, hän ei tee päätöksiä eikä myönnä etuuksia. Keskeisenä tehtävänä on asiakkaan kuuleminen ja eri vaihtoehtojen selvittäminen yhdessä asiakkaan tilanteen ratkaisemiseksi. Jos asiakas on tyytymätön saamaansa palveluun tai kohteluun, hän voi pyytää sosiaaliasiamiestä toimimaan sovittelijana.

Sosiaalihuollon asiakkaalla on palveluntuottajasta riippumatta oikeus tehdä saamastaan palvelusta tai kohtelusta muistutus sosiaalihuollon toimintayksikön vastuuhenkilölle tai sosiaalihuollon johtavalle viranhaltijalle.

Muistutukseen on vastattava kohtuullisessa ajassa sen tekemisestä. Sosiaaliasiamies ei käsittele muistutuksia, vaan ainoastaan antaa tarvittaessa apua asiakkaille muistutuksen tekemisessä. Muistutuksella ei voi saada muutosta itse päätöksen sisältöön eikä muistutukseen annettuun vastaukseen voi hakea muutosta valittamalla.

2.2. Satakunnan sairaanhoitopiirin sosiaaliasiamiestoiminta 2021

Sosiaaliasiamiestoiminnan järjestämisessä tulisi huomiota kiinnittää toiminnan puolueettomuuteen, riippumattomuuteen sekä asiakkaiden tarpeisiin ja sosiaaliasiamiehen tavoitettavuuteen.

Vuonna 2021 Satakunnan alueella 17 kuntaa (Eura, Eurajoki, Harjavalta, Huittinen, Jämijärvi, Kankaanpää, Karvia, Kokemäki, Merikarvia, Nakkila, Pomarkku, Pori, Rauma, Siikainen, Säkyli, Ulvila) hankkivat sosiaaliasiamiespalveluja Satakunnan sairaanhoitopiiriltä. Vuoden 2021 alusta Harjavalta ja Kokemäki liittyivät mukaan toimintaan. Väestöpohja toimialueella on ollut noin 210 000 asukasta.

Satakunnan sairaanhoitopiirissä sosiaaliasiamies sijoittuu Sosiaalipalveluiden toimialueen sisällä Erityisosaamiskeskuksen henkilöstöön.

Sosiaaliasiamiehenä Satakunnan sairaanhoitopiirin sosiaalipalveluissa toimi edelleen sosiaaliasiamies Jari Mäkinen. Vuoden 2020 alussa sosiaaliasiamiehen käyntiosoite muutti Erityisosaamiskeskuksen mukana, osoitteeseen Mukulamäentie 1, 28450 Vanha-Ulvila. Asiakastapaamiset hoidetaan asiakkaan lähipalveluna, soveltuvissa, erikseen sovittavissa tiloissa.

Sijaistamisesta on sopimus Pikassoksen sosiaaliasiamies Satu Loipon kanssa, vastavuoroisesti.

Sivuvastaanottoja on järjestetty asiakkaiden saavutettavuuden takaamiseksi Huittisissa, Kankaanpäässä ja Raumalla. Tarvittaessa sosiaaliasiamiehellä on ollut mahdollisuus vieraila siinä kunnassa, jossa asiakkaan asian käsittely on sitä vaatinut.

Sosiaaliasiamies Jari Mäkinen on osallistunut Porin Perusturvan yhteistoiminta-alueen tietosuojaryhmään, ja siten osaltaan vaikuttanut alueen asiakkaiden oikeuksien kehittymistä.

.

2.3. Sosiaalihuollon asiakkaan oikeudet ja velvollisuudet

Asiakaslaki sisältää mm. säädökset sosiaalihuollon asiakkaan oikeuksista ja velvollisuuksista.

Sosiaalihuollon asiakkaalla on oikeus laadultaan hyvään sosiaalihooltoon ja hyvään kohteluun. Asiakasta ei saa syrjiä ja häntä on kohdeltava siten, ettei hänen ihmisarvoaan loukata ja hänen vakaumustaan ja yksityisyyttään on kunnioitettava. Sosiaalihoitoa toteutettaessa asiakkaan toivomukset, mielipide, etu, kieli ja kulttuuritausta on huomioitava. Asiakkaan itsemääräämisoikeutta on kunnioitettava ja hänellä on annettava mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa palvelujen suunnitteluun ja toteuttamiseen. Jos asiakas ei ole kykenevä jostain syystä edellä mainittuun, hänen tahtoaan on selvitettävä yhteistyössä laillisen edustajan, omaisen tai muun läheisen henkilön kanssa. Alaikäisen asiakkaan toivomukset ja mielipide on selvitettävä ja otettava huomioon hänen ikänsä ja kehitystasonsa edellyttämällä tavalla. Ensisijaisesti viranomaisen on huomioitava kaikessa päätöksenteossa asiakkaan etu.

Sosiaalihuollon asiakkaalla on myös oikeus saada selvitys toimenpidevaihtoehdoista asiassaan. Sosiaalihuollon henkilöstön on selvitettävä asiakkaalle hänen oikeutensa ja velvollisuutensa sekä erilaiset vaihtoehdot ja muut seikat. Selvitys on annettava niin, että asiakas riittävästi ymmärtää sen sisällön ja merkityksen. Sosiaalihuollon järjestämisen tulee perustua viranomaisen tekemään päätökseen tai yksityisissä sosiaalipalveluissa sosiaalihuollon toteuttajan ja asiakkaan väliseen kirjalliseen sopimukseen. Sosiaalihoitoa toteutettaessa on myös laadittava palvelu- tai hoitosuunnitelma yhteisymmärryksessä asiakkaan tai hänen laillisen edustajansa, omaisen tai muun läheisen kanssa.

Asiakkaalla tai hänen laillisella edustajalla on oikeus saada tieto itseään koskevasta asiakirjasta. Asiakkaalla on myös velvollisuus antaa sosiaalihuollon 6 §:ssä tarkoitetulle toimielimelle ne tiedot, joita tarvitaan sosiaalihuollon järjestämisessä ja toteuttamisessa. Viranomaisen on annettava asiakkaalle tieto siitä, mistä ja mitä häntä koskevia tietoja voidaan suostumuksesta riippumatta hankkia ja hänelle on annettava tilaisuus tutustua muualta hankittuihin tietoihin ja tarvittaessa antaa lisäselvitystä tai oikaisua. Ennen kuin asiakas antaa sosiaalihuollon järjestäjälle tai toteuttajalle tietoja, hänellä on oikeus saada tietää tietojen käsittelystä; miksi tietoja tarvitaan, mihin niitä käytetään, mihin niitä luovutetaan ja mihin henkilörekisteriin tiedot tallennetaan.

2.4. Sosiaalihuollon asiakaslain mukaiset muistutukset

Sosiaalihuollon asiakaslain vuoden 2015 muutoksessa muistutuksen roolia pyrittiin korostamaan merkittävästi.

Tähän selvitykseen ei otettu tilastoa muistutuksista, koska niiden lukumäärän luotettavuudesta on vaikea saada varmaa tietoa.

Sosiaaliasiamies neuvoo ja tiedottaa asiakkaitaan muistutuksen teossa

Muistutusten käyttö on sosiaaliasiamiehen kokemuksen mukaa edelleen erittäin vähäistä. Yksi syy saattaa olla, että asiakkaat eivät uskalla muistutuksia tehdä.

23 § (12.12.2014/1100)

Muistutus

Sosiaalihuollon laatuun tai siihen liittyvään kohteluunsa tyytymättömällä asiakkaalla on oikeus tehdä muistutus sosiaalihuollon toimintayksikön vastuuhenkilölle tai sosiaalihuollon johtavalle viranhaltijalle. Jos asiakas ei sairauden, henkisen toimintakyvyn vajavuuden tai muun vastaavan syyn vuoksi kykene itse tekemään muistutusta tai jos hän on kuollut, muistutuksen voi tehdä hänen laillinen edustajansa, omaisensa tai muu läheisensä. Toimintayksikön on tiedotettava asiakkailleen muistutusoikeudesta riittävällä tavalla sekä järjestettävä muistutuksen tekeminen asiakkaalle mahdollisimman vaivattomaksi. Muistutus tulee tehdä pääsääntöisesti kirjallisesti. Muistutus voidaan tehdä myös suullisesti erityisestä syystä.

Toimintayksikön tai johtavan viranhaltijan on kirjattava muistutus ja käsiteltävä se asianmukaisesti ja annettava siihen kirjallinen vastaus kohtuullisessa ajassa muistutuksen tekemisestä. Vastaus on perusteltava.

Muistutukseen annettuun vastaukseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Muistutuksen tekeminen ei rajoita asiakkaan oikeutta hakea muutosta siten kuin siitä erikseen säädetään. Muistutuksen tekeminen ei myöskään vaikuta asiakkaan oikeuteen kannella asiastaan sosiaalihuoltoa valvoville viranomaisille.

Asiakas voi tehdä muistutuksen ollessaan tyytymätön niin sosiaalihuollon laatuun kuin siihen liittyvään kohteluun. Muistutuksen käytön vahvistamiseksi on säädetty

- toimintayksikön velvollisuudesta tiedottaa asiakkaille muistutusoikeudesta ja
- tehdä sen käyttö mahdollisimman helpoksi.

Tiedottamisen tarkoituksena on vahvistaa asiakkaiden tietoisuutta oikeudesta muistutuksen tekemiseen ja selkeyttää asiakkaille muistutusmenettelyyn liittyviä käytäntöjä, esimerkiksi

- kuinka muistutus tehdään,
- kenelle se toimitetaan,
- kuinka muistutukseen vastataan,
- mitkä sen vaikutukset ovat ja

- kuinka toimintayksikkö hyödyntää muistutuksista saatua palautetta.

Tiedotuksen yhteydessä voitaisiin korostaa myös muistutuksen asemaa ensisijaisena keinona reagoida koettuihin epäkohtiin ja kertoa asiakkaille mahdollisuudesta kannella valvontaviranomaisille. Muistutuksen vaivattomuutta voitaisiin edistää esimerkiksi pitämällä toimintayksikössä ja sen internet-sivuilla saatavilla muistutuksen tekemistä varten selkeitä yhteystietoja ja ohjeita tai muistutuksen tekemiseen tarkoitettuja erillisiä lomakkeita. Tiedottamisessa olisi otettava huomioon eri tavoin puhe-, kommunikaatio- tai aistiongelmaiset asiakkaat. (HE 185/2014, s23)

Muistutuksen tekemisessä pääsääntönä voidaan pitää kirjallista muotoa. Kuitenkin joissakin tapauksissa suullinen muistutus on myös tarkoituksen mukainen, kun otetaan huomioon pyrkimys muistutuksenteon vaivattomuuteen; esimerkiksi hyvin iäkkäiden asiakkaiden asiassa.

Edelleen sosiaaliamiehen tehtävänä on auttaa asiakasta muistutuksen teossa ja muutoinkin auttaa asiakaslain soveltamisessa.

Muistutuksen käsittely

Sosiaalihuollon toimintayksikössä pitää kirjata ja käsitellä asianmukaisesti jokainen sille tehty muistutus. Tilanteessa, jossa muistutus on tehty johtavalle viranhaltijalle, vastuu käsittelystä on hänellä.

Muistutukseen tulee vastata aina kirjallisesti. Vastauksen antaminen kirjallisena tukee toimintayksiköiden omaa käsittelymenettelyä, ja kirjallinen vastaus toimii oikeusturvana myös toimintayksikölle itselleen.

Muistutukseen on annettava vastaus kohtuullisessa ajassa. Valvira on ohjauksessaan todennut kohtuullisena aikana pidettävän 1—4 viikkoa. Myös eduskunnan oikeusasiamiehen mukaan kohtuullinen aika on pääsääntöisesti noin kuukauden tai 1—2 kuukautta asian ollessa erittäin ongelmallinen ja vaatiessa selvitystyötä. Kohtuullisuutta tulisi tämän ohella arvioida suhteessa hallintolain 23 §:n sääntelyyn asian viivytyksettömästä käsittelystä.

Muistutuksen vastaus on perusteltava. Tämä vahvistaa muistutusten asianmukaista käsittelyä, asiakkaan oikeusturvaa ja muistutusten hyödyntämistä toiminnan kehittämisessä. Erityinen merkitys asian perustelemisella on tilanteessa, jossa asiakkaan ja toimintayksikön näkemykset eroavat toisistaan. Selkeät perustelut auttavat asiakasta harkitsemaan asiasta edelleen kantelemista. Lisäksi ne toimivat dokumentointina asian jatkokäsittelyssä. Valtioneuvoston apulaisoikeuskansleri on ratkaisussaan ottanut kantaa ratkaisun vähimmäissisältöön (19.9.2008 (40/07)). Apulaisoikeuskanslerin ratkaisun mukaan asian tutkimatta jättäminenkin on viranomaispäätös, joka on riittävässä määrin perusteltava. Vaikka muistutukseen annettava vastaus ei ole valituksenalainen viranomaispäätös, tulisi myös toimintayksikön aiheettomina pitämiin muistutuksiin annettavat vastaukset perustella asiakkaalle riittävällä tavalla. (HE 185/2014)

Muistutuksen ja kantelun suhde

Kaikkea korjaavaa toimintaa ei voi jättää yksinomaan toimijoiden oman käsittelyn varaan, vaan kuntalaisella on oltava mahdollisuus asian saattamiseen ulkopuolisen riippumattoman tahon käsittelyyn. Asiakas voi tehdä kantelun samoilla edellytyksillä kuin muistutuksen. Muistutus on tarkoitettu kuitenkin ensisijaiseksi keinoksi epäkohdista ilmoittamiseksi ja niiden korjaamiseksi.

Kuntalaisen kantelu-oikeus on suunnattu aluehallintovirastoon ja Valviraan. Ensisijaisesti kantelut tulisi tehdä alueella valvonnasta vastaavalle

aluehallintovirastolle. Valviralle valvonta kuuluu erikseen säädetyissä tapauksissa, muun muassa laajoissa ja periaatteellisissa kysymyksissä, sekä silloin kun aluehallintovirasto on asiassa esteellinen.

Asiakkaalla on myös oikeus kannella laillisuusvalvontaviranomaisille, eduskunnan oikeusasiamiehelle. Oikeusasiamiehellä on oikeus siirtää kantelun käsittely toimivaltaiselle viranomaiselle, jos se on perusteltua asian laadun johdosta. Oikeusasiamies voi siirtää tehdyn kantelun myös muistutuksena käsiteltäväksi.

Valvontaviranomaisilla on mahdollisuus siirtää kantelu viranhaltijalle tai toimintayksikköön ensin muistutuksena käsiteltäväksi, jos asiassa ei olisi tehty muistutusta. Uusi käytäntö lisää valvontaviranomaisten harkintavaltaa muistutusten käsittelyyn ottamisessa ja mahdollistaa asian ensivaiheenselvittämisen siihen tilanteessa paremmin kykenevässä toimintayksikössä. Asian siirtäminen muistutusmenettelyssä käsiteltäväksi ei saa vaarantaa asiakkaan oikeusturvaa. (HE 185/2014)

3. SOSIAALIASIAMIESTOIMINNAN TILASTOA 2021

3.1. Aluksi

Vuoden tapahtumia käsitellään tilastotietoja sosiaaliasiamiehelle tulleista yhteydenotoista yleisellä tasolla. Tilastot ja taulukot esitetään koko aineiston laajuudessa sillä toimialueen pienissä kunnissa yhteydenottoja on niin vähän, että määrän perusteella on mahdotonta tehdä päätelmiä rakenteellista ongelmista tai epäkohdista. Selvityksen lopussa esitetyssä kuntakohtaisessa erittelyssä tapahtumia käsitellään, mutta kuitenkin pyritään siihen, että asiakkuus itsessään ei paljastu. Toki pienessä kunnassa se saattaa silti olla mahdollista. Yhteydenottajista vain harvat ovat halunneet yhteydenottonsa sosiaaliasiamieheen tulevan edes sosiaalitoimen tietoon.

3.2. Tilastotiedon perusteet

Sosiaaliasiamiehen tilastointi jatkui 2020 samalla tilastointiluokituksella, jota on käytetty vuodesta 2010 alkaen. Samankaltaista luokittelua käytetään soveltuvin osin myös muiden sosiaaliasiamiesten tilastonkeruussa. Näin on pyritty pitämään tietojenkeruu yhteismitallisena kehitetyn tilastointimallin ohjeiden mukaisesti. Jatkossa on mahdollista saada vertailukelpoista tietoa eri alueiden ja vuosien välillä.

Omalta osaltaan samoina pysyneet luokat ja kysymykset aiheuttavat ja muodostavat tiettyä jäykkyyttä koottaessa selvitystä sosiaaliasiamiestoiminnasta. Kuitenkin muutokset ajan kuluessa on kuitenkin jossakin määrin tarpeellista tuoda esiin, ja niinpä samoja teemoja ja käsitellään vuosittain.

Asiakkaiden yhteydenotot tilastoidaan asiatapahtumina. Asiatapahtuma voi olla yksi yhteydenotto, jossa asiakas saa puhelimesta yhdellä soitolla saman tien vastauksen esittämiinsä kysymyksiin. Tapahtuma voi sisältää myös useita yhteydenottoja useilta eri tahoiltakin. Tapahtuma on ”auki” niin kauan kuin asia on kesken ja sitä käsitellään. Asiatapahtuma ”suljetaan”, kun hänen asiassaan on saatettu toimenpiteet loppuun.

Sama asiakas voi myöhemmin ottaa yhteyttä samasta tai eri asiasta. Jos asiakas esittää asiassa jotain uutta selvitettävää asiaa tai kokonaan uuden ongelman, tulee siitä uusi asiatapahtuma. Jos yhteydenottaja tiedustelee tai valittaa samalla kertaa kahdesta sosiaalihuollon tai terveydenhuollon eri toimialueesta, käsitellään ne kahtena eri asiatapahtumana.

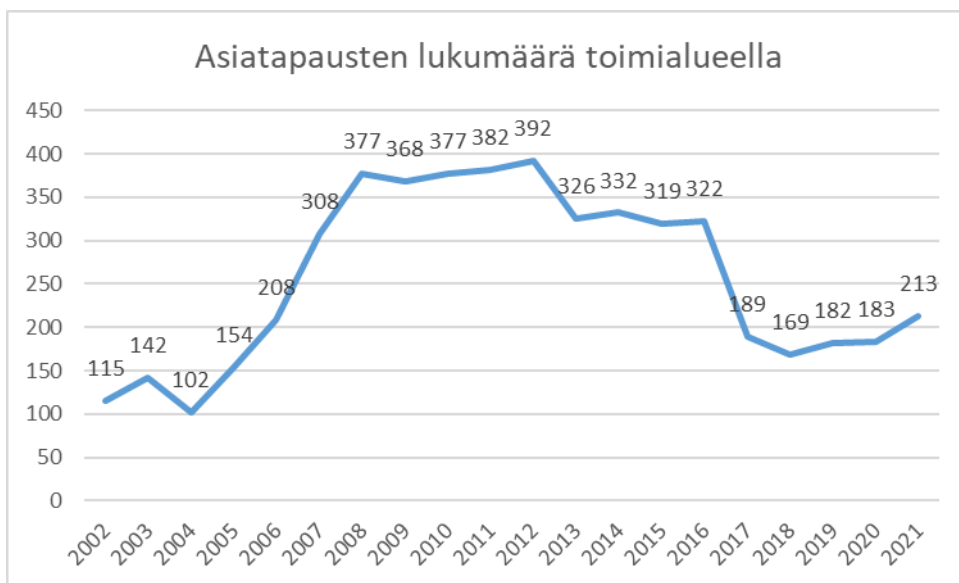
Asiatapahtumina ei kirjata yhteydenottoja, joiden perusteella asiamies ei tee mitään erityisiä toimenpiteitä (asiakas varaa aikaa, lähettää kiitoskirjeen hyvistä neuvoista). Asiatapahtumina ei kirjata myöskään sähköpostiviestejä, joiden johdosta asiamiehen ei oleteta ryhtyvän toimenpiteisiin, häntä on vain tiedotettu asiasta. Myöskään puheluita, joissa pelkästään ohjataan soittamaan suoraan jollekin toiselle taholle, ei kirjata tilastoon. Tilastoitavat luokat on johdettu asiamiehen tosiasiallisen toiminnan näkökulmasta.

3.2.1. Asiakastapaukset lukumäärän mukaan 2021

Vuoden 2021 aikana Satakunnan Sairaanhoidopiirin sosiaaliasiamiehen toiminnassa kertyi yhteensä **215** asiakasasiaa, joista oman toimialueen kuntiin kirjautui **213** ja toimialueen ulkopuolisia tai muuten määrittelemättömiä tai tuntemattomaksi jääneitä kuntia käsitteli **kaksi** asiakokonaisuutta. Yhteydenottoja, puheluita asiaa kohden on yleensä 1-5, muutamissa tapauksissa enemmän.

(Asiat toimialueella 2003:**115**, 2004:**142**, 2005:**102**, 2006: **154**, 2007: **208**, 2008: **380**, 2009: **377**, 2010: **368**, 2011: **382**, 2012: **392**, 2013; **326**, 2014, **332**, 2015, **334**, 2016; 322, 2017; 189, 2018; 169, 2019; 181, 2020; 183).

Asiatapausten lukumäärä toimialueella on pitkään ollut vakiintunut noin 180:n vuositason. Nyt kuitenkin muutamana vuotena peräkkäin pieni nousu aiempaan. Merkittävänä rakenteellisena muutoksena aiempiin vuosiin on perustoimeentulotuen poistuminen sosiaaliasiamiehen tilastoinnista. Kelan järjestämänä palveluna perustoimeentulotuki ei kuulu niihin palveluluihin, joihin sosiaaliasiamiehen toimialue kuuluu. Asiakkaat toki ovat edelleen ottaneet perustoimeentulotuen asioissa yhteyttä sosiaaliasiamieheen ja asiakasta on tarpeen mukaan asiassa opastettu. Näitä yhteydenottoja ei kuitenkaan ole tilastoitu. Siinä tapauksessa, että kyseessä on ollut tarveharkintaisen – täydentävän tai ehkäisevän - toimeentulotuen käyttöön liittyvä kysymys, on asia tilastoitu toimeentulotuen kohtaan.

Tarkasteluvuonna yhteydenottoja tuli myös alueen ulkopuolisista kunnista (2), mikä on hieman aiempaa huomattavan vähän. Asiakkaan asia saattaa olla sellainen, että asiakkaan kotikuntaa ei yhteydenottajan toimesta haluta kertoa, eikä se siten tule esille.

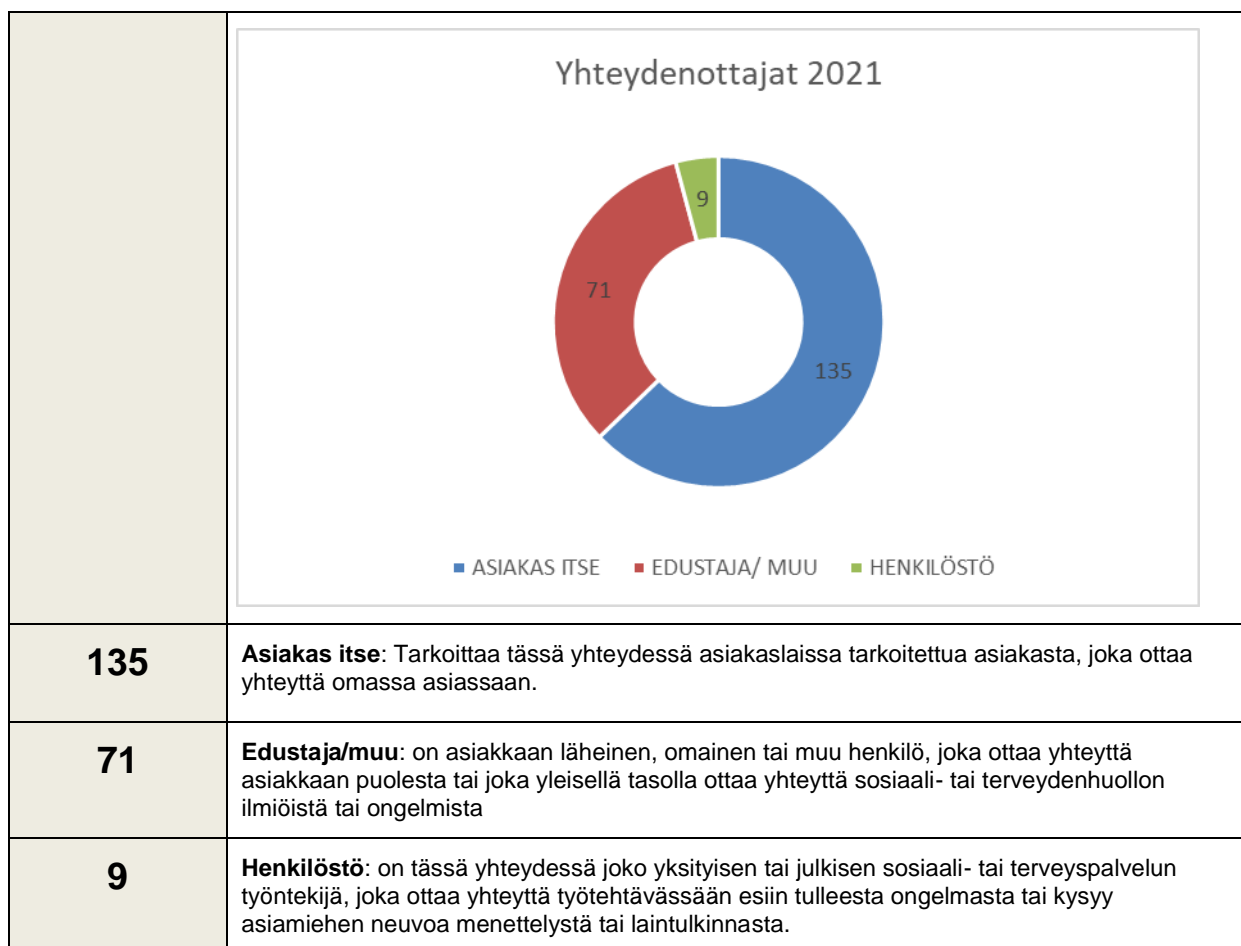
Tavanomaista toimialueen kuntakohtaiselle asialukumäärälle on ollut jo vuosia se, että suurimmat kaupungit ovat luonnollisesti runsaimmin edustettuna, kun taas pienistä kunnista kertyy vain satunaisia yhteydenottoja vuoden aikana.

Pienemmissä kunnissa tapahtumien lukumäärät ovat niin pieniä, että vain satunnaiset vaihtelut vaikuttavat paljon yhteydenottojen määrään.

3.2.2. Yhteydenottajat

Sosiaaliamies tilastoi myös sitä, kuka asiakkaan asiassa ensisijaisesti yhteyttä ottaa; asiakas itse, hänen edustajansa, vai henkilöstön edustaja?

Asiakas ottaa pääsääntöisesti itse yhteyttä omassa asiassaan.

Huomattava on myös omaisten tai läheisten yhteydenotto sosiaaliamieheen. Tämä kuvaa tilannetta sikäli, että asiakkaat saattavat olla itse sellaisessa elämäntilanteessa, että eivät itse pysty tai osaa omaa asiaansa eteenpäin viedä.

Sillä, onko yhteydenottaja asiakas vai asiakkaan edustaja tai muu on merkitystä siihen, kuinka asiamies voi lähteä selvittämään asiakkaan asiaa. Jos yhteydenottajalla ei ole valtakirjaa varsinaiselta asiakkaalta voi asiamies keskustella vain yleisellä tasolla tai antaa yleisellä tasolla neuvoja yhteydenottajalle. Yhteydenottajan luokittelu selventää näin ollen toimenpiteitä.

Henkilöstön aloitteesta tuleva yhteydenotto on edelleen harvinainen.

3.2.3. Asiakastapahtuman kohde 2021

Sosiaali- ja terveydenhuollossa asiakkaana on useimmiten vain yksi henkilö mutta esim. perheneuvolassa, lastensuojelussa, toimeentulotuessa ja kotipalvelussa kohteena voi olla useampia henkilöitä tai koko perhe. Asiakastapahtuman kohteeksi valitaan yksi alla olevista luokista, se ketä asiakastapahtuma pääasiassa koskee.

	Asiakastapahtuman kohde 2021												
	<p>Asiakastapahtuman kohde 2021</p> <table border="1"> <caption>Asiakastapahtuman kohde 2021 - Data</caption> <thead> <tr> <th>Kohde</th> <th>Määrä</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Mies</td> <td>62</td> </tr> <tr> <td>Nainen</td> <td>81</td> </tr> <tr> <td>Alaikäinen</td> <td>23</td> </tr> <tr> <td>Perhe</td> <td>42</td> </tr> <tr> <td>Ei tietoa</td> <td>7</td> </tr> </tbody> </table>	Kohde	Määrä	Mies	62	Nainen	81	Alaikäinen	23	Perhe	42	Ei tietoa	7
Kohde	Määrä												
Mies	62												
Nainen	81												
Alaikäinen	23												
Perhe	42												
Ei tietoa	7												
mies 62	Valitaan, kun asiakastapahtuma (palvelu, päätös, hoito, kysymys jne.) koskee miestä tai vain perheen isän kokemaa kohtelua koko perheen palvelutilanteessa												
nainen 81	Valitaan, kun asiakastapahtuma (palvelu, päätös, hoito, kysymys jne.) koskee naista tai vain perheen äidin kokemaa kohtelua koko perheen palvelutilanteessa.												
alaikäinen 23	Valitaan, kun asiakastapahtuma koskee pääasiassa alaikäisen/alaikäisten palvelua tai asiaa (esim. päivähoitossa, lastensuojelussa)												
perhe 42	Valitaan, kun kyseessä pääasiassa koko perheen saama palvelu, toimenpide, päätös, etuus tai yleinen asia. Tällaisia ovat mm. perheen saama toimeentulotuki, koko perheen palautekeskustelu perheneuvolassa tai lapsiperheiden kotipalvelu												
ei tietoa / muu 7	Valitaan, kun ei tiedetä ketä asia koskee, tai ei haluta kertoa												

Tarkasteluvuonna 2021, verrattuna aiempiin, on naisten osuus sosiaaliamiehen käsitelmissä asioissa kasvanut merkittävästi. Kuten ennenkin, kohdejaottelun tekeminen on sosiaaliamiestyössä usein hankalaa. Vain harvoissa yhteydenotoissa on selkeästi vain yksi vaihtoehto, johon yhteydenoton voisi tilastoida.

Lastensuojeluasiassa keskiössä on tietenkin lapsi, mutta usein vanhempi itse kokee saaneensa sosiaalitoimelta puutteellista, huonoa tai väärää palvelua. Tilanne kuitenkin koskettaa koko perhettä ja saattaa olla niin, että todennäköisesti tilanne tilastoitaisiin perheen palvelun kohdalle.

Jako esim. toimeentulotukea koskevien yhteydenottojen kohdalla on käytännössä hankala tilastoida; kuuluuko tässä asiakastapahtuman kohteeksi koko perhe vai ainoastaan kysymyksen esittävä henkilö? Asiaa on pyritty tulkitsemaan siten, että milloin kysymys selvästi on perheestä kokonaisuutena toimeentulotuki tms. asiassa, on kohteeksi merkitty perhe. Kuitenkin selvästi suurin osa kohteista on merkitty miesten tai naisten luokkaan.

3.2.4. Yhteydenottotavat

Yhteydenotto sosiaaliamiehen tapahtuu edelleen lähtökohtaisesti puhelimitse. Kirjallisesti (kirje/sähköposti) sosiaaliamiehen otetaan yhteyttä tyypillisesti vasta puhelinkeskustelun jälkeen. Sähköpostilla esitettyjä kysymyksiä kertyy vuosittain aiempaa enemmän. Sähköpostin käytettävyyttä rajaa merkittävästi se, että asiakkaan asiasta yksityiskohtaista tietoa ei voi sähköpostilla lähettää, vaikka asiakas niin omalta puoleltaan tekeekin. Näin keskustelu ja neuvonta jäävät yleensä hyvin yleiselle tasolle – Pääsääntönä on, että sosiaaliamies pyrkii soittamaan sähköpostin lähettäneelle asiakkaalle ja selvittämään asiaa siten henkilökohtaisesti.

Covid 19 pandemian vuoksi tapaamisten järjestämisessä jouduttiin käyttämään erittäin niukkaa linjaa. Joihinkin kokonaisuuksiin tapaamisia järjestyi tapaamisia, joihinkin useampia, samasta asiasta kuitenkin vain yksi merkintä tilastoon. Tapaamisiin asiakas varaa etukäteen ajan puhelimitse, vaikka periaatteessa asiakkaan olisi mahdollista päästä tapaamaan sosiaaliamiestä toimistolleen myös ilman ajanvarausta. Laajan toimialueen vuoksi sosiaaliamiehen tavoittaa varmimmin juuri puhelimitse.

Sosiaaliamiehen on ollut mahdollista tehdä myös kotikäyntejä, mikäli asiakkaan asiassa se on katsottu perustelluksi.

3.2.5. Yhteydenoton kieli

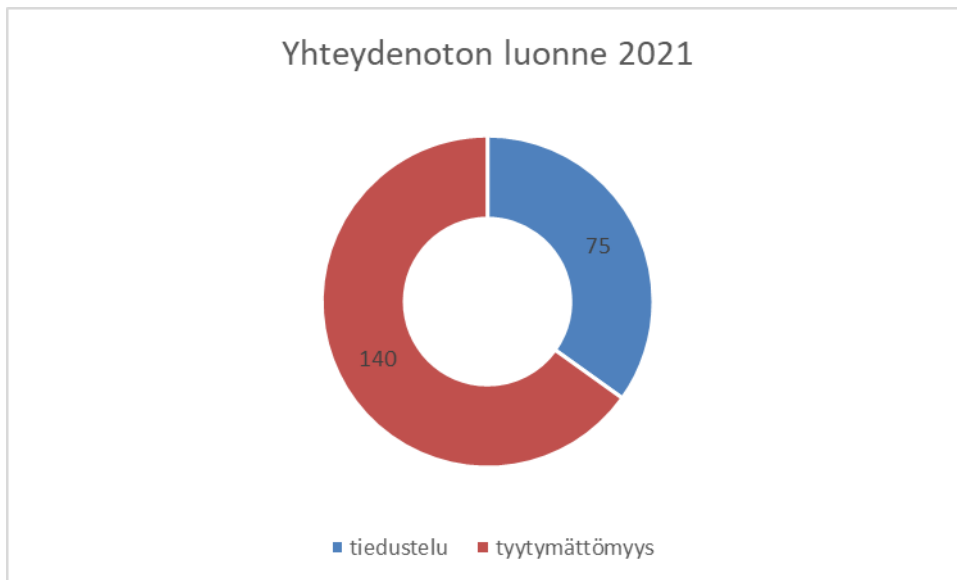
Satakunnassa yhteydenotot sosiaaliamiehelle ovat olleet tähän mennessä lähes pelkästään suomenkielisiä. Yhteisen käytännön mukaan Satakunnan sairaanhoitopiirin sosiaaliamies tilastoi myös yhteydenoton kieltä. Asiakkaana on ollut muutamia maahanmuuttajia, joiden äidinkieli ei ole ollut suomi, mutta asiointi on kuitenkin pystytty hoitamaan suomeksi.

Yhden vuoden 2021 asiakasasian kahdessa on käyty keskustelua englanniksi.

3.2.6. Yhteydenoton luonne

Sosiaaliasiamiehelle tulleiden yhteydenottojen perusteella tyytymättömyyden suhteellinen osuus on huomattavasti suurempi, kuin neutraalin tiedustelun.

Tiedustelujen ja yleisten pohdintojen suhteellinen osuus kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna.

Tiedustelua on neutraalisti tilanteeseen suhtautuvan asiakkaan yhteydenotto. Useasti kuitenkin yhteydenoton taustalla on jossakin määrin epäoikeudenmukaiseksi koettu päätös tai palvelu, jota asiakas lähtee sosiaaliasiamiehen kautta selvittämään.

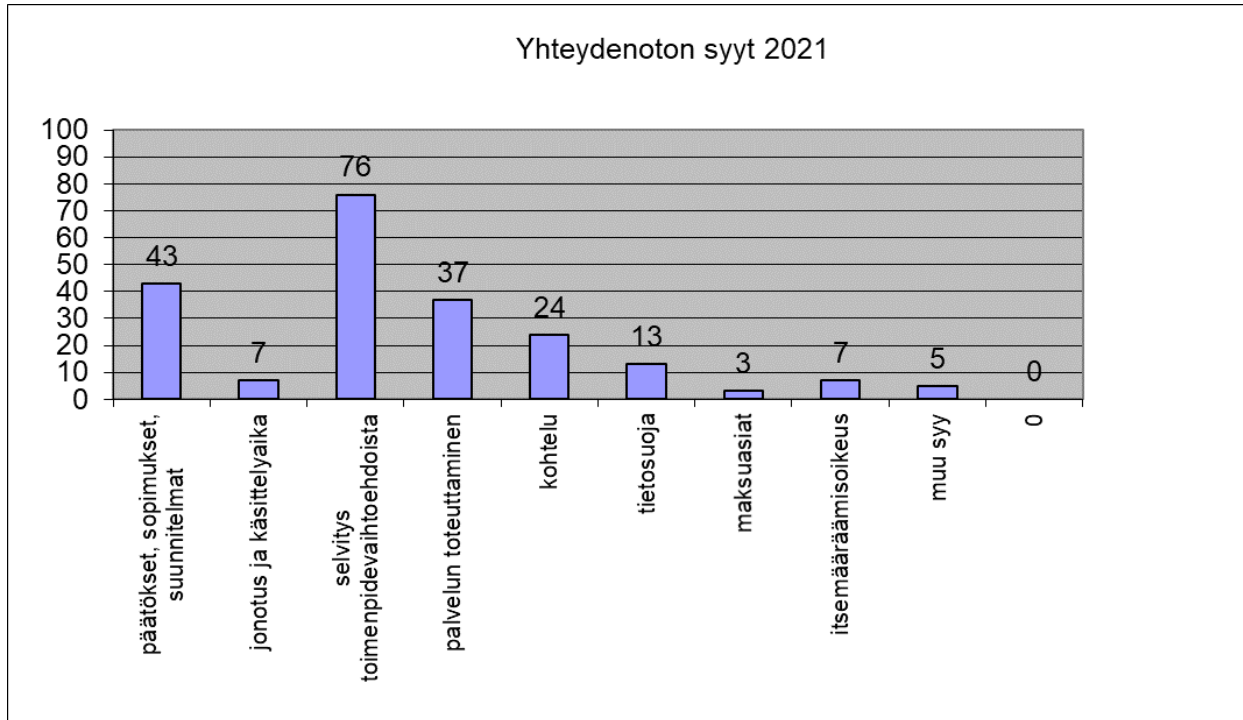
Monesti valintaa neutraalin tiedustelun ja tyytymättömän yhteydenoton välillä on vaikea tehdä. Sosiaaliasiamiehelle tulevat asiat sisältävät painotuksia molemmista näkökulmista.

Yhteydenoton luonteen arvioiminen on aina jossakin määrin tulkinnallista ja voi myös muuttua kesken keskustelun. Lähtökohtaisesti tyytymättömyydeksi kirjataan asiakkaan selvästi esittämä kritiikki sosiaalipalvelun järjestämistä kohtaan.

3.2.7. Asiatapahtumien syyt

Yhteydenottoon johtaneet syyt ovat pääsääntöisesti jakautuneet tarkasteluvuonna luokkiin:

”Selvitys toimenpidevaihtoehdosta” ja ”päätökset ja suunnitelmat”.

Palvelun toteuttamisen kritiikki ja siitä seuranneet kysymykset ovat nousseet merkittävästi aiempaan.

Sosiaaliamies voi olla asiakkaan ensimmäinen yhteydenoton kohde alkaessaan hoitaa asiaansa. Edelleen tavanomaista on, että asiakas ei tavoita sitä viranhaltijaa, jolle asian tiedottaminen ja päättäminen kuuluu. Siis ei löydä yhteystietoja tai vaikka yhteystiedot löytyisivätkin, puhelimitse saattaa olla kohtuuttoman hankalaa tavoittaa asiasta tietävää viranhaltijaa – tällöin asiakkaan kanssa pyritään löytämään kunnan sosiaalipalveluista se taho, joka parhaiten osaisi hänen tilanteeseensa vastata

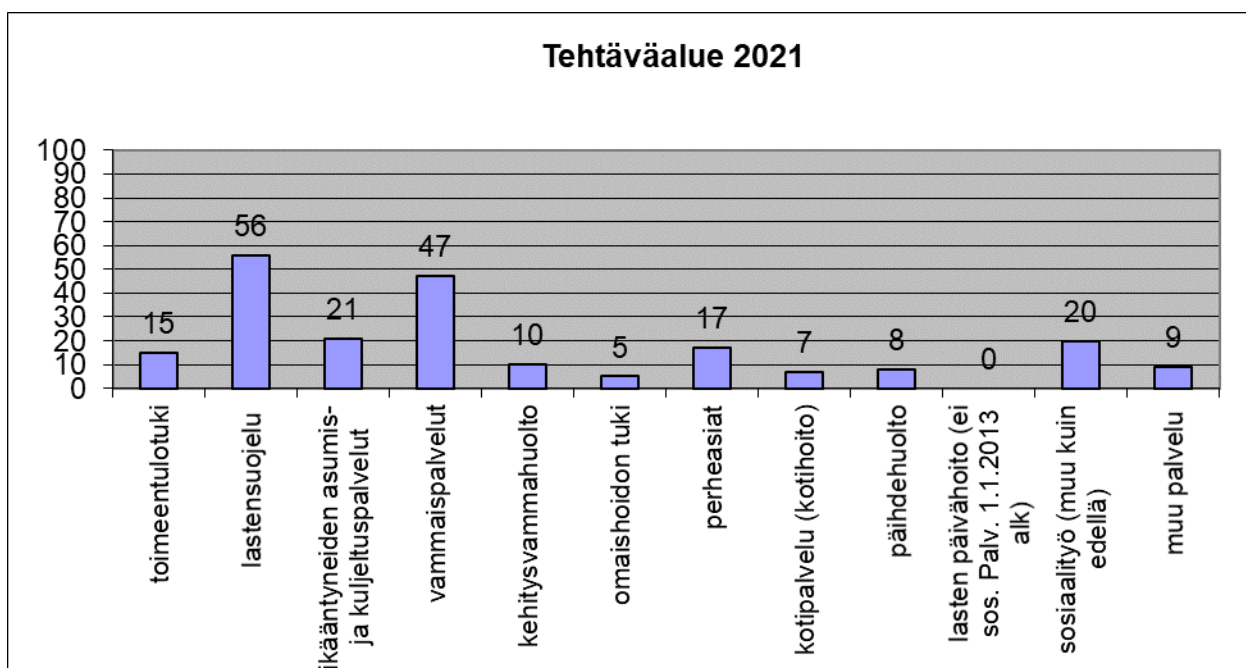
Jonotus / käsittelyaika luokkaan kuuluvat yhteydenotot ovat pääsääntöisesti edelleen niitä, joissa lain määräämää enimmäiskäsittelyaikaa ei kuitenkaan vielä ole ylitetty, jos sellainen on säädetty. Asiakkaalla vain on sellainen tulkinta, että hänen asiansa kestää kohtuuttoman kauan. Tai aiemmin asia on hoitunut nopeammin. Sosiaaliamiehelle ei määräaikaisten toteutumattomuus näyttäyty merkittävästi asiakasyhteydenotoissa.

76	selvitys toimenpidevaihtoehdoista	Tähän kuuluvat tilanteet, joissa sosiaalihuollon henkilöstö ei ole selvittänyt asiakkaalle hänen oikeuksiansa tai velvollisuuksiansa tai erilaisia vaihtoehtoja ja niiden vaikutuksia tai muita seikkoja, joilla on merkitystä
-----------	--	--

		hänen asiassaan.
43	päätökset/sopimukset	Valitaan kun asiakas ottaa yhteyttä jo tehdystä päätöksestä tai sopimuksesta. Tähän kuuluvat myös lautakunnan, valtuuston ja johtavien viranhaltijoiden linjapäätökset, jotka eivät ole asiakaskohtaisia
37	palvelun toteuttaminen	Valitaan kun kyse hallintoasian vireille tulosta, asian käsittelytavasta (käsittelyaika erikseen), asiakkaan kuulemisesta, päätöstä ei tehdä ollenkaan (asiakkaalle ilmoitettu suullisesti, ettei hän saa etuutta), tiedoksisaanti on puutteellinen, väärä ohjaus, viranomaisten väliset ongelmat, asiakkaalle ei tehdä suunnitelmaa tai suunnitelman sisältöön ollaan tyytymättömiä, asiakkaalle ei tehdä palveluntarpeen
27	kohtelu	Valitaan kun kyseessä asiakkaan vuorovaikutustilanteessa kokemat ongelmat, kuten työntekijän epäasiallinen käytös, tönkeys tai asiattomat kysymykset, syrjintä, ihmisarvon loukkaaminen tai vakaumuksen loukkaaminen
13	tietosuoja	Valitaan kun kyseessä oikeus henkilötietolain mukaiseen henkilörekisteritietojen tarkastamiseen, oikeus saada kopioita asiakirjoista, oikeus saada tietojansa ymmärrettävässä muodossa, virheellisten tietojen muuttaminen, poistaminen tai tietojen täydentäminen, oikeus julkisuuslain mukaiseen asianosaisen tietojen saantiin, informointi tietojen käsittelystä ja tietojen luovuttaminen. Käyttö- ja luovutuslokiin liittyvät asiat ja kysymykset asiakastietojen laatisesta, henkilörekisteritietojen säilyttämisestä ja suojaamisesta. (HetIL, JulKL, SHAL, Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä). Valitaan kun yhteydenottaja epäilee, että salassapitoa, hyväksikäyttökieltoa tai vaihtoehtoisuutta on rikottu
7	itsemääräämisoikeus	Tähän kuuluvat asiakkaan mielipiteen huomioiminen, mahdollisuus osallistua palvelujensa suunnitteluun, asiakkaan kuuleminen ennen päätöstä, tahdosta riippumaton hoito, pakotteet ja rajoitteet sekä itsemääräämisoikeus erityistilanteissa (läheisen tai laillisen edustajan kuuleminen ja suostumus, kun asiakas ei itse kykene päättämään asioistaan) ja alaikäisen etu Myös muihin erityislakeihin, kuten päihdelakiin, lastensuojelulakiin ja kehitysvammalakiin liittyvät itsemääräämisoikeuden rajoittamiseen liittyvät asiakastapaukset kuuluvat tähän
7	jonotus- ja käsittelyaika	Valitaan kun kyse aikaperusteisesta asiatapahtumasta: asiakkaan asia koskee hakemuksen käsittelyaikaa, jonoja, palveluntarpeen arvioinnin viivästymistä, työntekijän vastaanotolle tai puheille pääsyä tai laitokseen pääsyn kestoa
5	muu syy	Tähän kuuluvat kaikki muut kysymykset tai tyytymättömyyden ilmaukset, jotka eivät sovi edellisiin luokkiin. Aiemmasta tehtäväaluejaottelusta selviää se, onko kyse sosiaalihuoltoa koskevasta asiasta vai jostain sosiaaliamiehen tehtäväalueen ulkopuolisesta asiasta
3	maksuasiat	Tähän luokkaan kuuluvat julkisen sosiaalihuollon asiakasmaksulain mukaiset asiakasmaksut, etuuksien perintä hoidon korvaukseksi, palvelusetelien omavastuuosuudet ja kysymykset maksukatosta (AsiakasmaksuL). Myös yksityisten palveluntuottajien kanssa tehtyihin sopimuksiin perustuvat maksut kuuluvat tähän luokkaan

4.2.8. Asiatapahtumien tehtäväalueet

Lastensuojelu 56 (2014; 49, 2015; 62, 2016; 49, 2017; 42, 2018; 43, 2019; 53, 2020; 59) säilyi jälleen yleisimmäksi sosiaaliamiehen yhteydenoton tehtäväalueeksi. Toimiala herättää varsinkin lasten vanhemmissa ja läheisissä helposti mielipiteitä, tunteita ja tarvetta etsiä vastauksia – usein lastensuojelun asiat edellyttävät monia puheluita ja selvittelyjä.

Vammaispalvelun kysymykset nousivat edellisestä vuodesta (2020; 33) tapauksen perusteella toiseksi yleisimmäksi yhteydenoton alueeksi. Kehitysvammahuollon (10) kanssa yhteisesti, ne olisivat suurin toimialue. Yhteensä vammaispalvelun ja kehitysvammahuollon asiakasasioita on tarkasteluvuonna ollut jo 57. Yhtenä yhteydenottoja kasvattanut ilmiö oli Kessoten kuljetuspalveluista saatu negatiivinen palaute: Toisaalta kritiikki itse kuljetuspalvelun onnistumisesta sisältäen niin välityskeskusten toiminnan, autojen saatavuuden – kuin myös korkean kriteerin ns. omataksin saamiselle.

Lastensuojelun kanssa tavallaan rinnakkainen ”perheasiat” näyttäytyy 17 merkinnällä. Usein onkin hankala tilastoida eroa lastensuojelun ja lastenvalvotoiminnan välillä. Useasti näissä on linkitys myös lastensuojeluun pitkittyneen huoltoriidan kautta.

Ainakin helposti toinen vanhempi tulkitsee lapsella olevan jokin hätä toisen vanhemman luona. Toisaalta sosiaaliasiamiehelle tulee kertomusta siitä, että lastenvalvoja on puolueellinen, toisaalta määritellesään elatusmaksua, toisaalta tapaamissopimusta kirjatessaan

Sosiaalityö 20 tapauksella on myös merkittäväksi nouseva toimialue. Tämä näyttäytyy ehkä vielä runsaammin toimeentulotuen poistuttua, sillä nyt perustoimeentulotulotuen takaa löytyy helpommin asiakkaan arjessa selviämisen haasteet. Näissä helposti kyse on asiakkaan kokonaisvaltaisesta avun tarpeesta tai ratkaisujen löytämisestä vaikeassa elämäntilanteessa. Monesti asiakkaan elämäntilanne on niin monitahoisen avun ja tuen tarpeessa, että sosiaaliasiamies päätyy ottamaan yhteyttä kuntaan ja pohtimaan yhdessä sosiaalityön tarvetta.

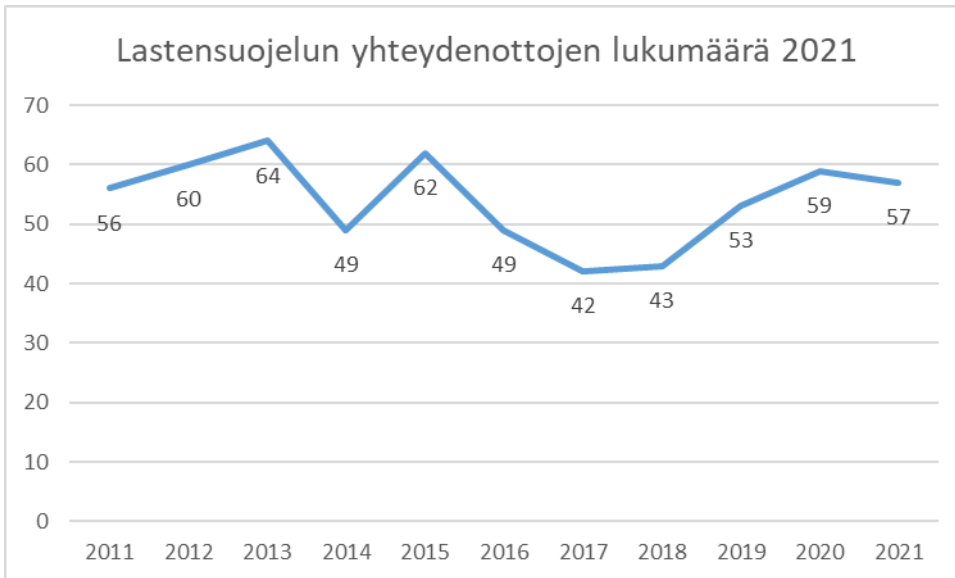
.

.

56	lastensuojelu	Asiat, jotka liittyvät lastensuojelulakiin
47	vammaispalvelut	Asiat, jotka liittyvät lakiin vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista
20	sosiaalityö	Asiat, jotka eivät liity muihin kyseessä oleviin luokkiin mm. SHL, AL, Laki sosiaalisesta luototuksesta, Laki maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanottamisesta Tähän luokkaan kuuluvat muut sosiaalihuollon tehtäväalueet; mm. sosiaalipäivystys, kuntouttava työtoiminta, sosiaaliasiamiestoiminta, kotouttaminen, sosiaalinen luototus ja sosiaalinen isännöinti.
20	ikäntyneiden asumis- ja kuljetuspalvelut	Asiat, jotka liittyvät ikääntyneiden asumispalveluihin, laitoshoittoon ja SHL:n mukaisiin kuljetuksiin
17	perheasiat	Asiat, jotka liittyvät lakiin lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta, lakiin lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanosta, lakiin lapsen elatuksesta, isyyslakiin, lakiin lapseksiottamisesta ja osin SHL:iin Tähän luokkaan on yhdistetty useampi tehtäväalue jotka liittyvät perheasioihin (lapsi ja vanhemmat) kuten isyysasiat, lapsen huoltoasiat ja elatusapuasiat, adoptioneuvonta ja perheneuvolatoiminta.
15	toimeentulotuki	Asiat, jotka liittyvät täydentävään tai ehkäisevään toimeentulotukeen
10	kehitysvammahuolto	Asiat, jotka liittyvät lakiin kehitysvammaisten erityishuollosta
9	muu palvelu	Asiat, jotka eivät ole sosiaalipalveluja; esim. Kelan etuudet, terveydenhuolto, ulosotto, velkaneuvonta, edunvalvonta, työvoimatoimiston palvelut. Jos asiakasta neuvotaan muissa palveluissa, tilastoidaan yhteydenoton tehtäväalue tähän luokkaan.
8	päihdehuolto	Asiat, jotka liittyvät päihdehuoltolakiin
7	kotipalvelu	Asiat, jotka liittyvät kotihoitoon ja sen sisältämiin kotipalvelun tukipalveluihin. SHL
5	omaishoidon tuki	Asiat, jotka liittyvät lakiin omaishoidon tuesta
0	lasten päivähoito	Asiat, jotka liittyvät lakiin lasten päivähoitosta

Lastensuojelun asiakasasiat Satakunnassa 2021

Lastensuojelun kysymysten lukumäärä tekee Satakunnassa aaltoliikettä.

Lastensuojelun asiat vaikuttavat jakautuvan kahteen eri leiriin, joissa toisessa kritisoidaan sitä, että lastensuojelu ei tee mitään kyseiselle perheelle tai lapselle, vaikka tarvetta olisi. Toinen leiri yhteydenottajista taas on sitä mieltä, että lastensuojelu toimii liian aktiivisesti ja ylittää toimivaltaansa.

Vuodesta toiseen, sosiaaliamieheltä pyydetään usein ns. toista mielipidettä asiasta. Toisaalta pohditaan tiedonsaantia ja selvitystä oman perheen asiassa. On myös niin, että toivotaan usein mahdollisuutta keskeyttää tai estää lastensuojeluprosessin eteneminen. Näissä tilanteissa vanhempi / vanhemmat eivät välttämättä näe lastensuojelun tarvetta ja tavoitteita sellaisena kuin viranomaiset. Vanhemmat eivät koe lastensuojelulle tarvetta lähellekään samoin, kuin lastensuojelun viranomaiset.

Vuodesta toiseen sosiaaliamies kuulee yhteydenottajalta, kuinka lastensuojelu on kieltänyt lapsia, jotka eivät ole huostassa, tapaamasta isäänsä tai äitiään, eli on tapahtunut **ns. suullinen lähestymiskielto**. Ongelma tässä on se, että kenelläkään ei ole tietoa sen kestoista, muutoksenhaun mahdollisuudesta tai siitä minkä pitäisi muuttua, jotta lähestymiskieltoa ei enää pitäisi jatkaa.

Sosiaaliamies on lähtökohtaisesti pelkästään asiakkaan / yhteydenottajan kertomuksen varassa ja siksi tilannekuvaus saattaa värittyä merkittävätikin. Lastensuojelussa joissakin perheissä, vuorovaikutuksen epäonnistuminen perheen ja viranomaisten välillä on huomattavaa.

Säännöllisesti tulee yhteydenottoja, joissa perhe kokee, että sosiaalityöntekijät "uhkailevat" huostaanotolla. Onko avohuollon tukitoimiin pakko suostua? Samoin edelleen on perheitä, joissa lapsi on kenties jo ollut pitkäänkin sijoitettuna, mutta

vanhemmille on epäselvää miksi lapsi / lapset on päädytty ottamaan huostaan. Tällöin käydään keskustelua huostassa pidon purkamisesta ja pohditaan sitä, voisiko purkamiselle olla perusteet. Saattaa myös olla, että asiakas kokee, että ei saa viestiään läpi lastensuojeluviranomaiselle.

Perheasiat

Perheasiat hyvin monesti linkittyvät jollakin tasolla myös lastensuojeluun. Puhtaasti tähän alueeseen kuuluisi käytännössä lastenvalvojatoiminta. Satakunnan alueella 17 asiakokonaisuutta ja oli siis kohtuullisesti laskussa aiempaan verrattuna. Monesti tilanne on se, että asiat ovat oikeastaan vain käräjäoikeuden ratkaistavissa ja sosiaaliasiamies monesti ohjaakin näissä asioissa perhettä juuri oikeusapuun.

Usein näissä asioissa on myös linkittyneenä lastensuojelu. Ainakin helposti toinen vanhempi tulkitsee lapsella olevan jokin hätä toisen vanhemman luona. Toisaalta sosiaaliasiamiehelle tulee kertomusta siitä, että lastenvalvoja on puolueellinen, toisaalta määrittellessään elatusmaksua, toisaalta tapaamissopimusta kirjatessaan.

Vammaispalvelu ja kehitysvammahuolto

Vammaispalvelulain (47) ja kehitysvammaisten erityishuoltolain (10) mukaiset kysymykset yhdessä ovat jälleen merkittävässä roolissa.

Yleisen vammaispalvelulain kysymykset ovat vuodesta toiseen periaatteessa samankaltaisia; kuljetuspalvelu kriteereitä, henkilökohtaisen avun kriteereitä, palveluasumisen kriteereitä.

Edelleen vakiotaksin käyttöoikeus vammaispalvelulain mukaisia kuljetuspalveluita koskien oli tämä vuoden tyypillisin kritiikin kohde. Asiakkaat kokevat, että tuttu taksikuski mahdollistaa joustavamman ja tarkoituksenmukaisemman kuljetuksen omat erityistarpeet huomioon ottaen, kuin keskuksen kautta soitettu.

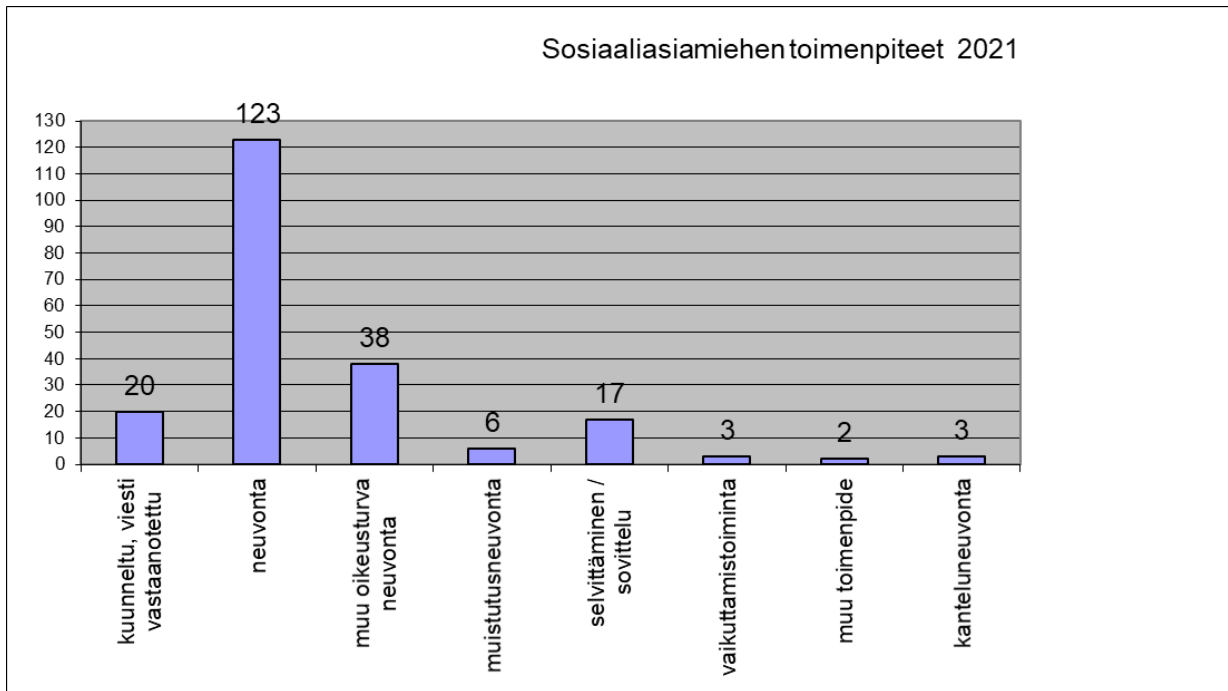
Ikääntyneiden kuljetus- ja asumispalvelut

Ikäihmisten palvelut keräsivät 21 tapahtumaa. Sinänsä pitkälti yksittäiset asiat sivusivat kuitenkin ikäihmisen kohtaamaa kohtelua, henkilökunnan vähyyttä, mutta myös vaihtuvuutta. Pohdittiin myös asiakkaan itsemääräämisoikeutta valita asuinpaikkansa. Vanhusten asian yhteydessä sosiaaliasiamies on päätenyt myös tekemään huoli-ilmoituksen kuntaan, sillä asiakkaan palvelutarpeeseen ei muutoin päästy vastaamaan.

3.2.9 Sosiaaliasiamiehen toimenpiteet

Sosiaaliasiamies neuvoo asiakkaita sosiaalihuollon asiakaslain soveltamiseen liittyvissä asioissa, kuten

- avustaa asiakasta muistutuksen tekemisessä
- tiedottaa asiakkaan oikeuksista ja toimii muutoinkin asiakkaan oikeuksien edistämiseksi ja toteuttamiseksi
- toimii sosiaalihuollon henkilöstön ja asiakkaan välillä sovittelijana

123	neuvonta	Asiamies neuvoo asiakasta hänen tarpeisiinsa vastaavista sosiaali- tai terveyspalveluista, informoi häntä lainsäädännöstä, tulkinnoista, neuvoo vastaisen varalle tai ohjaa neuvonnan päätteeksi jollekin muulle taholle.
38	muu oikeusturva-neuvonta	Sosiaaliamies neuvoo korvausasiassa, muutoksenhaussa tai käräjäoikeusasiassa.
20	kuunneltu/viesti vastaanotettu	Asiakasta on pääsääntöisesti kuunneltu tai kirje/sähköposti vastaanotettu palautteena. Asiamies on toiminut pääasiassa vain viestin vastaanottojana, mutta katsonut kuitenkin viestin läpi ja tarkistanut toivotaanko siinä asiamiehen ryhtyvän toimenpiteisiin.
17	selvittäminen/sovittelu	Asiamies on asiakkaan asiassa yhteydessä asioita hoitaviin työntekijöihin tai menee mukaan neuvotteluun. Asiamies on selvittänyt perustellun tulkinnan kyseiseen tilanteeseen tai neuvottelee työntekijän kanssa asiakkaan asian uudelleen käsittelystä tai uudesta ratkaisusta.
6	muistutusneuvonta	Asiamies neuvoo tai avustaa asiakasta muistutuksen tekemisessä
3	kanteluneuvonta	Asiamies neuvoo tai avustaa asiakasta kantelun tekemisessä lääninhallitukselle tai eduskunnan oikeusasiamiehelle.
2	muu toimenpide	Tämä on luokka, johon tulevat muihin luokkiin sopimattomat toimenpiteet

Sosiaaliamiehen asiakstapahtumaan kuuluu neuvonta asiakkaan asiassa, joten neuvonnan saamien merkintöjen määrä on lukumääräisesti suurin.

Tyypillistä on, että saman asiakasasian yhteydessä sivutaan useita eri toimintamuotoja. Tässä kuitenkin pyritään löytämään pääasiallinen toiminta asiakkaan tilanteen selvittämiseksi. Kuluneena vuonna esimerkiksi kanteluneuvonta on jäänyt ilman merkintöjä, koska puhtaasti kanteluasioita ei vaikuttanut olevan. Kantelun mahdollisuutta kuitenkin läpikäytiin useassa asiakasyhteydenotossa, mutta mahdollisen kantelun tekeminen jäi asiakkaan itsensä vastuulle.

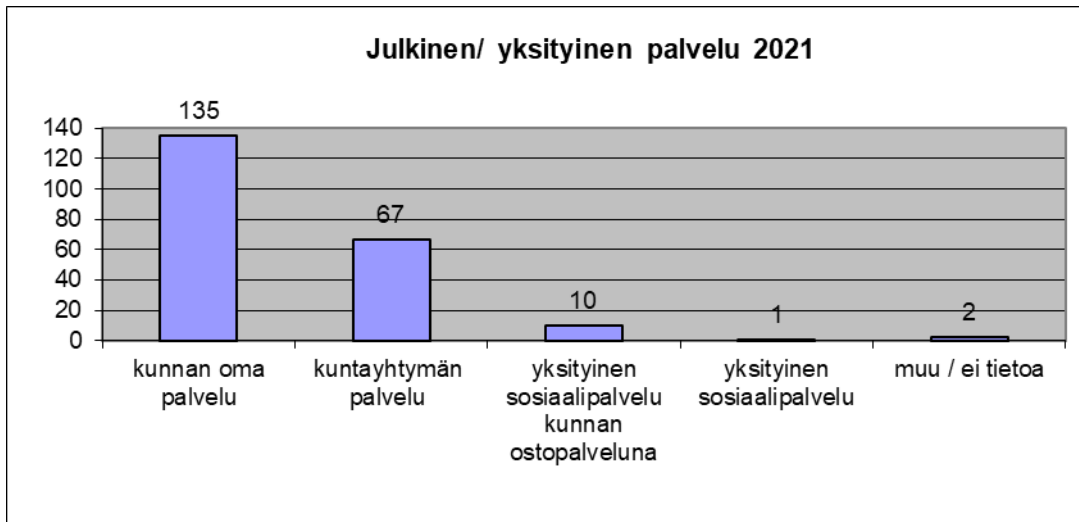
Neuvottelu sosiaaliviranomaisen kanssa järjestettiin useimmiten puhelimitse asiakkaan ollessa tapaamassa sosiaaliasiamiestä. Edelleenkin on niin, että läheskään kaikki asiakkaat eivät antaneet lupaa olla yhteydessä asianomaiseen sosiaalitoimen viranhaltijaan, jotkut jopa pelkäävät sitä, mitä tapahtuu sosiaalityön ja asiakkaan suhteelle, jos asiakkaan yhteydenotto sosiaaliasiamieheen tulee sosiaalitoimen tietoon.

Sosiaaliasiamiehen tehtäviin ei kuulu ryhtyä valitusasiassa asianajajaksi, joskin näin useat asiakkaat odottavat. Toki asiakasta neuvottiin muutoksenhaku / valitusasioissa. Ja tarvittaessa avustettiin – kuitenkin aina niin, että asiakas itse kantaa päävastuun asiakirjan laadinnasta.

Muu toimenpide – luokkaan tilastoitiin lähinnä asioita, joissa asiakas lähinnä ohjattiin oikeampaan toimijaan: muihin sosiaaliviranomaisiin tai toimialaan kuulumattomiin, KELA, terveystoimi, asuntoviranomaiset, maistraatti, poliisi jne.

3.2.10. Julkinen vai yksityinen palvelu

Kunnat tuottivat edelleen valtaosan sosiaaliasiamiehelle sosiaalipalveluista tulleista asiakasasioista. Kuntayhtymien asioiden osuus oli kuitenkin nousussa, verrattuna aiempaan vuoteen.

135	kunnan itse tuottama sosiaalipalvelu	Valitaan, kun kyseessä on kunnan itse tuottama palvelu tai asiakas saisi palvelun kunnan omana toimintana kyseisestä kunnasta, jos sitä hakisi. Tämä kohta valitaan myös silloin, jos asiakas hakee esimerkiksi kunnan ostopalveluna toimivaan palvelutaloon ja kunnan viranhaltija hylkää hakemuksen, toisin sanoen päätös tehdään kunnassa, ei yksityisessä ostopalvelupaikassa.
67	kuntayhtymän sosiaalipalvelu tai muu kuntien yhteisesti tuottama sosiaalipalvelu	Valitaan, kunta tuottaa palvelun yhdessä muiden kuntien kanssa tai kuulumalla kuntayhtymään tai ostamalla toiselta kunnalta
10	yksityinen sosiaalipalvelu kunnan ostopalveluna	Valitaan, kun kunta on ostanut asiakkaalle tarjottavan palvelun yksityiseltä palveluntuottajalta ja asiakas ottaa yhteyttä yksityisestä palveluyksiköstä tai sen toiminnasta.
2	muu/ei tietoa	Valitaan, kun asiatapahtuma koskee esim. Kelaa, terveydenhuoltoa, valtion järjestämää sosiaalipalvelua vankiloissa, koulukodeissa, edunvalvontaa, hallinto-oikeuden toimintaa tai jotain muuta yleistä tai yksityistä asiaa (esim. huoltoriitaan liittyvä asia, jossa ongelma vanhempien välillä, eikä koske viranomaistoimintaa).

1	yksityinen sosiaalipalvelu	Valitaan, kun asiakas on ostanut palvelun suoraan yksityiseltä palveluntarjoajalta ja palvelun tarjoaminen perustuu palveluntarjoajan ja asiakkaan väliseen sopimukseen
---	-----------------------------------	---

Porin perusturvan yhteistoiminta-alueeseen kuuluivat Pori, Ulvila ja Merikarvia. Porin tapahtumat ovat tilastoitu luokassa ”Kunnan itse tuottama palvelu” ja Ulvilan ja Merikarvian tapahtumat on tilastoitu luokkaa kuntayhtymän / kuntien yhteisesti tuottama palvelu.

Posan alueeseen vuonna 2021 kuuluivat Jämijärvi, Kankaanpää, Karvia, Pomarkku ja Siikainen. Pohjois-Satakunnan Posan asiat on siis tilastoitu kuntayhtymän tuottamaksi. Honkajoki liittyi 2021 alussa Kankaanpään kaupunkiin.

Keski-Satakunnan terveydenhuollon kuntayhtymän Kessoten (Eurajoki, Kokemäki, Harjavalta, Nakkila) tehtyjen päätökset tilastoitiin kuntayhtymän tekemiksi.

Kuntayhtymään on tilastoitu myös Satakunnan sairaanhoitopiirin, lähinnä kehitysvammahuollosta, aiheutuneet yhteydenotot.

Sote kuntayhtymien jäsenkunnista voi tulla myös muita yhteydenottoja: päivähoido kuuluu peruskunnalle ja sosiaalipalveluja hankitaan myös oman toiminnan ulkopuolelta, yksityisiltä ja esim. sairaanhoitopiirin sosiaalipalvelujen tarjoamaa erityishuoltoa.

3.2.11 Varhaiskasvatus

Satakunnan sairaanhoitopiirin toimialueella varhaiskasvatuksesta tulleet yhteydenotot ovat jääneet harmittavan yksittäisiksi.

Vuonna 2021 ei kirjattu uusia asiakokonaisuuksia koskien varhaiskasvatusta. Nakkilan kuntaa koskeva sinänsä laaja kokonaisuus, jossa kuntalainen itse oli ilmaissut tyytymättömyyttään mm. esikoulun jälkeisen hoidon / varhaiskasvatuksen järjestämiseen on jatkunut. Asia ei kuitenkaan ollut sillä tavalla uusi, että siitä olisi kirjattu uusi asia.

Huomattava myös, että erityishuoltoon kuuluva kuntouttava päivähoito kirjataan kehitysvammahuoltoon kuuluvaksi.

Varhaiskasvatuslain 53§ mukaisesti:

Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (812/2000) 24 §:ssä tarkoitetun kunnan sosiaaliamiehen tehtävänä on myös varhaiskasvatuksen osalta neuvoa asiakkaita tämän lain soveltamiseen liittyvissä asioissa, avustaa asiakasta muistutuksen tekemisessä, tiedottaa asiakkaan oikeuksista, toimia muutenkin asiakkaan oikeuksien edistämiseksi ja toteuttamiseksi sekä seurata asiakkaiden oikeuksien ja aseman kehitystä kunnassa ja antaa siitä selvitys vuosittain kunnanhallitukselle.

On muistettava, että Varhaiskasvatuksen laatuun tai siihen liittyvään kohteluun tyytymättömällä lapsen vanhemmalla tai muulla huoltajalla on oikeus tehdä muistutus toiminnasta vastaavalle päiväkodin johtajalle, toimipaikan vastuuhenkilölle tai varhaiskasvatuksen johtavalle viranhaltijalle. Toimipaikan on tiedotettava asiakkailleen muistutusoikeudesta riittävällä tavalla sekä järjestettävä muistutuksen tekeminen asiakkaalle mahdollisimman vaivattomaksi. Muistutus tulee tehdä pääsääntöisesti kirjallisesti. Muistutus voidaan tehdä myös suullisesti erityisestä syystä.

Muistutus on kirjattava ja käsiteltävä asianmukaisesti ja siihen on annettava kirjallinen vastaus kohtuullisessa ajassa muistutuksen tekemisestä. Muistutukseen annettuun vastaukseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Muistutuksen tekeminen ei rajoita oikeutta hakea muutosta siten kuin siitä erikseen säädetään. Muistutuksen tekeminen ei myöskään vaikuta oikeuteen kannella asiastaan valvoville viranomaisille.

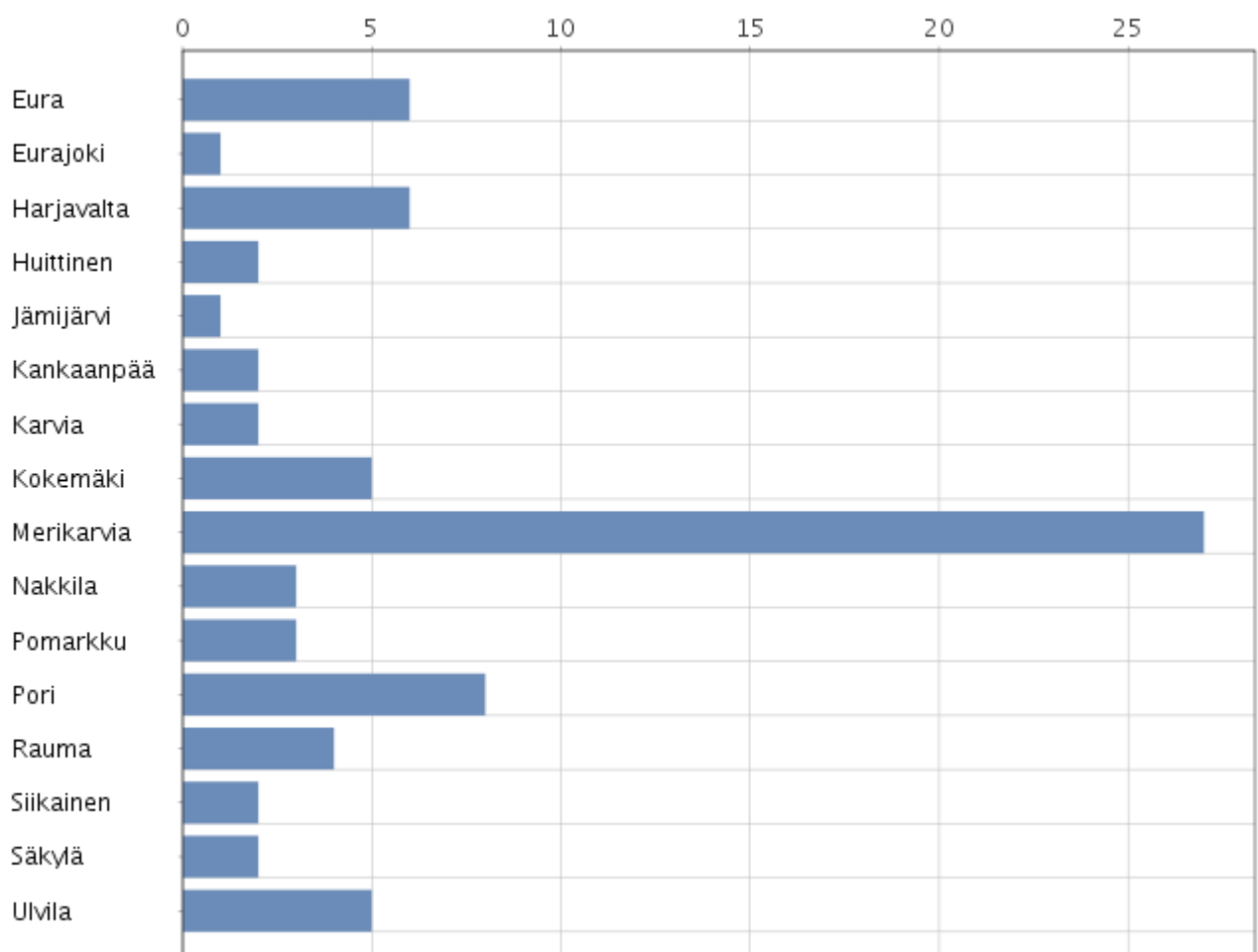
4. TEEMAT 2021

Vuoden 2021 selvityksessä hyödynnetään aiempaa enemmän THL:n ja Kela:n tietoja kuntien ilmoittamista tunnusluvuista. Aiempina vuosina sosiaaliasiamies on perustanut tämän osion ns, kuntakyselyyn, mutta sen ongelmat ovat aiheuttaneet muuttamaan tämän vuoden selvityksen sisältöä.

Kuntakyselyillä ei viime vuosina ole ollut mahdollista saada luotettavaa, vertailukelpoista tietoa kuntien toiminnasta ja asiakkaan asemasta. Tällä kertaa siis lähteenä THL ja Kela. Yhdistettynä sosiaaliasiamiehen omiin asiakasyhteydenottoihin

4.1. Toimeentulotuen tietoja

Toimeentulotuen tilastointi on ollut sosiaaliasiamiehen selvityksessä perinteisesti merkittävässä roolissa. Toimeentulotuen merkitys kuntien sosiaalityölle on kuitenkin vähentynyt, vaikka toisaalta täydentävää ja ehkäisevää kunnissa edelleen myönnetään.

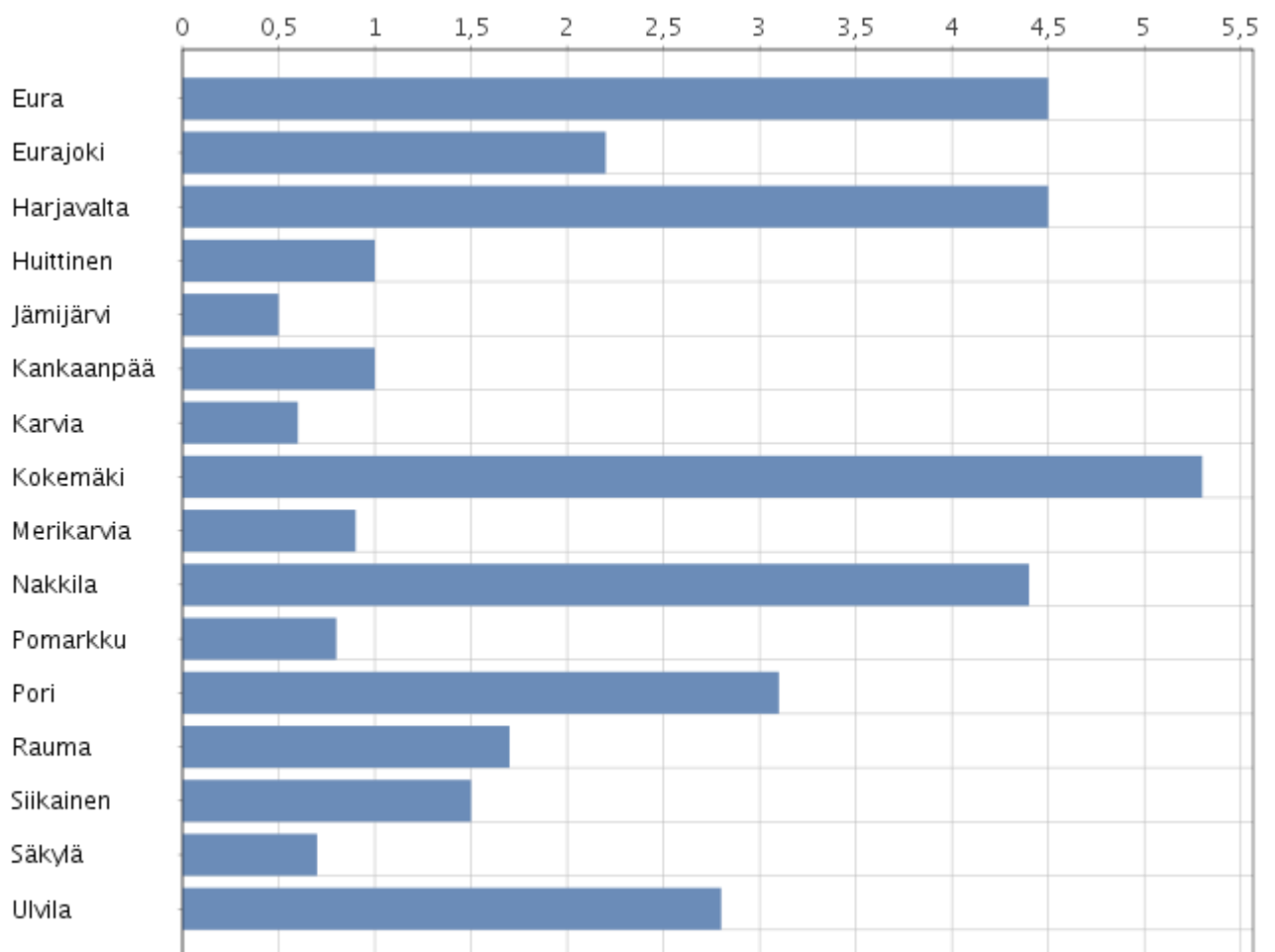
2021 Täydentävä toimeentulotuki, euroa/asukas (reaalihinnoin) **info ind. 5238**

Täydentävän toimeentulotuen käytössä näkyy suuria kuntakohtaisia eroja. Kuten aiemminkin, tarkasteltaessa täydentävän toimeentulotuen käyttöä/ asukas, voidaan

todeta Merikarviolla edelleen käytettävän erittäin paljon täydentävää toimeentulotukea verrattuna muihin alueen kuntiin. Toisaalta pitää huomata myös, että on kuntia, joissa täydentävän toimeentulotuen käyttö on minimaalista, satunnaista.

Ehkäisevän toimeentulotuen kohdalla tilanne on samatyypinen. Positiivinen kehitys ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisessä pitää huomata. Kun aiempina vuosina Satakunnassa oli kuntia, joissa ei ilmoitettu juuri lainkaan ehkäisevän toimeentulotuen käyttöä, nyt kaikissa kunnissa on ehkäisevän tuen käyttöä tilastoitu. Edelleen suuria vaihteluja kuntien välillä esiintyy. Posan kunnissa ehkäisevän toimeentulotuen käyttö on perinteisesti muuta Satakuntaa matalamaa. Eurassa, Eurajoella ja Nakkilassa näytetään käytettävän runsaasti ehkäisevää toimeentulotukea, kun taas toisaalta löytyy kuntia, jossa sen käyttö aivan satunnaista. Tämä siis THL:n tilaston perusteella. Mielenkiintoista on myös huomata, että Merikarviolla ehkäisevän tuen käyttö ei korostu vastaavalla tavalla, kuin täydentävän toimeentulotuen.

2021 Ehkäisevä toimeentulotuki, euroa / asukas (reaalihinnoin) **info ind. 5239**

		2019	2020	2021
Eura	yhteensä	6,9	4,7	4,5
Eurajoki		3,0	4,1	2,2
Harjavalta		2,9	3,0	4,5
Huittinen		1,3	1,0	1,0
Jämijärvi		1,5	1,3	0,5
Kankaanpää		0,7	0,8	1,0
Karvia		0,1	0,6	0,6
Kokemäki		1,9	0,8	5,3
Merikarvia		0,5	0,9	0,9
Nakkila		4,8	5,3	4,4
Pomarkku		0,6	1,3	0,8
Pori		2,2	2,5	3,1
Rauma		1,2	1,4	1,7
Siikainen		0,3	1,0	1,5
Säkylä		0,4	0,6	0,7
Ulvila	3,0	3,2	2,8	

Ehkäisevä toimeentulotuki, euroa / asukas
(reaalihinnoin) [Info 5239](#)

Tarveharkintaisen toimeentulotuen myöntämisen perusteista:

Tarveharkintainen toimeentulotuki on jäänyt kuntien toimivalikoimaan ja vaatiikin kunnilta erityistä suunnittelua pystyä ratkaisemaan niiden asiakkaiden ongelmatilanteita, joille pelkkä Kelan maksama perustoimeentulotuki ei riitä.

Vuonna 2021 koko Suomen alueella ehkäisevän toimeentulotuen taso oli 3,5€ / asukas.

Satakunnassa on vuosittain edelleen merkittäviä eroja tarveharkintaisen tuen käytössä. Perinteisesti Posan kunnissa ehkäisevän tuen käyttö on erittäin alhaista, nyt kuitenkin paikoitellen pieni nouseva suunta on havaittavissa.

Tätä asiaa on pohdittu aiempinakin vuosina, mutta edelleen herää kysymys, millaiset ovat sosiaalityön ja aikuissosiaalityön resurssit asiakaskohtaiseen työskentelyyn, jos valtaosa toimeentulotuesta on Kelan myöntämää perustoimeentulotukea. Vai eivätkö pohjois-satakuntalaiset osaa riittävästi hakea tarveharkintaista toimeentulotukea?

Niukkaa linjaa pitää toki myös mm. Säkylä, Huittinen ja Merikarvia.

Jatkossa on ilmeisen perusteltua käyttää tarveharkintaista tukea osana sosiaalityötä. Edelleenkin asiakkaat pettyvät, koska eivät

saa ehkäisevänä toimeentulotukena niitä etuuksia tai hankintoja, joita ovat olettaneet. On kuitenkin mahdollisuus, että aikuissosiaalityöllä on tässä yhteydessä enemmän mahdollisuutta tehdä asiakkaiden kanssa suunnitelmallista, järjestelmällistä työtä elämäntilanteen ja -hallinnan tukevoittamiseksi.

4.2. Lastensuojelu

Lastensuojelun laajuuden selvittäminen on edelleen merkittävässä osassa myös sosiaaliasiamiehen selvityksessä vuodelta 2021

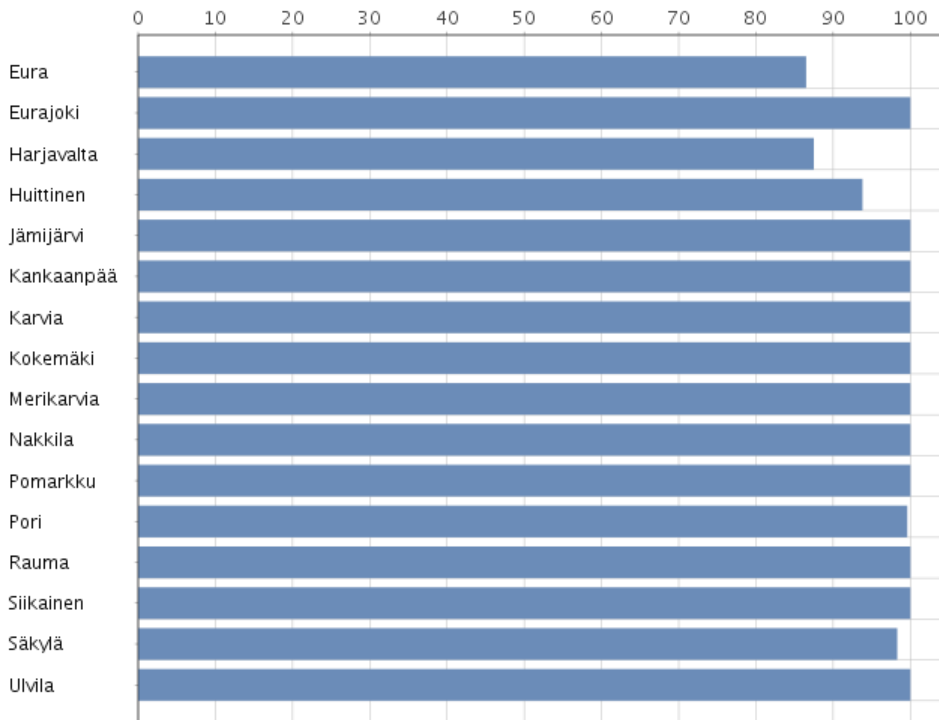
Aiempina vuosina lastensuojelun alussa suoritettiin lastensuojelun tarpeen selvitys, jonka oli tarkoitus valmistua kolmen kuukauden kuluessa. Tämän toteutumista on perinteisesti tiedusteltu sosiaaliasiamiehen kyselyssä 2015 alkaen, sosiaalihuoltolain muutoksen perusteella, prosessiin tuli kuitenkin mukaan palvelutarpeen arviointi

Tähän selvitykseen tiedot on hankittu THL:n tilastoista. Arvion lastensuojelulain mukaisten palvelujen ja tukitoimien tarpeesta tekee sosiaalityöntekijä. Palvelutarpeen arviointi on aloitettava viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä ja sen on valmistuttava viimeistään kolmen kuukauden kuluessa asian vireille tulosta (LSL 26).

Lisäksi on tehtävä sosiaalihuoltolain 36 §:n mukainen palvelutarpeen arviointi, jollei arvioinnin tekeminen ole ilmeisen tarpeetonta. Palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä selvitetään lastensuojelun tarve, ellei asia ole selvästi luonteeltaan sellainen, ettei lastensuojelun tukitoimia tarvita. (LsL 26§ 3.mom)

Palvelutarpeen arvioinnin tekemisessä on noudatettava, mitä sosiaalihuoltolain 36 §:ssä säädetään. Arvio on aloitettava viipymättä ja saatettava loppuun ilman aiheutonta viivytystä. Arvio on aloitettava viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä asian vireille tulosta ja sen on valmistuttava viimeistään kolmen kuukauden kuluessa vireille tulosta. (LsL 26 5.mom)

1.4. - 30.9. aikana lakisääteisen 3 kk:n kuluessa valmistuneet lastensuojelun palvelutarpeen arvioinnit, %
info ind. 3495

Satakunnan lastensuojelun tarpeen selvitykset valmistuvat suhteellisen hyvin 3kk:n määräajassa.

Vain muutama kunta poikkesi linjasta: Eura, Harjavalta, Huittinen ja Säkyä.

Palveluja ja niiden

jatkosuunnitelmia odottavan perheen kannalta pitäisi erityistä huomiota kiinnittää siihen, että turhaa viivästystä ei kertyisi.

Samoin lastensuojelun palvelutarpeen arvioinnit toimivat hyvin ja lähtevät pääsääntöisesti liikkeelle määrätystä 7 päivän aikana.

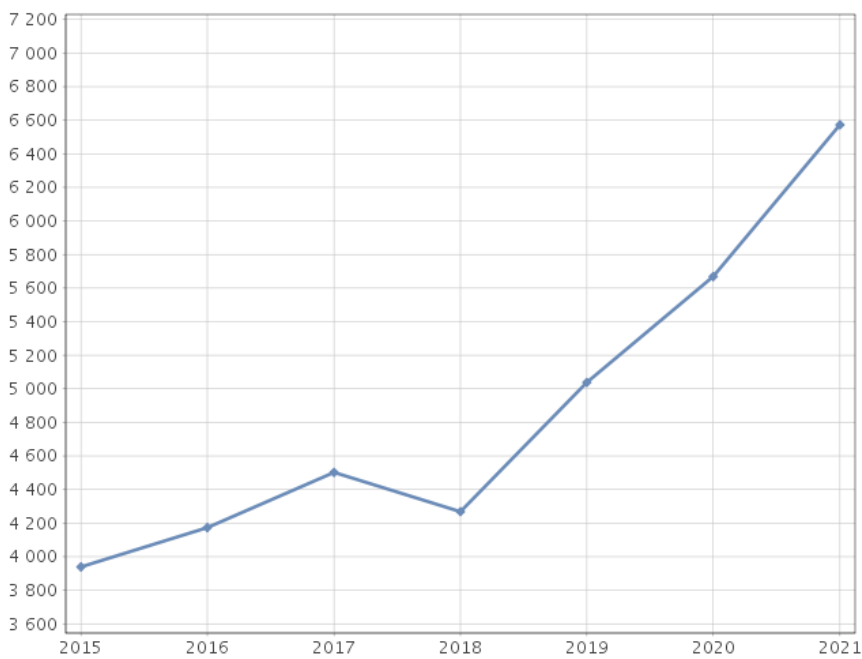
1.4. - 30.9. aikana lakisääteisen 7 arkipäivän kuluessa aloitetut lastensuojelun palvelutarpeen arvioinnit,
% [Info 3494](#)

		2021	
Eura	yhteensä	100,0	
Eurajoki		100,0	<p>Satakunnan kuntien antamien vastausten perusteella voidaan arvioida määräaikojen olevan Satakunnan alueella hyvin tai ainakin kohtuudella hallinnassa.</p> <p>Eikä sosiaaliasiamiehellekään juuri tule yhteydenottoja siitä, että lastensuojelun määrääjät eivät toimisi.</p> <p>Toisaalta lastensuojelun prosessit koetaan hitaina, mutta palvelutarpeen arvioinnit vaikuttavat olleen pääosin ajoissa.</p>
Harjavalta		100,0	
Huittinen		100,0	
Jämijärvi		100,0	
Kankaanpää		100,0	
Karvia		100,0	
Kokemäki		90,0	
Merikarvia		100,0	
Nakkila		100,0	
Pomarkku		100,0	
Pori		99,8	
Rauma		100,0	
Siikainen		100,0	
Säkylä		100,0	
Ulvila		100,0	

Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä (THL) [Info 1085](#)

		2019	2020	2021
Eura	yhteensä	281	287	353
Eurajoki		321	452	277
Harjavalta		254	258	296
Huittinen		111	221	267
Jämijärvi		21	33	52
Kankaanpää		248	334	446
Karvia		45	27	32
Kokemäki		215	230	152
Merikarvia		18	21	59
Nakkila		141	156	143
Pomarkku		108	96	77
Pori		1 819	2 053	2 636
Rauma		1 075	1 078	1 271
Siikainen		27	43	21
Säkylä		126	93	190
Ulvila	228	287	301	

Lastensuojeluilmoitusten määrä on merkittävässä nousussa kunnan koosta riippumatta. Luonnollisesti suuremmissa kunnissa kasvu korostuu.

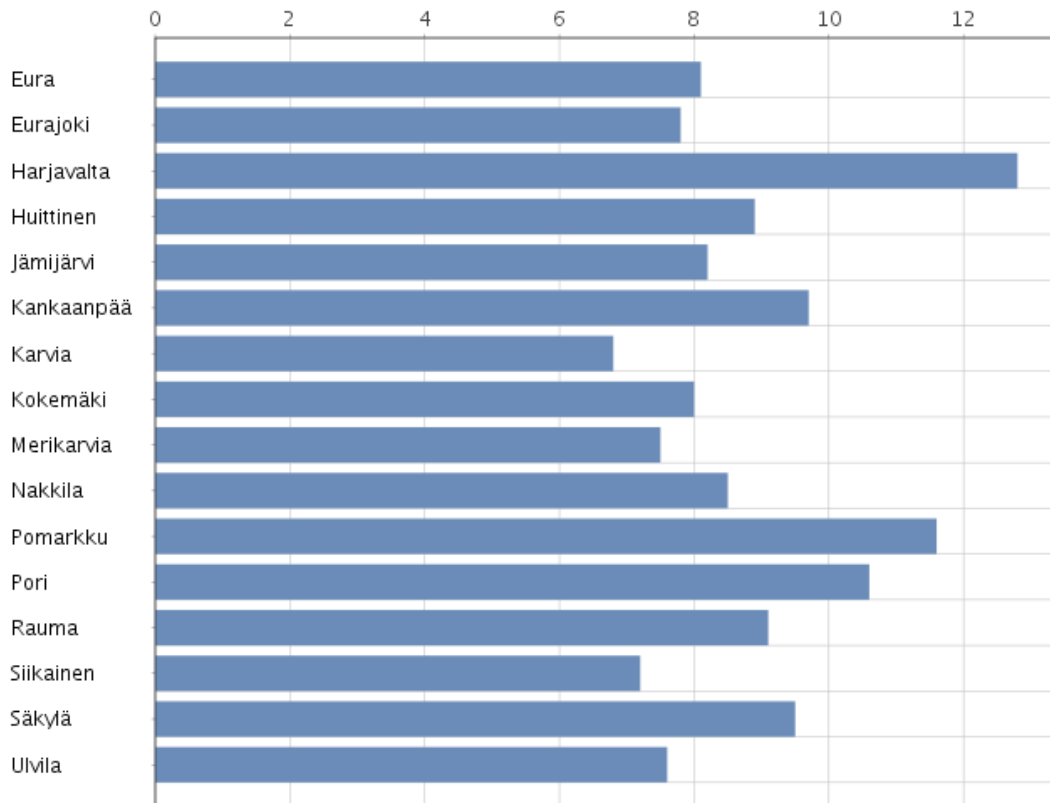
Koko Satakunnan alueella lastensuojeluilmoitusten lukumäärissä on ollut vuosittaista vaihtelua.

Viime vuodet koko Satakunnan kasvu on ollut merkittävää.

Suurena kaupunkina Porin vaikutus korostuu.

Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä (THL) info ind. 1085 Satakunta

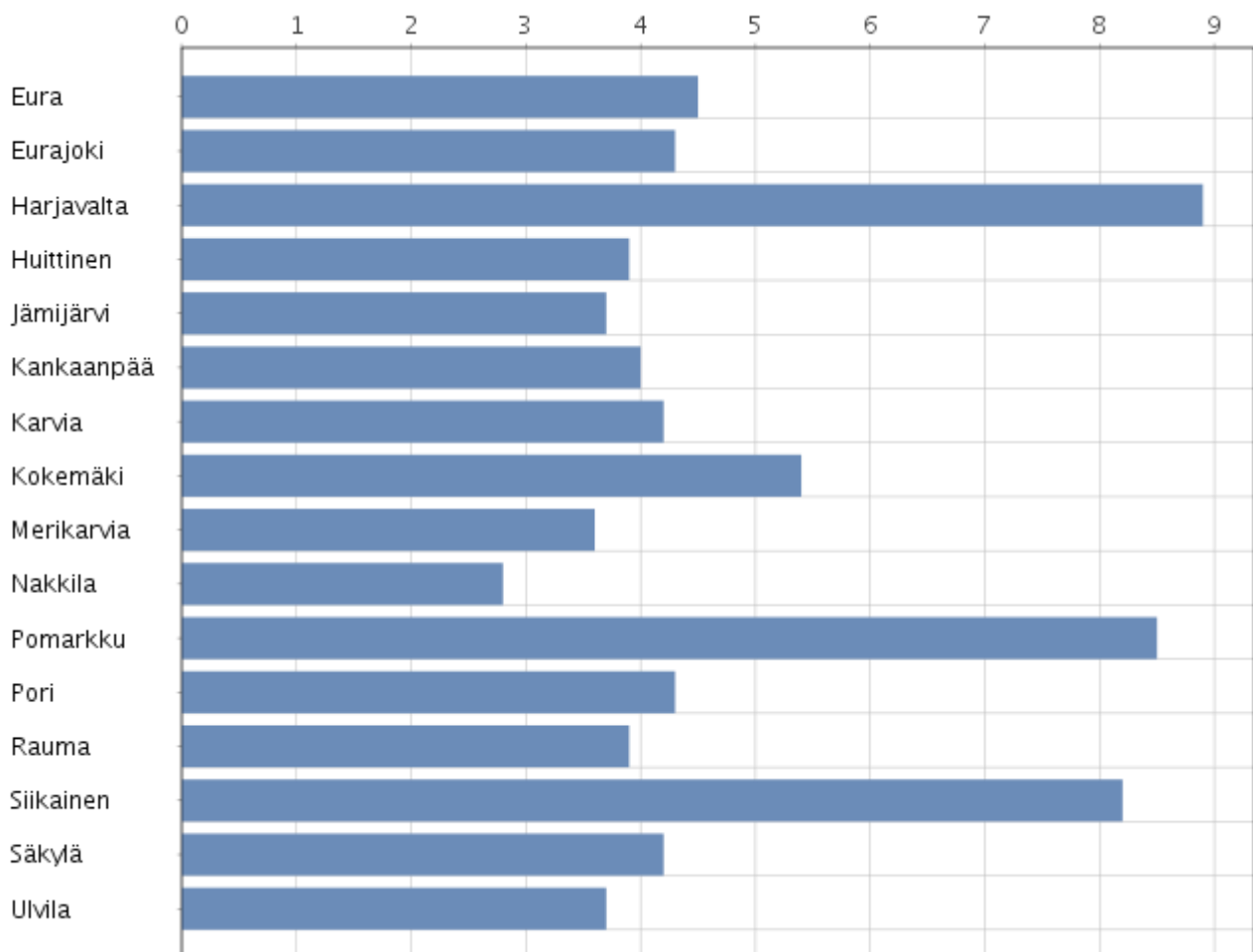
**0 - 17-vuotiaat lapset, joista on tehty lastensuojeluilmoitus, % vastaavan ikäisestä väestöstä 2020 (THL)
info ind. 1086**

Pienehköissä kunnissa, kuten Karviassa on Satakunnan keskiarvoon suhteutettuna vuonna 2021 vähän lastensuojeluilmoituksia. Sen sijaan korostuu: Harjavallassa ja Pomarkussa suuruusluokkaa 12% lapsiväestöstä on lastensuojeluilmoituksen kohteena.

Toki pienissä kunnissa väestömäärissä on aina tilaston satunnaisvääristymää.

Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0 - 17-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä 2020 (THL) [info ind. 1245](#)

Harjavalla, Siikaisten ja Pomarkun lastensuojelun avohuollon asiakkaana olevien lasten osuus on korostunut., Siikainen ja Pomarkku ovat pieniä kuntia, joissa pienetkin muutokset asiakasmäärissä vaikuttavat tilastoon merkittävästi.

Toisaalta pitää kuitenkin huomata, että sosiaaliasiamiehen yhteydenotoissa edellä mainittujen kuntien kohdalla lastensuojelun asiat eivät erityisesti korostu tarkasteluvuonna.

Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0 - 17-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL) **info ind. 191**

		2019	2020	2021
Eura	yhteensä	1,5	1,6	1,5
Eurajoki		1,9	1,7	1,4
Harjavalta		2,6	2,6	2,4
Huittinen		0,8	0,9	1,1
Jämijärvi		1,6		
Kankaanpää		1,5	1,4	2,0
Karvia				1,4
Kokemäki		2,2	2,0	2,3
Merikarvia		2,0	3,1	4,8
Nakkila		0,7	1,0	1,2
Pomarkku			1,8	1,4
Pori		2,1	2,2	1,6
Rauma		1,6	1,7	1,7
Säkylä		2,3	2,5	2,3
Ulvila	1,0	1,0	0,2	

5. KUNTAKOHTAINEN KÄSITTELY

Sosiaaliasiamiestoiminta Eura 2021

Sosiaaliasiamiehelle kertyi vuoden 2021 aikana vain 7 käsiteltäviä asiakasasiaa. Lukumäärä putosi jälleen muutaman vuoden takaiselle tasolle. Aiempina vuosina; (2020; 21, 2019; 10, 2018; 14, 2017, 7, 2016; 24, 2015, 26, 2014; 19, 2013; 27, 2012: 20, 2011:27, 2010: 20 ja 2009: 19).

Yhteydenotot ovat tapahtuneet pääasiassa puhelimitse ja ne ovat pääosin koskeneet vuonna 2021 kunnan omia palveluja.

Vuonna 2021 **lastensuojelu** keräsi kaksi (2) asiakasasiaa. Lastensuojeluasiat olivat kritiikinomaisia koskien mm. lastensuojelutarpeen selvityksen sisältöä ja laatua. Toisaalta pohdittiin lastensuojelun roolia ja mahdollisuutta erillään asuvan perheen tilanteessa. Tämä ehkä olisi voitu tilastoida myös ns. perheasioihin kuuluvaksi.

Vammaispalvelun yhteydenotot (3) koski vakiotaksin käyttömahdollisuutta ja ylipäätään kritiikkiä kuljetuspalvelusta. Toisaalta käsiteltiin myös nepsy-asiakkaan palveluiden järjestymistä. Vaikeavammaisen asiakkaan mahdollisuudesta vaikuttaa omaan asumispaikkaansa pohdittiin kolmannessa kokonaisuudessa.

Kehitysvammahuollon asiassa käsiteltiin henkilökunnan vaitiolovelvollisuutta kehitysvammahuollon asumisyksikössä (SHP)

Sosiaalityön kysymyksessä yhteydenottaja esitti kritiikkiä välitystilin toiminnoista lomakauden aikana.

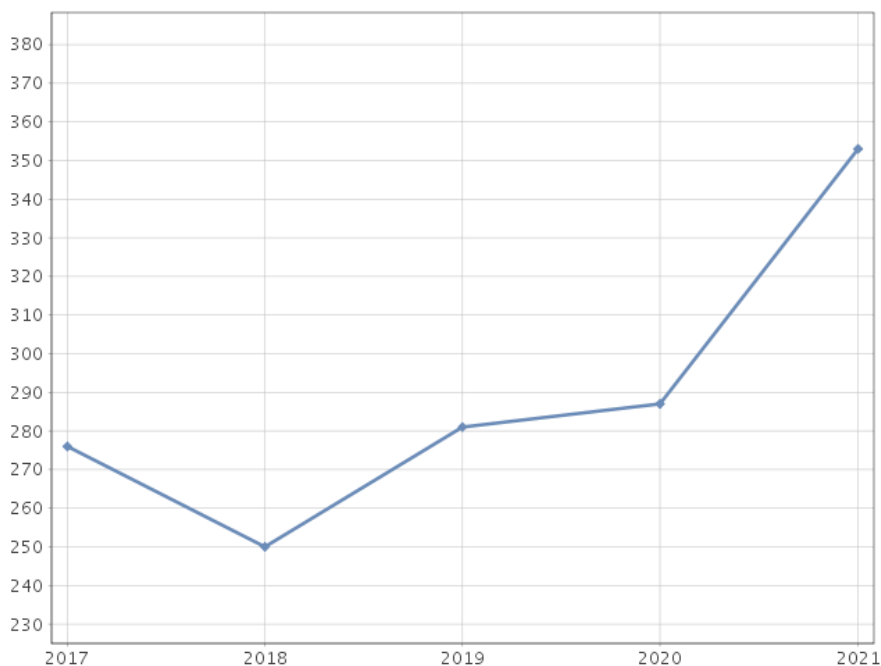
Yhteydenottojen syyt jakautuivat tasaisesti. Pääosin tiedusteluksi tulkittiin kolme ja kritiikiksi neljä asiakasasiaa.

Sosiaaliasiamiehen yleisin toimenpide on asiakkaan neuvominen hänen asiassaan. Neuvonnan lisäksi sosiaaliasiamies antoi muuta oikeusturvaneuvontaa. Asiakkaalle oli myös tärkeää, että ulkopuolinen ammattilainen kuuntelee häntä tilannettaan koskien.

.

Lastensuojelu

Eurassa kirjattiin vuoden 2021 aikana 353 lastensuojeluilmoitusta (2020, 287, 2019; 281,2018, 250; 2017, 276, 2016; 202, 2015; 189, 2014; 212, 2013; 160, 2012: 186, 2011:186, 2010: 131, 2009:175)

Lastensuojelu-ilmoitukset ovat viime vuosina lähteneet merkittävästi lisääntymään

Vuoden 2021 sosiaaliamiehen selvityksessä on hyödynnetty THL:n jo olemassa olevaa tilastotietoa lastensuojelun määristä, ja verrataan lastensuojelun asiakkuutta (%) vastaavan ikäiseen väestöön verrattuna. Samalla tehdään vertailu neljän viime vuoden kehityksen suhteen. Eurassa lasten, joista oli lastensuojeluilmoitus tehty, suhteellinen määrä oli nyt prosenttiyksikön kasvussa. Avohuollon asiakkaina olleiden lasten osuus oli nyt samalla tasolla edellisen vuoden kanssa ja hyvin Satakunnan tasoon sopiva..

	2017	2018	2019	2020	2021
0 - 17-vuotiaat lapset, joista on tehty lastensuojeluilmoitus, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1086	6,4	6,9	7,9	7,0	8,1
Huostassa vuoden aikana olleet 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1077	1,0	1,0	1,1	1,2	1,1
Kiireellisesti vuoden aikana sijoitettuna olleet 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1078	0,4	0,3		0,3	0,3
Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0 - 17-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1245	3,8	3,1	5,4	4,5	4,5

Toimeentulotuki

Toimeentulotuen Kela-muutoksen jälkeen kunta ei enää pysty vaikuttamaan perustoimeentulotuen käyttöön. Tilastoon saadut perustoimeentulon myöntömäärät on saatu Kelan tiedoista. Harkinnanvaraisen toimeentulotuen 2021 tilastotiedot on hankittu THL:n tilastoista. Aiemmin seurannassa olleen Täydentävän toimeentulotuen ja ehkäisevän toimeentulotuen osuuden koko toimeentulotuesta arvioinnista on nyt luovuttu, koska myöntäjätaho on eri. Aiempina vuosina hyväksi tasoksi on arvioitu 10% perustoimeentulotuen määrästä. Hallituksen esityksen (HE 134/2000) mukaan

tavoitteena on, että ehkäisevän toimeentulotuen suuruuden tulisi olla noin 3,3 prosenttia kunnan varsinaisen toimeentulotuen (perustoimeentulotuki ja täydentävä toimeentulotuki) menoista. Kelan perustoimeentulotuen tehtäviin kuuluu päättää myös aiemmin täydentävän toimeentulotukeen sisältyneen esim. vuokravakuuksien myöntämisestä..

	2019	2020	2021
Perustoimeentulotuki €/ asukas	59	56	47
Täydentävä toimeentulotuki €/ asukas	3	7	6
Ehkäisevä toimeentulotuki €/asukas	6,9	4,7	4,5

THL:n tilaston mukaan koko Suomen tasolla, vuonna 2021, Kelan ratkaisemaa perustoimeentulotukea myönnettiin 128 €/asukas, kuntien myöntämää ehkäisevää toimeentulotukea myönnettiin 3,50€/asukas. Täydentävää toimeentulotukea koko maassa myönnettiin 6€ / asukas

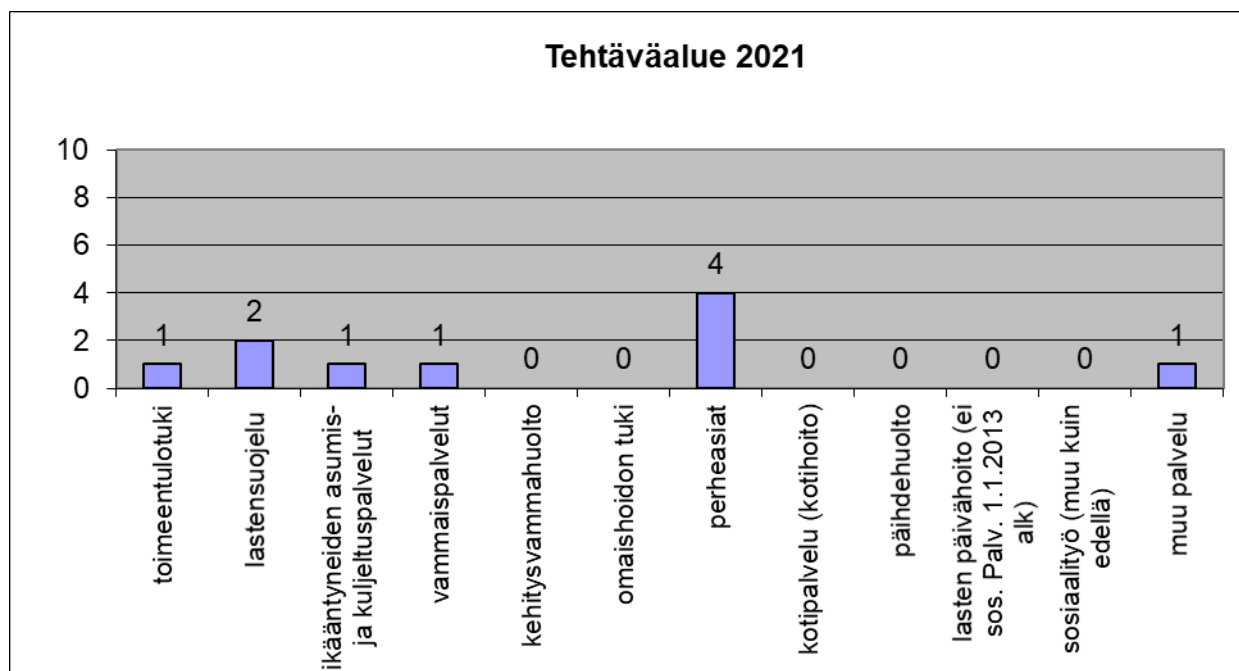
Eurassa tarveharkintaisen toimeentulotuen tarve on hyvällä tasolla; ehkäisevä 4,5€/ asukas ja täydentävä 6 €/ asukas. Täydentävä tuki on linjassa koko maan tarpeen kanssa. Täydentävän toimeentulotuen suhteellinen osuus on ollut nyt ollut pienessä laskussa

Ehkäisevää käytettiin 4,5 euroa/asukas, mikä on toimialueen kuntien vertailussa hyvällä tasolla.

Kelan toteuttama perustoimeentulotuen tarve on ollut viimeiset vuodet laskussa .

Sosiaaliasiamiestoiminta Eurajoki 2021

Eurajoelta sosiaaliasiamiehelle kertyi vuoden 2021 kuluessa kymmenen asiakokonaisuutta. Edelleen aiempiin vuosiin verrattuna asioiden lukumäärä pysyi samassa, vaikka pieni kasvu suuruusluokassa. (2020; 10, 2019; 8, 2018; 10, 2017; 6, 2016; 5, 2015; 5, 2014; 8, 2013; 8, 2012; 8, 2011; 7, 2010; 3)

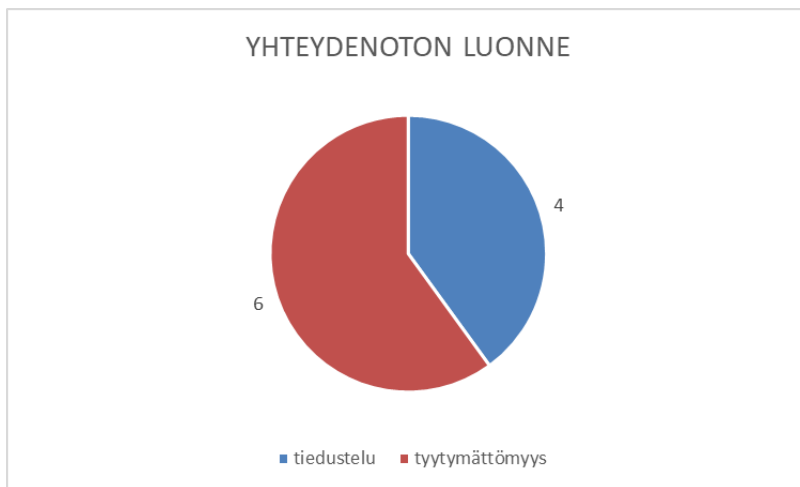

Perheasiat kerryttivät neljä (4) kokonaisuutta. Asiat olivat sinänsä tavanomaisia huoltoriita-asioita – toki kunkin perheen omilla yksityiskohdilla rakennettuina. Kritiikki ei näissä niinkään kohdistunut lastenvalvojapalveluihin, vaan oikeastaan tilanteen olivat käräjäoikeuden ratkaisuja edellyttäviä. Toisaalta pohdittiin myös valvottujen tapaamisten järjestämisen perusteita.

Lastensuojeluasiat (2) olivat yksittäisasiota. Pohdittiin mm tapaamisten / yhteydenpidon järjestelyjä. Kritiikki kohdistui myös tulkintaan, jossa ilman päätöstä oli päädytty vaihtamaan lapsen asumispaikkaa vanhemmalta toiselle ilman selkeää sopimusta vanhempien välillä. Sosiaalityöntekijän toimivalta tässä herätti kysymyksiä.

Vammaispalvelun asia koski laajempaa Kessoten vammaispalvelun kuljetuspalvelujen laaduttomuutta. Toisaalta välityskeskukseen toimintaa ja sitä, että asiakas oli jätetty ulos epäinhimillisiin olosuhteisiin ilman kyytiä. Toisaalta vaikeutta saada ratkaistua kuljetusongelmat ns. tututaksi palvelulla.

Yksittäiset asiat jakautuivat; tarveharkintaiseen **toimeentulotukeen**, **SHL:n kuljetuspalvelun** poistumista, vaikka aiemmin oli ollut siihen oikeus.

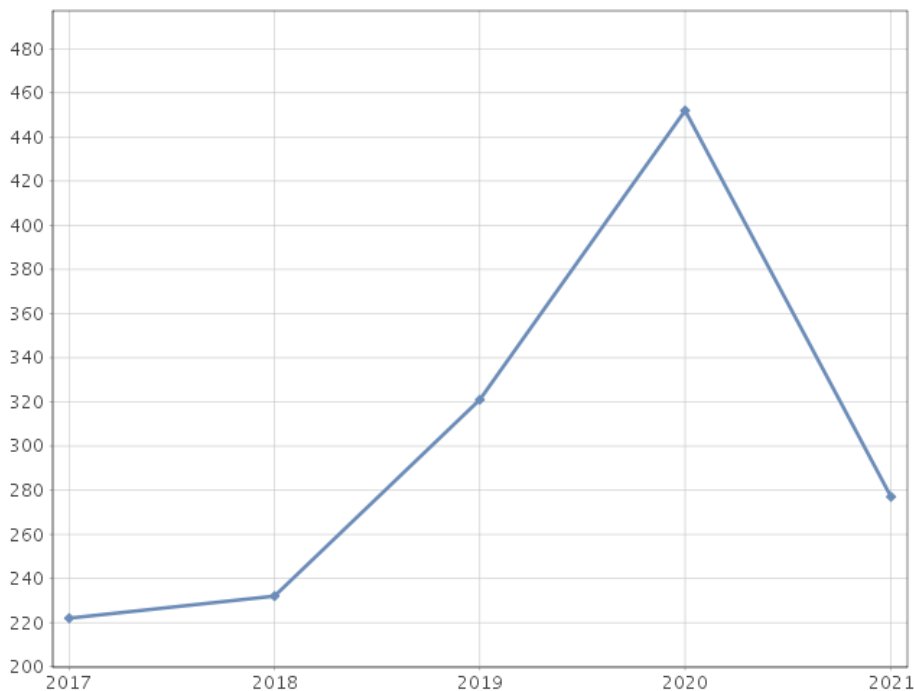

Asiakkaat saivat asiassaan pääosin neuvontaa ja muuta oikeusturvaneuvontaa.

Paikoitellen yhteen asiaan voi kuulua useita yhteydenottoja ja pitkiä puheluja. Jotkut taas selviävät yhdellä yhteydenotolla.

Lastensuojelu

Eurajoella kirjattiin vuoden 2021 aikana 277 lastensuojeluilmoitusta (2020; 452, 2019; 321, 2018; 232, 2017; 222, 2016; 117, 2015; 82, 2014; 92, 2013; 118, 2012; 125, 2011; 93, 2010; 67) ja

Lastensuojeluilmoituksia kirjattiin merkittävästi vähemmän, kuin viime vuosina.

Vuoden 2021 sosiaaliamiehen selvityksessä on hyödynnetty THL:n jo olemassa olevaa tilastotietoa lastensuojelun määristä, ja verrataan lastensuojelun asiakkuutta (%) vastaavan ikäiseen väestöön verrattuna. Samalla tehdään vertailu neljän viime vuoden kehityksen suhteen. Eurajoella lasten, joista oli lastensuojeluilmoitus tehty, suhteellisen määrän kasvu oli taittunut. Toisaalta avohuollon asiakkaina olleiden lasten osuus oli jälleen kääntynyt nousuun saavuttaen keskimääräisen satakuntalaisen tason

(4,3%). Huostassa olevien lasten osuus, samoin kuin kiireellisten sijoitusten osuus seuraa hyvin tarkkaan koko Satakunnan tasoja.

	2017	2018	2019	2020	2021
0 - 17-vuotiaat lapset, joista on tehty lastensuojeluilmoitus, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1086	6,8	6,6	7,4	8,5	7,8
Huostassa vuoden aikana olleet 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1077	0,8	0,9	1,0	1,1	1,0
Kiireellisesti vuoden aikana sijoitettuna olleet 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1078	0,3	0,3	0,7	0,6	0,4
<u>Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0 - 17-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1245</u>	4,2	5,0	4,5	2,0	4,3

Toimeentulotuki

Toimeentulotuen Kela-muutoksen jälkeen kunta ei enää pysty vaikuttamaan perustoimeentulotuen käyttöön. Tilastoon saadut perustoimeentulon myöntömäärät on saatu Kelan tiedoista. Harkinnanvaraisen toimeentulotuen 2021 tilastotiedot on hankittu THL:n tilastoista. Aiemmin seurannassa olleen Täydentävän toimeentulotuen ja ehkäisevän toimeentulotuen osuuden koko toimeentulotuesta arvioinnista on nyt luovuttu, koska myöntäjätaho on eri. Aiempina vuosina hyväksi tasoksi on arvioitu 10% perustoimeentulotuen määrästä. Hallituksen esityksen (HE 134/2000) mukaan tavoitteena on, että ehkäisevän toimeentulotuen suuruuden tulisi olla noin 3,3 prosenttia kunnan varsinaisen toimeentulotuen (perustoimeentulotuki ja täydentävä toimeentulotuki) menoista. Kelan perustoimeentulotuen tehtäviin kuuluu päättää myös aiemmin täydentävän toimeentulotukeen sisältyneen esim. vuokravakuuksien myöntämisestä.

	2019	2020	2021
Perustoimeentulotuki €/ asukas	45	40	36
Täydentävä toimeentulotuki €/ asukas	3	1	1
Ehkäisevä toimeentulotuki €/asukas	3,0	4,1	2,2

THL:n tilaston mukaan koko Suomen tasolla, vuonna 2021, Kelan ratkaisemaa perustoimeentulotukea myönnettiin 128 €/asukas, kuntien myöntämää ehkäisevää toimeentulotukea myönnettiin 3,50€/asukas. Täydentävää toimeentulotukea koko maassa myönnettiin 6€ / asukas

Kelan maksama perustoimeentulotuen tarve on hieman laskenut aiemmasta – ja ylipäättään sen tarve Eurajoella on ollut alhainen verrattuna koko maan tasolla myönnettyyn perustoimeentulotukeen.

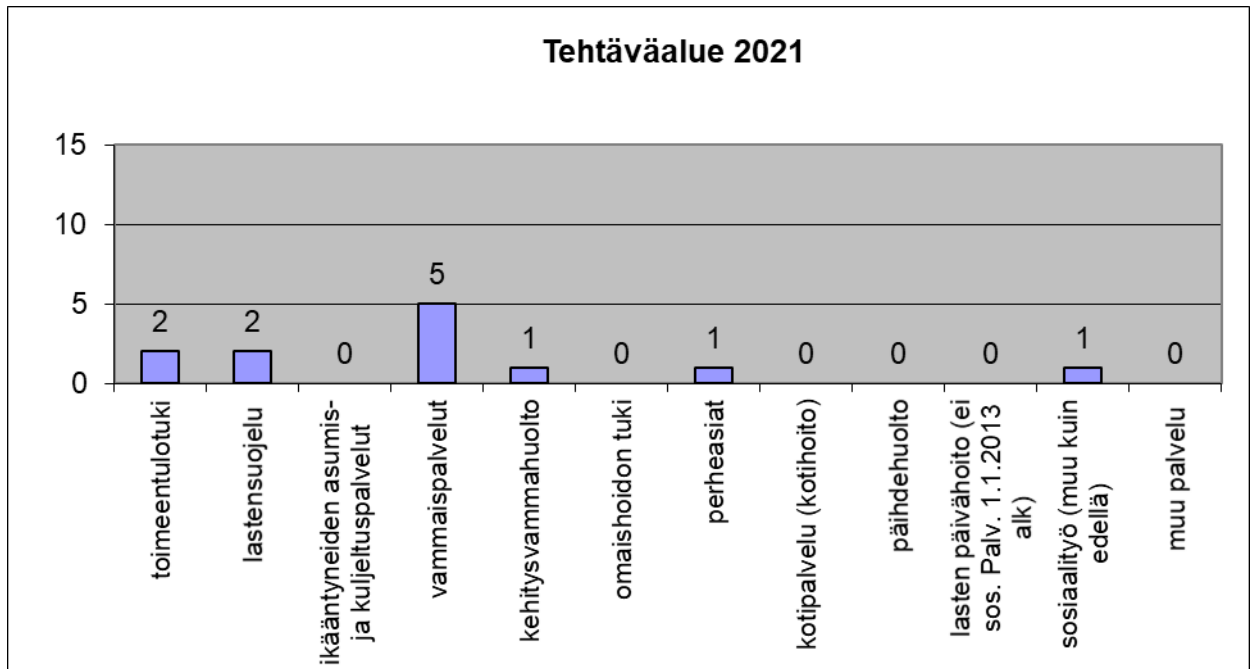
Eurajoen ehkäisevän toimeentulotuen tarve on ollut laskussa. ja toisaalta täydentävää vain 1€/ asukas, mikä on jo alhainen lukema.

Ylipäättään asukasta kohden Eurajoella nähtiin niukasti tarvetta tarveharkintaiselle toimeentulotuella.

Sosiaaliasiain toiminta Harjavalta 2021

Harjavallan kaupunki liittyi vuodenvaihteessa 2020/2021 Satakunnan sairaanhoitopirin sosiaaliasiain alueeseen. Näin ollen pitkää perspektiiviä ei ole käytettävissä. Harjavallan Sote-palvelut tuottaa Kessote. Toimialueeseen kuuluvan varhaiskasvatuksen kaupunki tuottaa itse.

Vuonna 2021 kertyi 12 asiakasasiaa, mikä on sinänsä linjassa väestöpohjan kokoon.

Lastensuojeluasiat (2) olivat yksittäisasiota. Pohdittiin mm. itsenäistymisvarojen kertymistä. Asiakkaalla oli käsitys, että vanhempi oli maksanut sijaishuollon korvausta, mutta kuitenkin itsenäistymisvaroja ei oltaisi kerrytetty.

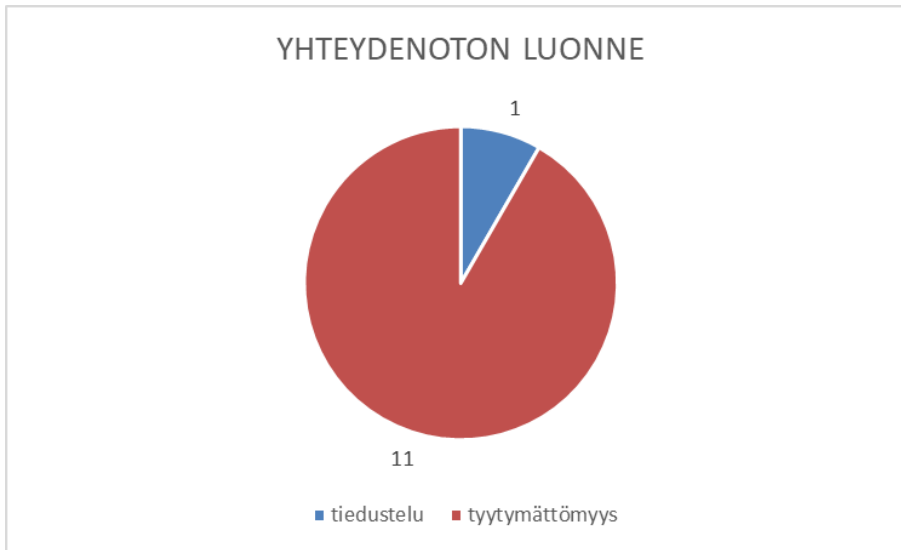
Kritiikki kohdistui myös sosiaalityöntekijään, joka asiakkaan tulkinnan mukaan painottaa liikaa vanhoja ongelmia, eikä ota nykytilannetta riittävästi huomioon.

Vammaispalvelun (5) asioista kolme koski laajempaa Kessoten vammaispalvelun kuljetuspalvelujen laaduttomuutta. Toisaalta välityskeskukseen toimintaa. Toisaalta vaikeutta saada ratkaistua kuljetusongelmat ns. tuttuksi palvelulla. Asiakkaita avustettiin toisaalta muutoksenhaussa ja pyrittiin toimimaan välittäjänä asiakkaan ja sosiaalitoimen välillä.

Pohdittiin myös henkilökohtaisen avun mahdollisuutta jo iäkkäälle omaiselle. Toisaalta käsiteltiin lapsen vammaispalvelun palvelutarpeen ratkaisua henkilökohtaisen avun kautta.

Yksittäiset asiat jakoutuivat; tarveharkintaiseen **toimeentulotukeen, kehitysvammahuollon** (Huovi) itsemääräämis/ yksityisyys asiaan. **Perheasiaan** tilastoitu tilanne koski lastenvalvojan aluetta tilanteessa, jossa elatusmaksua ei pystytty alentamaan, koska elatusvelvollisen tulot olivat yli Kelan määrittelemän perinnästä luopumisen rajan. Siitä huolimatta, että elatusvelvollisella vaikutti olevan merkittäviä vaikeuksia suoritua aiemmin määritellystä maksusta.

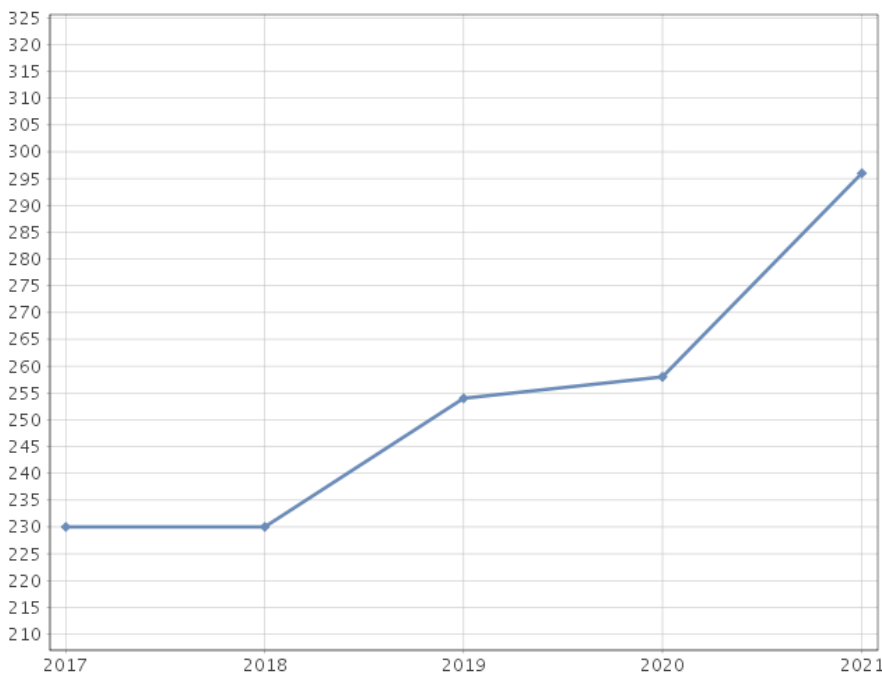
Yhteydenottojen syyt jakautuivat selkeästi. Pääosin tiedusteluksi tulkittiin vain yksi ja kritiikiksi loput 11 asiakasasiaa.

Sosiaaliasiamiehen yleisin toimenpide on asiakkaan neuvominen (7) hänen asiassaan.

Neuvonnan lisäksi sosiaaliasiamies antoi myös muuta oikeusturva-neuvontaa.

Lastensuojelu

Harjavallassa kirjattiin vuonna 2021 296 lastensuojelu-ilmoitusta.

(2017; 230, 2018; 230, 2019; 254, 2020; 258)

Harjavallan lastensuojeluilmoitukset ovat olleet kasvussa viimeisinä vuosina. Kasvu ei kuitenkaan eroa yleisestä kehityksestä Satakunnan alueella.

Vuoden 2021 sosiaaliasiamiehen

selvityksessä on hyödynnetty THL:n jo olemassa olevaa tilastotietoa lastensuojelun määristä, ja verrataan lastensuojelun asiakkuutta (%) vastaavan ikäiseen väestöön verrattuna. Samalla tehdään vertailu neljän viime vuoden kehityksen suhteen. Harjavallassa lasten, joista oli lastensuojeluilmoitus tehty, suhteellinen määrä oli kasvussa ja taso olikin yli koko Satakunnan (9,5%) tason. Myös avohuollon asiakkaina olleiden lasten osuuden kasvu oli merkittävää ja suhteellinen osuus korkealla. Huostassa olevien määrä on säilynyt matalalla tasolla.

	2017	2018	2019	2020	2021
0 - 17-vuotiaat lapset, joista on tehty lastensuojeluilmoitus, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1086	10,8	10,8	12,5	11,6	12,8
Huostassa vuoden aikana olleet 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1077	2,2	2,3	2,1	1,9	1,7
Kiireellisesti vuoden aikana sijoitettuna olleet 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1078					
Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0 - 17-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1245	8,1	7,3	6,9	7,9	8,9

Toimeentulotuki

Toimeentulotuen Kela-muutoksen jälkeen kunta ei enää pysty vaikuttamaan perustoimeentulotuen käyttöön. Tilastoon saadut perustoimeentulon myöntömäärät on saatu Kelan tiedoista. Harkinnanvaraisen toimeentulotuen 2021 tilastotiedot on hankittu THL:n tilastoista. Aiemmin seurannassa olleen Täydentävän toimeentulotuen ja ehkäisevän toimeentulotuen osuuden koko toimeentulotuesta arvioinnista on nyt luovuttu, koska myöntäjätaho on eri. Aiempina vuosina hyväksi tasoksi on arvioitu 10% perustoimeentulotuen määrästä. Hallituksen esityksen (HE 134/2000) mukaan tavoitteena on, että ehkäisevän toimeentulotuen suuruuden tulisi olla noin 3,3 prosenttia kunnan varsinaisen toimeentulotuen (perustoimeentulotuki ja täydentävä toimeentulotuki) menoista. Kelan perustoimeentulotuen tehtäviin kuuluu päättää myös aiemmin täydentävän toimeentulotukeen sisältyneen esim. vuokravakuuksien myöntämisestä.

	2019	2020	2021
Perustoimeentulotuki €/ asukas	117	117	101
Täydentävä toimeentulotuki €/ asukas	5	6	6
Ehkäisevä toimeentulotuki €/asukas	2,9	3,0	4,5

THL:n tilaston mukaan koko Suomen tasolla, vuonna 2021, Kelan ratkaisemaa perustoimeentulotukea myönnettiin 128 €/asukas, kuntien myöntämää ehkäisevää

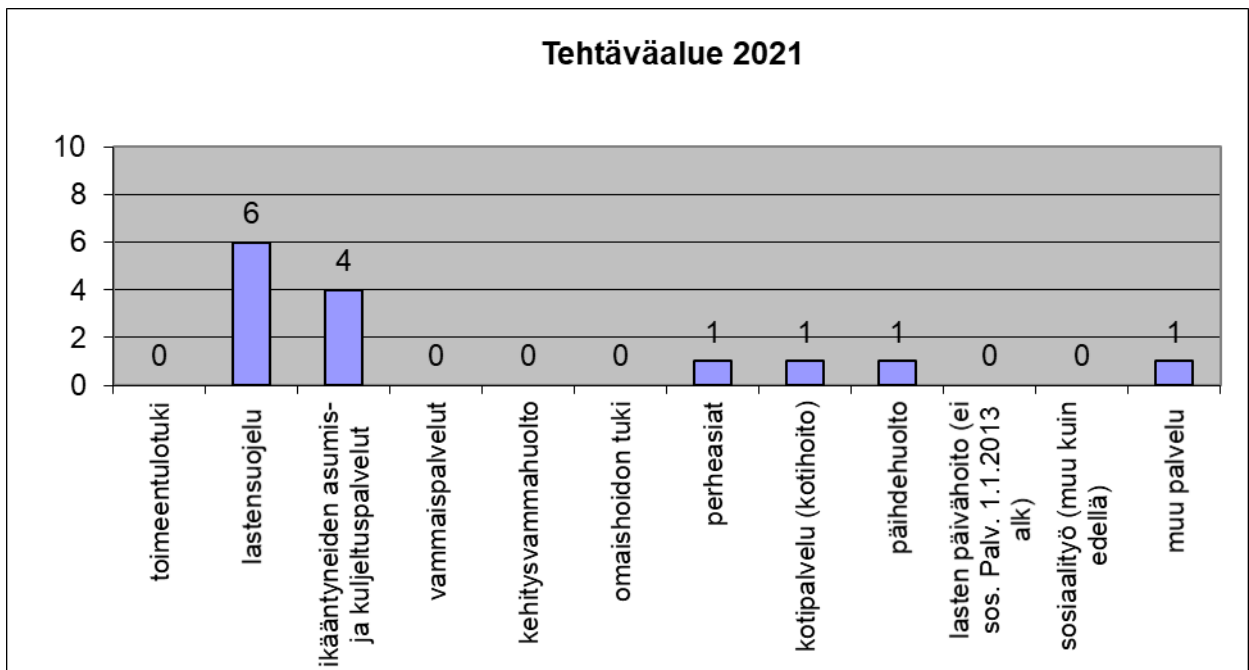
toimeentulotukea myönnettiin 3,50€/asukas. Täydentävää toimeentulotukea koko maassa myönnettiin 6€ / asukas.

Satakuntalaisella mittapuulla runsas Kelan perustoimeentulotuen käyttö Harjavallassa nyt ollut laskusuunnassa.

Täydentävän toimeentulotuen käyttö hyvää keskitasoa ja samoin ehkäisevää ollut käytettävissä reilusti verrattuna esim koko Suomen tilanteeseen.

Sosiaaliasiamiestoiminta Huittinen 2021

Vuoden 2021 kuluessa sosiaaliasiamiehelle kertyi 14 asiakasasiaa Huittisten kaupungista. (2020; 10, 2019; 12, 2018; 17, 2017, 14, 2016; 15, 2015; 24, 2014; 22, 2013; 26, 2012; 28, 2011; 20, 2010; 13 ja 2009; 14). Asiakastapausten määrä oli siten samalla tasolla aiempaan vuoteen verrattuna – kuitenkin muutaman asian lisäys.

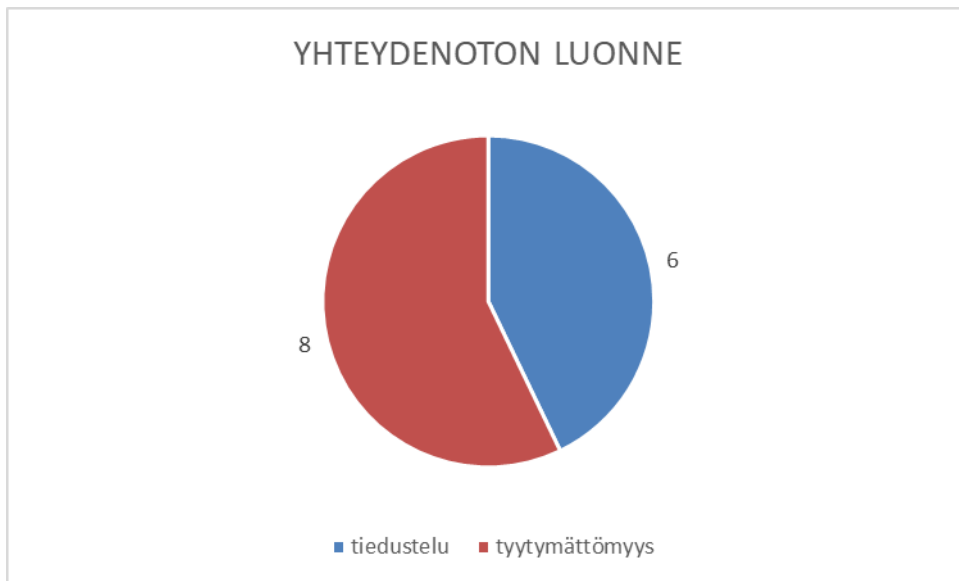
Yleisimmät asiataipaukset jakautuvat käytännössä: lastensuojelun (6), ja ikäntyneiden asumis- ja kuljetuspalvelun alueelle.

Lastensuojelusektorille oli vuodelle 2021 merkitty kuusi merkintää koskien, lastensuojelun asiakkuutta. Asioissa käsiteltiin mm. lastensuojelun vaatimia päihdetestejä ja tarpeellisuutta ja ajanmukaisuutta. Toisaalta pohdittiin kiireellistä sijoitusta ja siitä seuraavaa epäselvyyttä syistä ja seurauksista. Keskustelua herätti myös tukiperheoiminnan järjestämiseen liittyvät ongelmakokemukset.

Asumispalveluihin liittyvät yhteydenotot käsitelivät mm. Kaarirannan henkilöstömitoitusta, omaisen lääkitystä ”hiljaiseksi” sekä yleistä asumisen tukea koskevaa tiedustelua. Lisäksi vartija oli suunnittelemassa huoli-ilmoituksen tekemistä iäkkään ihmisen tilanteesta.

Sosiaaliasiamiehellä on tarvittaessa vastaanotto Huittisten kaupunginvirastossa kerran kuukaudessa – etukäteisajanvarauksella. Covid-19 pandemian vuoksi vastaanottoja Huittisissa on jouduttu peruuttamaan.

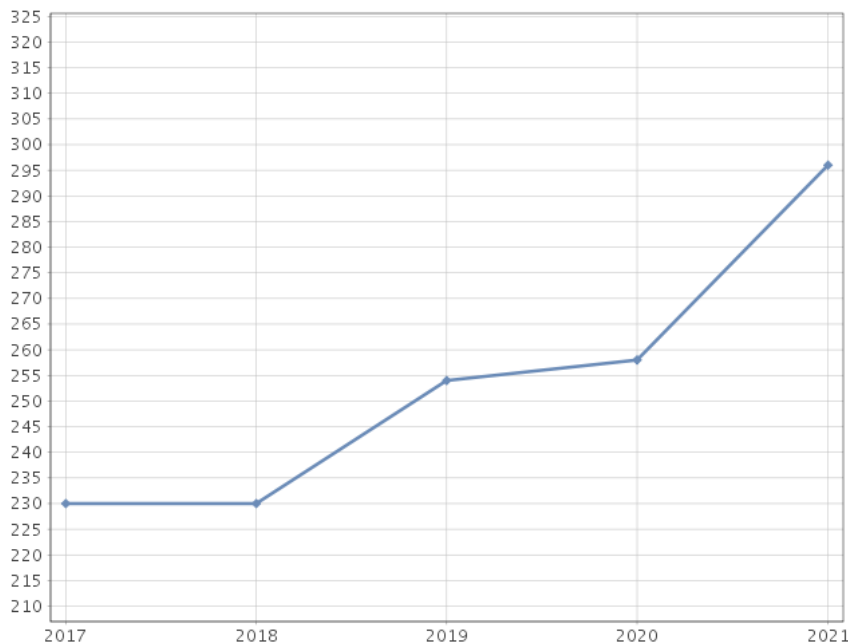
Vuoden 2021 yhteydenotoista kirjattiin kriittisiksi 8 ja tiedusteluiksi 6.

Yhteydenottoja on ollut yksi tai useampia asiakastapausta kohden ja ne ovat tapahtuneet pääasiassa puhelimitse.

Sosiaaliasiamiehen yleisin toimenpide on asiakkaan neuvominen hänen asiassaan (10) ja muu oikeusturva neuvonta. Yleistä neuvontaahan liittyy lähes kaikkiin yhteydenottoihin.

Lastensuojelu

Huittisten lastensuojelussa kirjattiin vuoden 2021 aikana yhteensä 267 lastensuojeluilmoitusta (2020, 221, 2019; 111, 2018; 87, 2017; 59, 2016; 82, 2015; 104, 2014; 107, 2013; 107, 2012; 118, 2011; 167, 2010; 129 ja 2009; 132).

Lastensuojeluilmoitusten määrä on ollut viime vuodet nousussa.

Vuoden 2021 sosiaaliasiamiehen selvityksessä on hyödynnetty THL:n jo olemassa olevaa tilastotietoa lastensuojelun määristä, ja verrataan lastensuojelun asiakkuutta (%) vastaavan ikäiseen väestöön verrattuna. Samalla tehdään vertailu neljän viime vuoden kehityksen suhteen. Huittisissa lasten, joista oli lastensuojeluilmoitus tehty, suhteellinen määrä oli selkeässä kasvussa. Toisaalta avohuollon asiakkaina olleiden lasten osuuden kasvu oli taittunut. Huostassa olevien määrä on säilynyt matalalla tasolla.

	2017	2018	2019	2020	2021
0 - 17-vuotiaat lapset, joista on tehty lastensuojeluilmoitus, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1086	2,5	3,2	4,2	7,5	8,9
Huostassa vuoden aikana olleet 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1077	0,5	0,6	0,6	0,6	0,5
Kiireellisesti vuoden aikana sijoitettuna olleet 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1078				0,3	0,5
<u>Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0 - 17-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1245</u>	1,4	1,9	2,9	4,0	3,9

Toimeentulotuki

Toimeentulotuen Kela-muutoksen jälkeen kunta ei enää pysty vaikuttamaan perustoimeentulotuen käyttöön. Tilastoon saadut perustoimeentulon myöntömäärät on saatu Kelan tiedoista. Harkinnanvaraisen toimeentulotuen 2021 tilastotiedot on hankittu THL:n tilastoista. Aiemmin seurannassa olleen Täydentävän toimeentulotuen ja ehkäisevän toimeentulotuen osuuden koko toimeentulotuesta arvionnista on nyt luovuttu, koska myöntäjätaho on eri. Aiempina vuosina hyväksi tasoksi on arvioitu 10% perustoimeentulotuen määrästä. Hallituksen esityksen (HE 134/2000) mukaan tavoitteena on, että ehkäisevän toimeentulotuen suuruuden tulisi olla noin 3,3 prosenttia kunnan varsinaisen toimeentulotuen (perustoimeentulotuki ja täydentävä toimeentulotuki) menoista. Kelan perustoimeentulotuen tehtäviin kuuluu päättää myös aiemmin täydentävän toimeentulotukeen sisältyneen esim. vuokravakuuksien myöntämisestä.

	2019	2020	2021
Perustoimeentulotuki €/ asukas	56	63	65
Täydentävä toimeentulotuki €/ asukas	3	3	2
Ehkäisevä toimeentulotuki €/asukas	1,3	1,0	1,0

Huittisten kohdalla Kelan perustoimeentulotuen tarve lisääntyi edellisen vuoden tasosta, jääden kuitenkin vielä noin puoleen koko Suomen käytöstä.

THL:n tilaston mukaan koko Suomen tasolla, vuonna 2021, Kelan ratkaisemaa perustoimeentulotukea myönnettiin 128 €/asukas, kuntien myöntämää ehkäisevää toimeentulotukea myönnettiin 3,50€/asukas. Täydentävää toimeentulotukea koko maassa myönnettiin 6€ / asukas

.

Huittisissa tarveharkintaisen toimeentulotuen tarve on matalalla tasolla; ehkäisevä 1€/ asukas ja täydentävä 2€/ asukas

Sosiaaliasiameistoiminta Jämijärvi 2021

Jämijärveä koskevia yhteydenottoja oli kertynyt vain yksi vuoden 2020 aikana. Muulloinkin yhteydenotot ovat olleet satunaisia. (2020; 1, 2019; 3, 2018; 2, 2017;3, 2016; 7, 2015; 0, 2014; 5, 2013; 3, 2012; 4, 2011; 8, 2010; 3, 2009; 4)

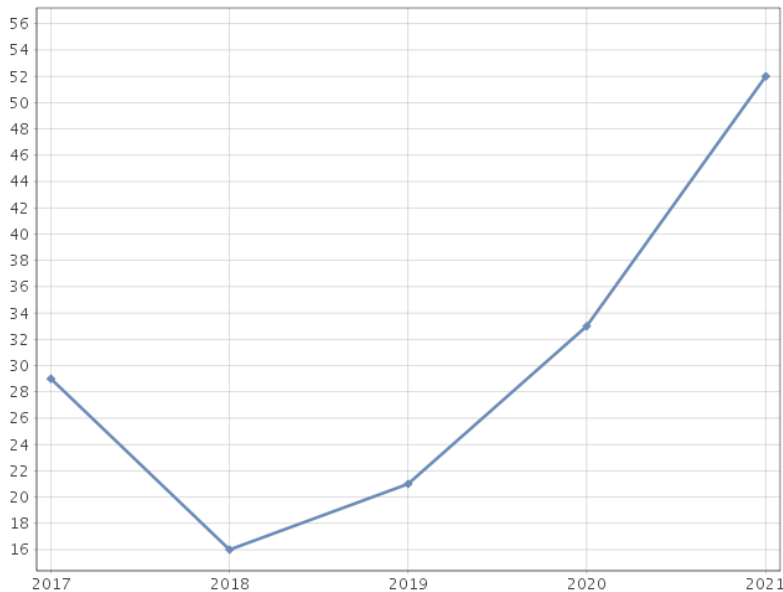
Jämijärvi on ollut PoSa:n kunta vuoden 2009 alusta, joten sosiaalipalveluista vastaa PoSa. Päivähoito sivistystoimen osana on kuitenkin edelleen Jämijärven tuottama palvelu.

Ainoa asiakasasia tilastoitiin koskemaan luokkaa - muu palvelu. Asiakokonaisuudessa vaikutti asiakkaalla olevan sosiaalityön ja myös terveydenhuollon tarvetta.

Asiakas sai pääosin neuvontaa asiassaan.

Lastensuojelu

Lastensuojelun toimialueella Jämijärvellä kertyi 2021 aikana 52 lastensuojeluilmoitusta.

(2020; 33, 2019; 21, 2018; 16, 2017; 29, 2016; 38, 2015; 52, 2014; 30, 2013; 23, 2012; 14, 2011; 28, 2010; 8)

Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä on ollut viime vuosina lähtenyt kasvuun. Toki pienen kunnan kohdalla kuvaaja vaikuttaa dramaattiselta.

Vuoden 2021 sosiaaliasiameiehen selvityksessä on hyödynnetty THL:n jo olemassa olevaa tilastotietoa lastensuojelun määristä, ja verrataan lastensuojelun asiakkuutta (%) vastaavan ikäiseen väestöön verrattuna. Samalla tehdään vertailu neljän viime vuoden kehityksen suhteen. Jämijärvellä lasten, joista oli lastensuojeluilmoitus tehty, suhteellinen määrä vaihtelee vuosittain, nyt muutamia vuosia kestänyt kasvusuunta. Toisaalta avohuollon asiakkaina olleiden lasten osuus oli jo muutaman vuoden ajan vähentynyt.

	2017	2018	2019	2020	2021
0 - 17-vuotiaat lapset, joista on tehty lastensuojeluilmoitus, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1086	4,6	2,9	5,0	6,2	8,2

Huostassa vuoden aikana olleet 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1077	1,9	1,8	1,6		
Kiireellisesti vuoden aikana sijoitettuna olleet 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1078					
Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0 - 17-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1245	6,4	5,0	4,6	3,9	3,7

Toimeentulotuki

Toimeentulotuen Kela-muutoksen jälkeen kunta ei enää pysty vaikuttamaan perustoimeentulotuen käyttöön. Tilastoon saadut perustoimeentulon myöntömäärät on saatu Kelan tiedoista. Harkinnanvaraisen toimeentulotuen 2021 tilastotiedot on hankittu THL:n tilastoista. Aiemmin seurannassa olleen Täydentävän toimeentulotuen ja ehkäisevän toimeentulotuen osuuden koko toimeentulotuesta arvioinnista on nyt luovuttu, koska myöntäjätaho on eri. Aiempina vuosina hyväksi tasoksi on arvioitu 10% perustoimeentulotuen määrästä. Hallituksen esityksen (HE 134/2000) mukaan tavoitteena on, että ehkäisevän toimeentulotuen suuruuden tulisi olla noin 3,3 prosenttia kunnan varsinaisen toimeentulotuen (perustoimeentulotuki ja täydentävä toimeentulotuki) menoista. Kelan perustoimeentulotuen tehtäviin kuuluu päättää myös aiemmin täydentävän toimeentulotukeen sisältyneen esim. vuokravakuuksien myöntämisestä.

	2019	2020	2021
Perustoimeentulotuki €/ asukas	16	40	38
Täydentävä toimeentulotuki €/ asukas	1	2	1
Ehkäisevä toimeentulotuki €/asukas	1,5	1,3	0,5

Toimeentulotuen tarve Jämijärvellä on ollut aiemmin vähäistä. Perustoimeentulotuki laski hieman aiempiin vuosiin verrattuna.

THL:n tilaston mukaan koko Suomen tasolla, vuonna 2021, Kelan ratkaisemaa perustoimeentulotukea myönnettiin 128 €/asukas, kuntien myöntämää ehkäisevää toimeentulotukea myönnettiin 3,50€/asukas. Täydentävää toimeentulotukea koko maassa myönnettiin 6€ / asukas

Posan ratkaiseman tarveharkintaisen toimeentulotuen tarve Jämijärvellä on matalalla tasolla

Täydentävän toimeentulotuen tarve laski aiemmasta, kuten myös ehkäisevän käyttö hieman laski. Määrät ovat kuitenkin pieniä. Pienessä kunnassa satunnaiset tekijät vaikuttavat merkittävästi prosentiosuuksiin.

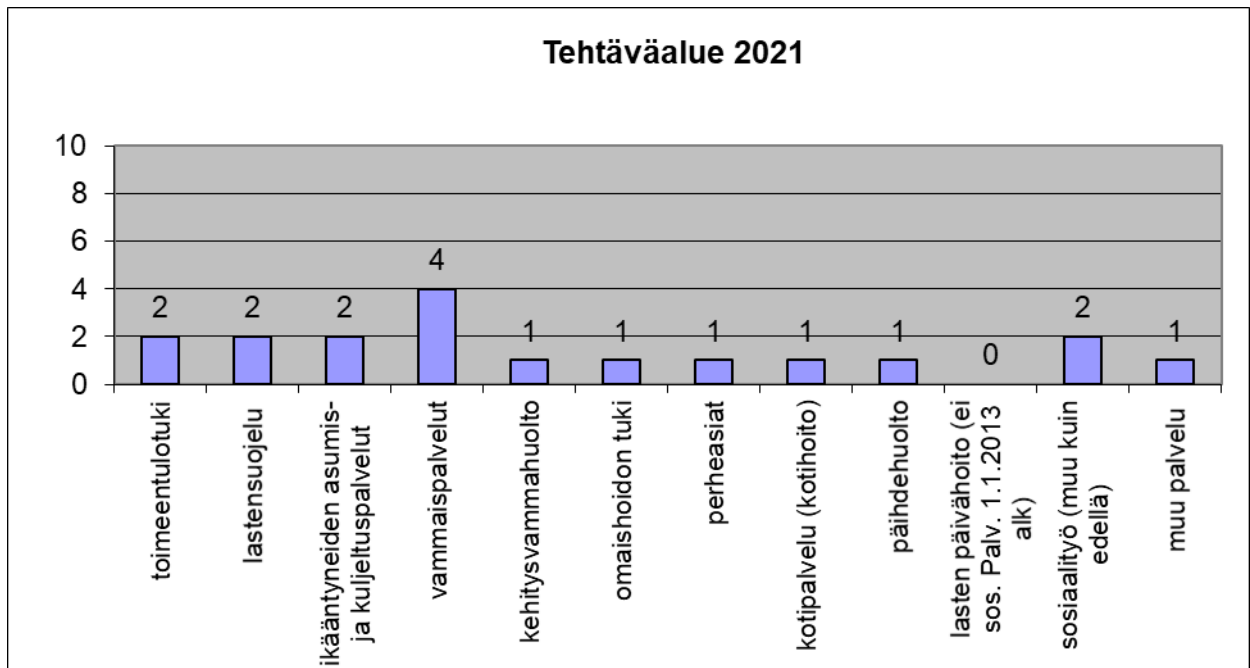
Sosiaaliasiamiestoiminta Kankaanpää 2021

Vuoden 2021 aikana sosiaaliasiamiehelle kertyi 18 asiakasasiaa Kankaanpäästä. Kankaanpään tapahtumien lukumäärä on aina vaihdellut merkittävästi, vuonna 2020 oli vain 27 yhteydenottoa.

Sosiaaliasiamies joutui 2021 vuonna jättämään Kankaanpäästä avoimet vastaanotot pois Covid -19 pandemian vuoksi..

PoSa on tuottanut sosiaalipalvelut kankaanpääläisille vuodesta 2009 alkaen. Päivähoito on edelleen Kankaanpään kaupungin omana palveluna.

Asiakastapausten jakautuminen

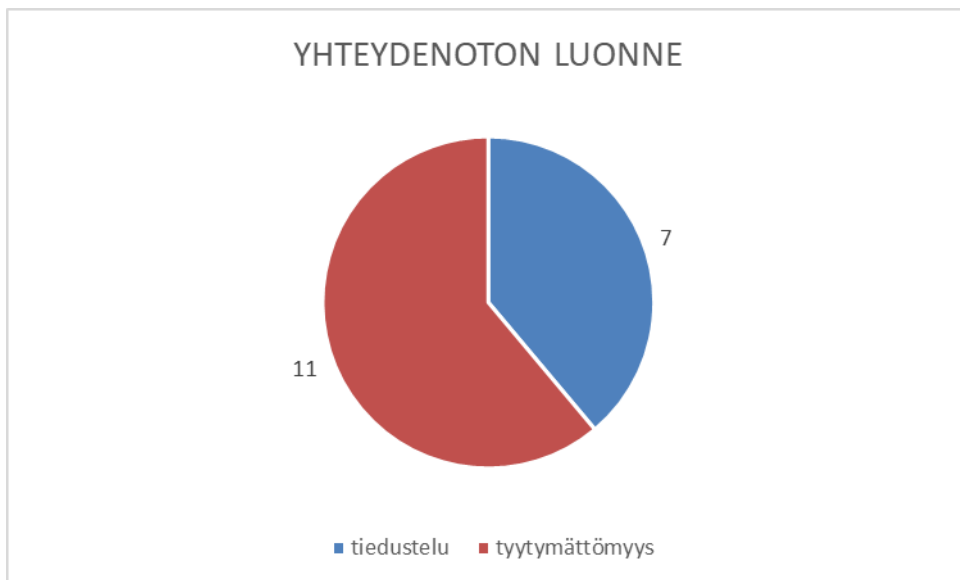

Toimialueittain asiat jakoutuivat vuonna 2021 huomattavan tasaisesti sisältäen vain satunnaisesti yhteydenottoja eri toimialueilta. Ainoastaan vammaispalvelut keräsi tarkasteluvuonna muita enemmän yhteydenottoja.

Vammaispalvelun (4) kysymyksistä kolme koski henkilökohtaisen avun saamisen vaikeutta, joko itse päätöstä tai vaikeaa toteuttamista. Yksi kritiikki koski kuljetuspalvelun hylättyä päätöstä, vaikka aiemmin oikeus olikin ollut.

Toimeentulotuen asiaksi kirjautui kokonaisuus, joka sisälsi kymmeniä yhteydenottoja ja pitkiä keskusteluja. Perusteeltaan kyse oli muuttokustannusten myöntämisestä. Toisaalta akuutti lapsiperheen tuentarve silloin, kun perustoimeentulotukioikeutta ei ole, mutta omat varat eivät vaikuta riittävän arkeen.

Yhteydenoton luonne

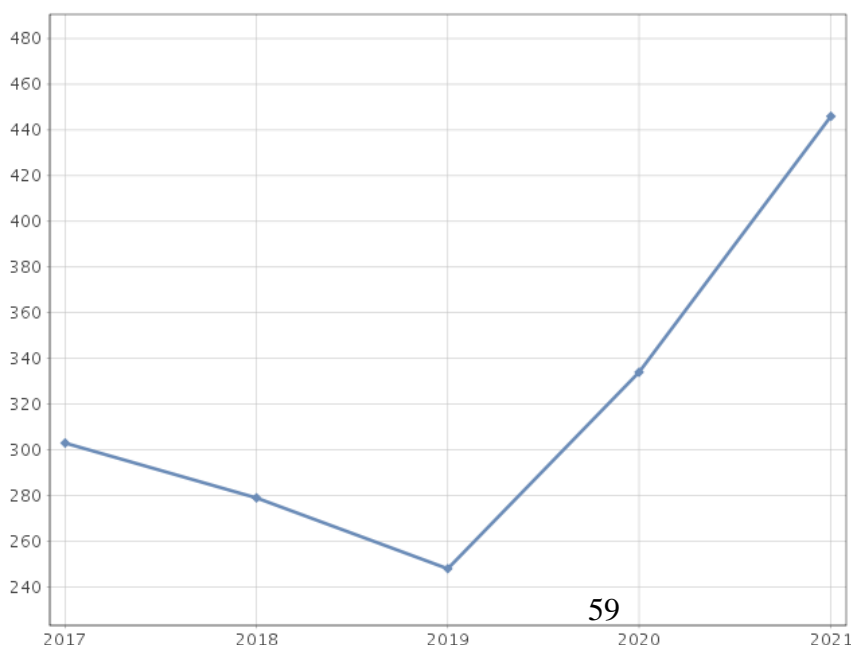
Valitustyyppisten (11) asioiden ja tiedustelujen (7) suhde jakautui kritiikin puolelle.

Toimenpiteet

Pääasiallinen toimenpide: Asiakas saa tyypillisesti yleistä neuvontaa asiassaan (11) ja lisäksi paikoitellen myös pelkkä viestin vastaanottaminen riitti. Myös opastettiin muutoksen haussa tai asiakkaan suunnitellessa oikeusprosessia.

Lastensuojelu

Kankaanpäässä kirjattiin vuoden 2021 aikana 446 lastensuojeluilmoitusta

(2020; 334, 2019; 256, 2018; 256, 2017; 267, 213, 2015; 180, 2014; 214, 2013; 247, 2012; 244, 2011; 200, 2010; 172)

Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä on ollut pienessä nousussa.

Ja toki mukana nyt myös Honkajoen liitoksen vaikutus.

Vuoden 2021 sosiaaliasiamiehen selvityksessä on hyödynnetty THL:n jo olemassa olevaa tilastotietoa lastensuojelun määristä, ja verrataan lastensuojelun asiakkuutta (%) vastaavan ikäiseen väestöön verrattuna. Samalla tehdään vertailu kolmen viime vuoden kehityksen suhteen. Kankaanpäässä lasten, joista oli lastensuojeluilmoitus tehty, suhteellinen määrä oli nyt noususuunnassa ja nykytila lähellä Satakunnan kokonaistasoa (9,5%). Samoin avohuollon asiakkaina olleiden lasten osuus oli nyt lähellä Satakunnan (4,3%) keskiarvoa. Myöskään huostassa olleiden määrässä ei merkittävää muutosta.

	2017	2018	2019	2020	2021
0 - 17-vuotiaat lapset, joista on tehty lastensuojeluilmoitus, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1086	4,1	7,2	7,1	8,0	9,1
Huostassa vuoden aikana olleet 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1077	0,9	1,2	1,2	1,1	1,0
Kiireellisesti vuoden aikana sijoitettuna olleet 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1078	0,5	0,6	0,3	0,3	0,4
Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0 - 17-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1245	6,0	5,6	4,4	4,3	4,0

Toimeentulotuki

Toimeentulotuen Kela-muutoksen jälkeen kunta ei enää pysty vaikuttamaan perustoimeentulotuen käyttöön. Tilastoon saadut perustoimeentulon myöntömäärät on saatu Kelan tiedoista. Harkinnanvaraisen toimeentulotuen 2021 tilastotiedot on hankittu THL:n tilastoista. Aiemmin seurannassa olleen Täydentävän toimeentulotuen ja ehkäisevän toimeentulotuen osuuden koko toimeentulotuesta arvioinnista on nyt luovuttu, koska myöntäjätaho on eri. Aiempina vuosina hyväksi tasoksi on arvioitu 10% perustoimeentulotuen määrästä. Hallituksen esityksen (HE 134/2000) mukaan tavoitteena on, että ehkäisevän toimeentulotuen suuruuden tulisi olla noin 3,3 prosenttia kunnan varsinaisen toimeentulotuen (perustoimeentulotuki ja täydentävä toimeentulotuki) menoista. Kelan perustoimeentulotuen tehtäviin kuuluu päättää myös aiemmin täydentävän toimeentulotukeen sisältyneen esim. vuokravakuuksien myöntämisestä.

	2019	2020	2021
Perustoimeentulotuki €/ asukas	64	64	54
Täydentävä toimeentulotuki €/ asukas	1	2	2
Ehkäisevä toimeentulotuki €/asukas	0.7	0,8	1,0

Perustoimeentulotuen määrä on pysynyt samalla suuruusluokalla aiempaan verrattuna, kuitenkin laskua havaittavissa. Edelleen tarveharkintaisen tuen taso Kankaanpäässä on alhainen. Ehkäisevää toimeentulotukea käytettiin vähän.

THL:n tilaston mukaan koko Suomen tasolla, vuonna 2021, Kelan ratkaisemaa perustoimeentulotukea myönnettiin 128 €/asukas, kuntien myöntämää ehkäisevää toimeentulotukea myönnettiin 3,50€/asukas. Täydentävää toimeentulotukea koko maassa myönnettiin 6€ / asukas

Kankaanpäässä tarveharkintaisen toimeentulotuen tarve on matalalla tasolla; ehkäisevä 1 €/ asukas ja täydentävä 2€/ asukas.

Sosiaaliasiameistoiminta Karvia 2021

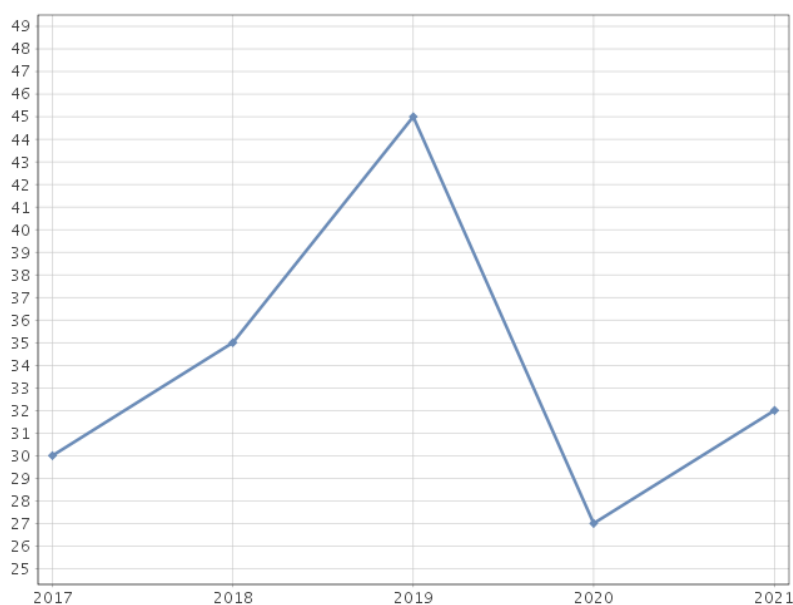
Vuoden 2021 aikana sosiaaliasiameiehelle ei tullut uusia asiakasasioita Karvian alueelta.

Aiemminkin yhteydenotot ovat olleet satunnaisia. (2020; 1, 2019; 3, 2018; 3, 2017; 1, 2016; 5, 2015; 2, 2014; 5, 2013; 2, 2012; 5, 2011, 4)

Karvian sosiaalipalvelut on tuottanut vuodesta 2009 alkaen PoSa, joten omaa sosiaalitoimen organisaatiota ei ole. Päivähoidon Karvia hoitaa edelleen omana toimintanaan.

Lastensuojelu

Karviassa lastensuojeluun PoSa kirjasi vuoden 2021 aikana 32 lastensuojeluilmoitusta.

(2020; 32, 2019; 45, 2018; 35, 2017; 35, 2016; 18, 2015; 20, 2014; 11, 2013; 16, 2012, 15, 2011; 14, 2010; 17).

Pienelle kunnalle tavanomaisesti lastensuojeluilmoitusten lukumäärä on ollut viime vuodet aaltoliikkeessä.

Vuoden 2021 sosiaaliasiameiehen selvityksessä on hyödynnetty THL:n jo olemassa olevaa tilastotietoa lastensuojelun määrästä, ja verrataan lastensuojelun asiakkuutta (%) vastaavan ikäiseen väestöön verrattuna. Samalla tehdään vertailu kolmen viime vuoden kehityksen suhteen. Karvian kohdalla lasten, joista oli lastensuojeluilmoitus tehty, suhteellinen määrä oli samalla tasolla edellisvuoden kanssa. Toisaalta avohuollon asiakkaina olleiden lasten osuus oli hyvin lähellä koko Satakunnan (4,3%) tasoa.

	2017	2018	2019	2020	2021
0 - 17-vuotiaat lapset, joista on tehty lastensuojeluilmoitus, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1086	6,3	5,8	8,0	6,0	6,8
Huostassa vuoden aikana olleet 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1077					

Kiireellisesti vuoden aikana sijoitettuna olleet 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1078					
Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0 - 17-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1245	3,0	4,1	4,5	4,3	4,2

Toimeentulotuki

Toimeentulotuen Kela-muutoksen jälkeen kunta ei enää pysty vaikuttamaan perustoimeentulotuen käyttöön. Tilastoon saadut perustoimeentulon myöntömäärät on saatu Kelan tiedoista. Harkinnanvaraisen toimeentulotuen 2021 tilastotiedot on hankittu THL:n tilastoista. Aiemmin seurannassa olleen Täydentävän toimeentulotuen ja ehkäisevän toimeentulotuen osuuden koko toimeentulotuesta arvioinnista on nyt luovuttu, koska myöntäjätaho on eri. Aiempina vuosina hyväksi tasoksi on arvioitu 10% perustoimeentulotuen määrästä. Hallituksen esityksen (HE 134/2000) mukaan tavoitteena on, että ehkäisevän toimeentulotuen suuruuden tulisi olla noin 3,3 prosenttia kunnan varsinaisen toimeentulotuen (perustoimeentulotuki ja täydentävä toimeentulotuki) menoista. Kelan perustoimeentulotuen tehtäviin kuuluu päättää myös aiemmin täydentävän toimeentulotukeen sisältyneen esim. vuokravakuuksien myöntämisestä.

	2019	2020	2021
Perustoimeentulotuki €/ asukas	25	27	24
Täydentävä toimeentulotuki €/ asukas	1	1	2
Ehkäisevä toimeentulotuki €/asukas	0,1	0,6	0,6

Karviassa tarveharkintaisen toimeentulotuen tarve on matalalla tasolla; ehkäisevä 0,60 € / asukas ja täydentävä 2€/ asukas

THL:n tilaston mukaan koko Suomen tasolla, vuonna 2021, Kelan ratkaisemaa perustoimeentulotukea myönnettiin 128 €/asukas, kuntien myöntämää ehkäisevää toimeentulotukea myönnettiin 3,50€/asukas. Täydentävää toimeentulotukea koko maassa myönnettiin 6€ / asukas

Perustoimeentulotuen käyttö Kelan myöntämänä on edelleen matalalla tasolla koko Suomen tilanteeseen suhteutettuna.

Toisaalta jo aiempina vuosina tarveharkintaisen tuen käyttö on ollut hyvin satunnaista.

Sosiaaliasiamiestoiminta Kokemäki 2021

Vuoden 2021 aikana sosiaaliasiamiehelle kertyi kahdeksan (8) asiakasasiaa Kokemäen alueelta. Kokemäen kaupunki liittyi vuodenvaihteessa 2020/2021 Satakunnan sairaanhoitopirin sosiaaliasiamiehen alueeseen. Näin ollen pitkää perspektiiviä ei ole käytettävissä. Sote-palvelut tuottaa Kessote. Toimialueeseen kuuluvan varhaiskasvatuksen kaupunki tuottaa itse.

Asiakastapausten jakautuminen

Vammaispalvelun asiat keräsivät muita enemmän yhteydenottoja. Muut asiat toimialueittain jakautuivat vuonna 2021 suhteellisen satunnaisesti.

Vammaispalvelun (5) asioista kolme koski Kokemäelläkin laajempaa Kessoten vammaispalvelun kuljetuspalvelujen laaduttomuutta. Toisaalta välityskeskukseen toimintaa. Toisaalta vaikeutta saada ratkaistua kuljetusongelmat ns. tututaksi palvelulla. Asiakkaalla ei ollut luottamusta siihen, että satunnainen kuljettaja pystyy avustamaan häntä vaativien apuvälineiden kanssa. Toisaalta kritiikkiä tuli siitä, että aiemmin käytössä ollut omataksijärjestely oli poistettu. Asiakkaita avustettiin toisaalta muutoksenhaussa ja pyrittiin toimimaan välittäjänä asiakkaan ja sosiaalitoimen välillä. Vammaispalveluun kirjautui myös henkilökohtaisen avun saamisen ongelmat sekä itsemääräämisoikeutta sivuava asia, jossa asiakkaan asunnossa ollut irtainta omaisuutta oli pyritty vähentämään.

Perheasiat sai yhden merkinnän, koska yhteydenottajan mukaan lastenvalvoja ei ollut katsonut voivansa vahvistaa elatusmaksusopimusta alle elatustuen määrän, vaikka elatusvelvollinen oli ilmeisesti Kela perustoimeentulotukeen oikeutettu.

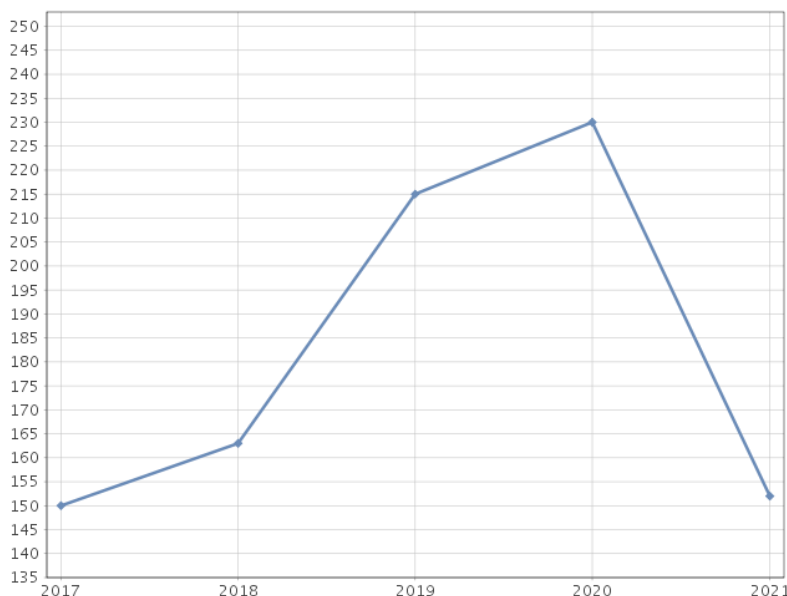
Sosiaalityö (1) ja päihdeasiat (1) saivat yksittäiset yhteydenotot.

Toimenpiteet

Pääasiallinen toimenpide: Asiakas saa tyypillisesti yleistä neuvontaa (5) asiassaan ja lisäksi myös pelkkä viestin vastaanottaminen riitti. Myös opastettiin muutoksen haussa tai asiakkaan suunnitellessa oikeusprosessia.

Lastensuojelu

Kokemäellä on kirjattu vuoden 2021 aikana 152 lastensuojeluilmoitusta

(2020; 230, 2019; 215, 2018; 163, 2017; 150)

Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä taittui pieneen laskuun.

Aiempien nousujohteisten vuosien jälkeen.

Vuoden 2021 sosiaaliasiamiehen selvityksessä on hyödynnetty THL:n jo olemassa olevaa tilastotietoa lastensuojelun määristä, ja verrataan lastensuojelun asiakkuutta (%) vastaavan ikäiseen väestöön verrattuna. Samalla tehdään vertailu neljän viime vuoden kehityksen suhteen. Kokemäellä lasten, joista oli lastensuojeluilmoitus tehty, suhteellinen määrä oli nyt laskusuunnassa alittaen koko Satakunnan tason (9,5%) - vaihtelu vuosittain merkittävää. Myös avohuollon asiakkaina olleiden lasten osuus oli nyt laskussa. Myöskään huostassa olleiden määrässä ei merkittävää muutosta.

	2017	2018	2019	2020	2021
0 - 17-vuotiaat lapset, joista on tehty lastensuojeluilmoitus, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1086	8,1	8,7	10,6	11,1	8,0
Huostassa vuoden aikana olleet 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1077	1,4	1,5	1,5	1,8	1,6
Kiireellisesti vuoden aikana sijoitettuna olleet 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1078			0,5		0,4
Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0 - 17-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1245	5,7	9,2	8,4	6,8	5,4

Toimeentulotuki

Toimeentulotuen Kela-muutoksen jälkeen kunta ei enää pysty vaikuttamaan perustoimeentulotuen käyttöön. Tilastoon saadut perustoimeentulon myöntömäärät on saatu Kelan tiedoista. Harkinnanvaraisen toimeentulotuen 2021 tilastotiedot on hankittu THL:n tilastoista. Aiemmin seurannassa olleen Täydentävän toimeentulotuen ja ehkäisevän toimeentulotuen osuuden koko toimeentulotuesta arvioinnista on nyt luovuttu, koska myöntäjätaho on eri. Aiempina vuosina hyväksi tasoksi on arvioitu 10% perustoimeentulotuen määrästä. Hallituksen esityksen (HE 134/2000) mukaan tavoitteena on, että ehkäisevän toimeentulotuen suuruuden tulisi olla noin 3,3 prosenttia kunnan varsinaisen toimeentulotuen (perustoimeentulotuki ja täydentävä toimeentulotuki) menoista. Kelan perustoimeentulotuen tehtäviin kuuluu päättää myös aiemmin täydentävän toimeentulotukeen sisältyneen esim. vuokravakuuksien myöntämisestä.

Kokemäki	2019	2020	2021
Perustoimeentulotuki €/ asukas	83	85	83
Täydentävä toimeentulotuki €/ asukas	10	12	5
Ehkäisevä toimeentulotuki €/asukas	1,9	0,8	5,3

THL:n tilaston mukaan koko Suomen tasolla, vuonna 2021, Kelan ratkaisemaa perustoimeentulotukea myönnettiin 128 €/asukas, kuntien myöntämää ehkäisevää toimeentulotukea myönnettiin 3,50€/asukas. Täydentävää toimeentulotukea koko maassa myönnettiin 6€ / asukas

Kokemäen täydentävän toimeentulotuen käyttö oli hyvin linjassa koko Suomeen verrattuna. Havaittavissa kuitenkin merkittävä lasku Kessoten myöntämässä täydentävässä tuessa.

Ehkäisevää toimeentulotukea tarvittiin asukasta kohden enemmän, kuin Suomessa keskimäärin

Sosiaaliasiamiestoiminta Merikarvia 2021

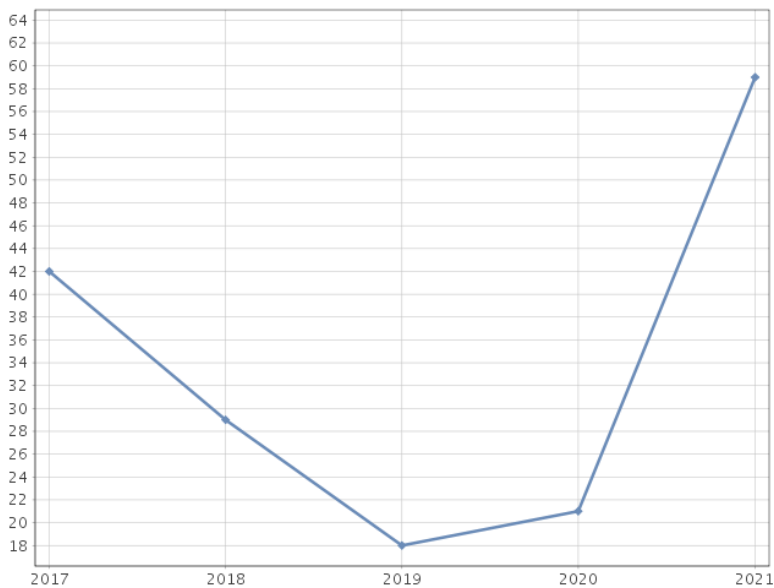
Sosiaalipalveluiden osalta Merikarvia on osa Porin perusturvan yhteistoiminta-aluetta. Vuoden 2021 aikana sosiaaliamiehen otettiin yhteyttä yhden sosiaalityön apua tarvitsevan asiakkaan asiassa.

(2020; 2, 2019; 2, 2018; 0, 2017, 3, 2016; 3, 2015; 5, 2014; 3, 2013; 1, 2012; 1, 2011, 5). Yhteydenotot ovat vuosia olleet hyvin satunnaisia, eikä suuruusluokkaan nytkään muutosta tullut.

Asiakkaat saivat asiassa neuvontaa ja oikeusturvaneuvontaa – myös ohjattiin sosiaalityön asiakkuuteen.

Lastensuojelu

Porin perusturvan kautta Merikarvialla kirjattiin vuoden 2021 aikana 59 lastensuojeluilmoitusta

(2020; 21, 2019; 19, 2018; 29, 2017; 37, 2016; 30, 2015; 43, 2014; 25, 2013; 34, 2012; 34, 2011; 34, 2010; 32)

Lastensuojeluilmoitusten määrässä tapahtui suhteellisesti merkittävä kasvu sillä 2021 ilmoitusten määrä lähes kaksinkertaistui.

Vuoden 2021 sosiaaliamiehen selvityksessä on hyödynnetty THL:n jo olemassa olevaa tilastotietoa lastensuojelun määristä, ja verrataan lastensuojelun asiakkuutta (%) vastaavan ikäiseen väestöön verrattuna. Samalla tehdään vertailu neljän viime vuoden kehityksen suhteen. Merikarvialla lasten, joista oli lastensuojeluilmoitus tehty, suhteellinen määrä oli nyt kasvussa. Toisaalta avohuollon asiakkaina olleiden lasten osuus oli samassa suuruusluokassa, sisältäen kuitenkin pienen laskusuunnan.

	2017	2018	2019	2020	2021
0 - 17-vuotiaat lapset, joista on tehty lastensuojeluilmoitus, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1086	5,8	4,8	2,0	3,3	7,5

Huostassa vuoden aikana olleet 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1077	1,6	1,5	1,8	1,8	2,7
Kiireellisesti vuoden aikana sijoitettuna olleet 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1078					1,1
Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0 - 17-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1245	4,3	5,2	4,4	4,2	3,6

Toimeentulotuki

Toimeentulotuen Kela-muutoksen jälkeen kunta ei enää pysty vaikuttamaan perustoimeentulotuen käyttöön. Tilastoon saadut perustoimeentulon myöntömäärät on saatu Kelan tiedoista. Harkinnanvaraisen toimeentulotuen 2021 tilastotiedot on hankittu THL:n tilastoista. Aiemmin seurannassa olleen Täydentävän toimeentulotuen ja ehkäisevän toimeentulotuen osuuden koko toimeentulotuesta arvioinnista on nyt luovuttu, koska myöntäjätaho on eri. Aiempina vuosina hyväksi tasoksi on arvioitu 10% perustoimeentulotuen määrästä. Hallituksen esityksen (HE 134/2000) mukaan tavoitteena on, että ehkäisevän toimeentulotuen suuruuden tulisi olla noin 3,3 prosenttia kunnan varsinaisen toimeentulotuen (perustoimeentulotuki ja täydentävä toimeentulotuki) menoista. Kelan perustoimeentulotuen tehtäviin kuuluu päättää myös aiemmin täydentävän toimeentulotukeen sisältyneen esim. vuokravakuuksien myöntämisestä..

	2019	2020	2021
Perustoimeentulotuki €/ asukas	43	37	33
Täydentävä toimeentulotuki €/ asukas	44	42	27
Ehkäisevä toimeentulotuki €/asukas	0,5	0,9	0,9

THL:n tilaston mukaan koko Suomen tasolla, vuonna 2021, Kelan ratkaisemaa perustoimeentulotukea myönnettiin 128 €/asukas, kuntien myöntämää ehkäisevää toimeentulotukea myönnettiin 3,50€/asukas. Täydentävää toimeentulotukea koko maassa myönnettiin 6€ / asukas

Merikarvialla tarveharkintaisen toimeentulotuen tarve on kaksijakoisella tasolla; ehkäisevä 0,9€/ asukas ja täydentävä 27€/ asukas. Ehkäisevän käyttö on niukassa linjassa muun Satakunnan kanssa

Toimeentulotukimenot ovat kokeneet merkittävää muutosta Merikarvialla. Perustoimeentulotuen käyttö on jossakin määrin laskenut. Toisaalta taas ilmoitetaan täydentävää käytetyn edelleen merkittävä summa.

Sosiaaliasiamiestoiminta Nakkila 2021

Vuoden 2021 aikana sosiaaliasiamiehelle kertyi 4 asiakasasiaa Nakkilasta. (2020; 5, 2019; 9, 2018; 16, 2017; 7, 2016; 6, 2015; 6, 2014; 7, 2013; 9, 2012; 12, 2011; 5, 2010; 8, 2009; 24, 2008; 9 ja 2007; 8). Asiakasmäärien taso on nyt edellisen vuoden tasolla yhdellä jälleen laskenut, pienen kunnan satunnaisvaihtelun huomioon ottaen. Yhteydenpito tapahtui pääosin puhelimitse.

Jälleen vuonna 2021 ilmaantui vain yksittäisiä asioita. Päivähoidon / varhaiskasvatuksen järjestäminen on puhututtanut Nakkilassa jo pitkään. Siitä ei kuitenkaan nyt uutta merkintää, sillä sama prosessi oli jatkunut jo aiemmin. Kysymys on lähinnä varhaiskasvatuksen laadusta ja saavutettavuudesta.

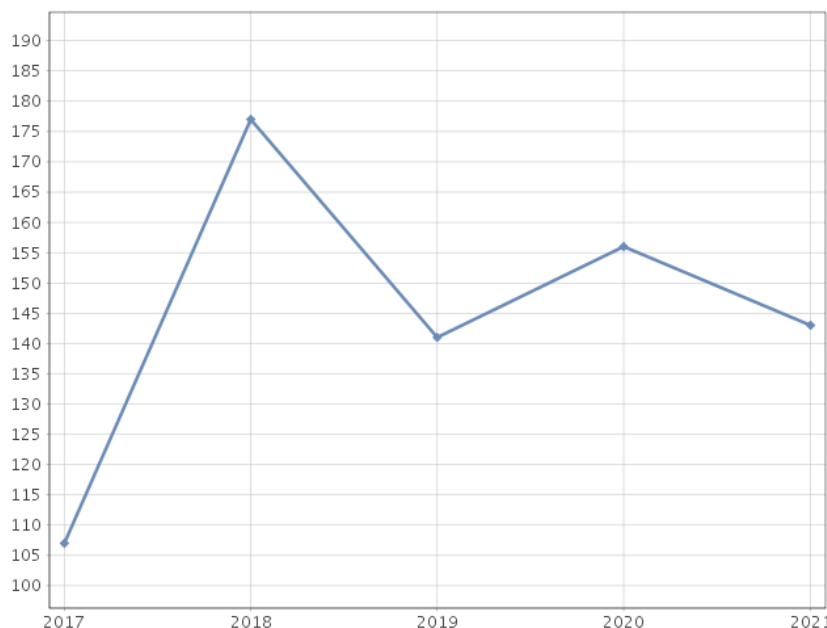
Nakkilassa on myös jatkunut pitkään puhuttanut sosiaalityöhön tilastoitu asiakokonaisuus, johon ei ole löydetty ratkaisua useidenkaan vuosien aikana. Asiakkaan kyky toimia arjessa ja hakea sosiaalipalveluja on hyvin rajoittunut. Koska sosiaaliasiamies vaikuttaa olevan yksi niistä harvoista julkisen palvelun tahoista, joihin asiakas jossakin määrin luottaa, on sosiaaliasiamies päätenyt tekemään käytännössä sosiaaliohjaukseen kuuluvaa käytännön avustamista esim. hakemusten täytössä ym.

Lisäksi kysymys iäkkäiden vanhempien mahdollisuudesta muuttaa Nakkilaan – yleinen tiedustelu ja neuvonta.

Asiakkaat ovat saaneet asiassaan neuvontaa ja ohjausta.

Lastensuojelu

Lastensuojelussa kirjattiin vuoden 2021 aikana 143 lastensuojeluilmoitusta

(2020; 156, 2019;141, 2018, 177, 2017; 107, 2016; 138, 2015; 106, 2014; 63, 2013; 92, 2012; 122, 2011; 66, 2010; 48)

Lastensuojeluilmoitusten määrässä ei nyt viime vuosina ole näkynyt merkittävää vaihtelua.

Vuoden 2021 sosiaaliasiamiehen selvityksessä on hyödynnetty THL:n jo olemassa olevaa tilastotietoa lastensuojelun määristä, ja verrataan lastensuojelun asiakkuutta (%) vastaavan ikäiseen väestöön verrattuna. Samalla tehdään vertailu neljän viime

vuoden kehityksen suhteen. Nakkilassa lasten, joista oli lastensuojeluilmoitus tehty, suhteellinen määrä oli edellisen tasolla. Niin ikään avohuollon asiakkaina olleiden lasten osuus, kuin myös huostassa olleiden osuus oli samalla tasolla aiemman kanssa, Satakunnan keskiarvoa lähellä.

	2017	2018	2019	2020	2021
0 - 17-vuotiaat lapset, joista on tehty lastensuojeluilmoitus, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1086	7,0	10,8	8,3	8,9	8,5
Huostassa vuoden aikana olleet 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1077	0,9	0,7	0,7	0,8	0,7
Kiireellisesti vuoden aikana sijoitettuna olleet 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1078					0,5
<u>Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0 - 17-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1245</u>	3,3	3,3	3,7	3,1	2,8

Toimeentulotuki

Toimeentulotuen Kela-muutoksen jälkeen kunta ei enää pysty vaikuttamaan perustoimeentulotuen käyttöön. Tilastoon saadut perustoimeentulon myöntömäärät on saatu Kelan tiedoista. Harkinnanvaraisen toimeentulotuen 2021 tilastotiedot on hankittu THL:n tilastoista. Aiemmin seurannassa olleen Täydentävän toimeentulotuen ja ehkäisevän toimeentulotuen osuuden koko toimeentulotuesta arvioinnista on nyt luovuttu, koska myöntäjätaho on eri. Aiempina vuosina hyväksi tasoksi on arvioitu 10% perustoimeentulotuen määrästä. Hallituksen esityksen (HE 134/2000) mukaan tavoitteena on, että ehkäisevän toimeentulotuen suuruuden tulisi olla noin 3,3 prosenttia kunnan varsinaisen toimeentulotuen (perustoimeentulotuki ja täydentävä toimeentulotuki) menoista. Kelan perustoimeentulotuen tehtäviin kuuluu päättää myös aiemmin täydentävän toimeentulotukeen sisältyneen esim. vuokravakuuksien myöntämisestä..

	2019	2020	2021
Perustoimeentulotuki €/ asukas	77	65	54
Täydentävä toimeentulotuki €/ asukas	6	7	3
Ehkäisevä toimeentulotuki €/asukas	4,8	5,3	4,4

THL:n tilaston mukaan koko Suomen tasolla, vuonna 2021, Kelan ratkaisemaa perustoimeentulotukea myönnettiin 128 €/asukas, kuntien myöntämää ehkäisevää toimeentulotukea myönnettiin 3,50€/asukas. Täydentävää toimeentulotukea koko maassa myönnettiin 6€ / asukas

Nakkilassa tarveharkintaisen toimeentulotuen tarve on ollut laskusuunnassa. Maan keskiarvon ylittävällä tasolla oli edelleen ehkäisevä 5,2€/ asukas ja täydentävä 3€/ asukas putosi noin puoleen koko Suomen käytöstä

Myös Kelan myöntämän perustoimeentulotuen tarve oli vähentynyt.

Sosiaaliasiamiestoiminta Pomarkku 2021

Vuonna 2021 Pomarkusta oli tullut sosiaaliasiamiehelle kolme (3) yhteydenottoa. Asiakasyhteydenottojen määrä on vähäinen ja aaltoilee vuosittain. (2020; 0, 2019, 0, 2018, 1, 2017, 7, 2016; 10, 2014; 15, 2014, 12, 2013; 6, 2012; 6, 2011; 4, 2010; 6, 2009;10; 2008; 14).

Vuoden 2013 alusta Pomarkun sosiaalipalvelut on tuottanut PoSa, eikä omaa sosiaalitoimen organisaatiota kunnalla enää ole.

Vammaispalvelun (2) asiat koskivat: Pyörätuolirampit, oven levittäminen, sähköpyörätuoli - kaikki viipyy kohtuuttoman kauan. Ja toisaalta kritiikki siitä, että kehitysvammaisen kuljetuspalvelu oli hylätty ilmeisesti lähinnä sillä perusteella, että hakija pystyi kävelemään.

Kolmantena kokonaisuutena pohdittiin ikäihmisen mahdollisuutta hakea tehostettua palveluasumista Porista. Asiakas oli saanut kunnista keskenään ristiriitaista ohjeistusta.

Asiakkaat ovat saaneet asiassaan neuvontaa ja ohjausta.

Lastensuojelu

Pomarkun lastensuojelun alueella Posassa kirjattiin vuoden 2021 aikana 77 lastensuojeluilmoitusta, eli suuruusluokka oli jo toista vuotta laskussa.

(2020; 96, 2019; 108, 2018; 83, 2017; 89, 2016; 42, 2015; 33, 2014; 41, 2013; 47, 2012; 22, 2011; 27, 2010; 14)

Vuoden 2021 sosiaaliasiamiehen selvityksessä on hyödynnetty THL:n jo olemassa olevaa tilastotietoa lastensuojelun määristä, ja verrataan lastensuojelun asiakkuutta

(%) vastaavan ikäiseen väestöön verrattuna. Samalla tehdään vertailu neljän viime vuoden kehityksen suhteen. Pomarkussa lasten, joista oli lastensuojeluilmoitus tehty, suhteellinen määrä edelleen taitui laskuun – ylittää edelleen Satakunnan keskiarvon (9,5%). Toisaalta vaihtelua vuosien välillä löytyy paljon. Avohuollon asiakkaina olleiden lasten osuus oli nyt nousussa – Aiemmin Satakunnan tasolla avohuollon asiakkuuksia oli runsaasti. Edelleen koko Satakuntaan (4,3%) verrattuna korkea. Pienen kunnan kohdalla toki satunnaiset tekijät pitää huomioida.

	2017	2018	2019	2020	2021
0 - 17-vuotiaat lapset, joista on tehty lastensuojeluilmoitus, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1086	11,5	10,2	13,4	11,7	11,6
Huostassa vuoden aikana olleet 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1077					
Kiireellisesti vuoden aikana sijoitettuna olleet 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1078					
<u>Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0 - 17-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1245</u>	11,7	12,0	7,9	7,1	8,5

Toimeentulotuki

Toimeentulotuen Kela-muutoksen jälkeen kunta ei enää pysty vaikuttamaan perustoimeentulotuen käyttöön. Tilastoon saadut perustoimeentulon myöntömäärät on saatu Kelan tiedoista. Harkinnanvaraisen toimeentulotuen 2021 tilastotiedot on hankittu THL:n tilastoista. Aiemmin seurannassa olleen Täydentävän toimeentulotuen ja ehkäisevän toimeentulotuen osuuden koko toimeentulotuesta arvioinnista on nyt luovuttu, koska myöntäjätaho on eri. Aiempina vuosina hyväksi tasoksi on arvioitu 10% perustoimeentulotuen määrästä. Hallituksen esityksen (HE 134/2000) mukaan tavoitteena on, että ehkäisevän toimeentulotuen suuruuden tulisi olla noin 3,3 prosenttia kunnan varsinaisen toimeentulotuen (perustoimeentulotuki ja täydentävä toimeentulotuki) menoista. Kelan perustoimeentulotuen tehtäviin kuuluu päättää myös aiemmin täydentävän toimeentulotukeen sisältyneen esim. vuokravakuuksien myöntämisestä..

	2019	2020	2021
Perustoimeentulotuki €/ asukas	40	49	45
Täydentävä toimeentulotuki €/ asukas	1	2	3
Ehkäisevä toimeentulotuki €/asukas	0,6	1,3	0,8

THL:n tilaston mukaan koko Suomen tasolla, vuonna 2021, Kelan ratkaisemaa perustoimeentulotukea myönnettiin 128 €/asukas, kuntien myöntämää ehkäisevää

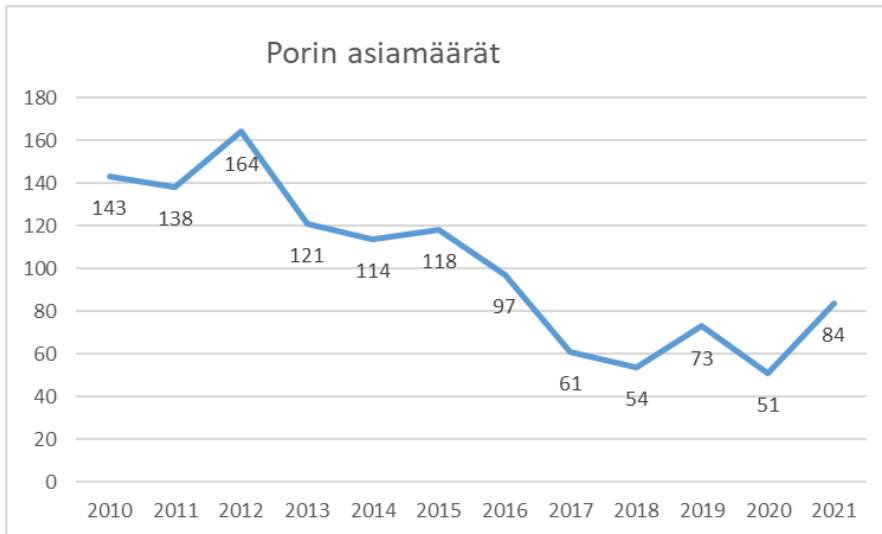
toimeentulotukea myönnettiin 3,50€/asukas. Täydentävää toimeentulotukea koko maassa myönnettiin 6€ / asukas

Pomarkun perustoimeentulotuen käyttö taittui hieman aiempaan vuoteen verrattuna – jääden kuitenkin koko Suomen tasoon verrattuna kohtuullisen alas.

Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen käyttö on perinteisesti ollut niukkaa, joskin täydentävässä toimeentulotuessa suunta on ollut ylöspäin. Pomarkussa tarveharkintaisen toimeentulotuen tarve on matalalla tasolla; ehkäisevä 0,8€/ asukas ja täydentävä 3€/ asukas. Pienen kunnan kohdalla tietenkin satunnaiset tilanteet vaikuttavat, mutta tarveharkintaisen käyttö aikuissosiaalityössä on edelleen satunnasta.

Sosiaaliamiestoiminta Pori 2021

Yhteydenotot sosiaaliamiehelle

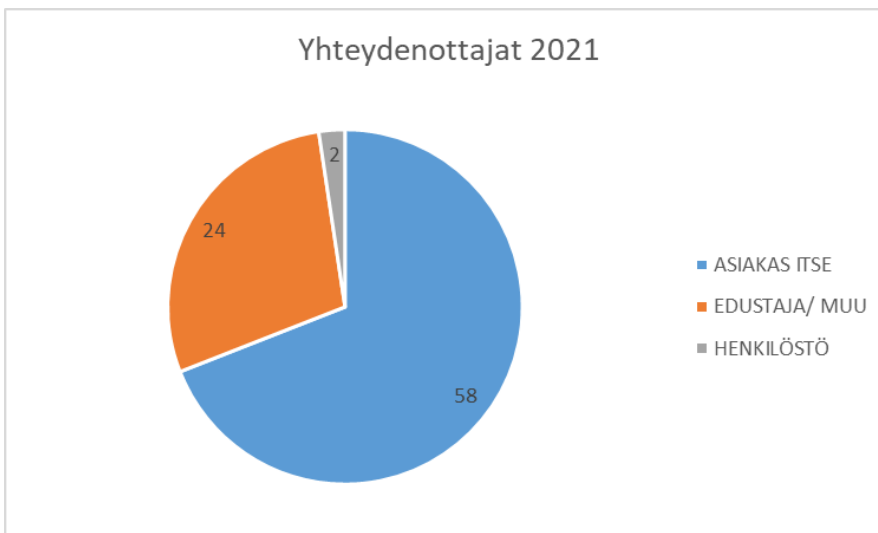

Porin kaupungin alueelta vuoden 2021 asiakastapauksista kertyi yhteensä 84 kokonaisuutta.

(v 2020, 51 kpl.)

Havaittavissa siis aaltoliikettä ja tällä kertaa yhteydenotoissa selkeä kasvu.

Sosiaaliamiehen toiminnassa valtaosa asiakastapauksista käsitellään puhelimitse. Muutamia sähköpostilla alkaneita yhteydenottoja kertyy, mutta tietosuojasäädösten vuoksi asiakkaalle pyritään soittamaan takaisin tai muutoin hoitamaan yhteydenpito. Perustaltaan yleisluontoista ohjeistusta sähköpostillakin voi saada. Asiakkaan on ollut niinkään mahdollista tavata sosiaaliamies.

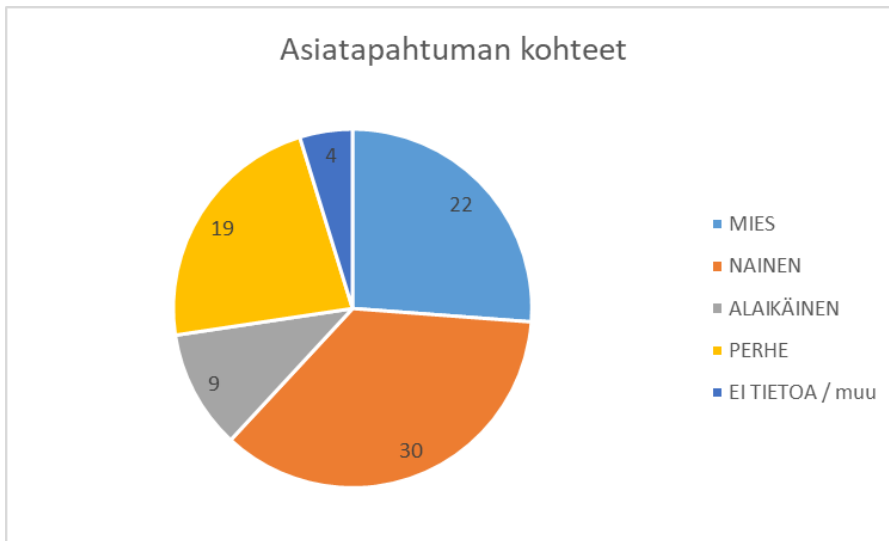

Tavallisesti yhteydenottoja yhtä tapauksia kohden on yhdestä viiteen. Toiset asiakkaat ovat samasta asiakokonaisuudesta yhteydessä kymmeniä kertoja. Kuitenkin näistä tilastoidaan vain yksi merkintä / asia.

Näissä kymmeniä kertoja yhteydessä

olevissa asiakokonaisuuksissa saattaa olla taustalla esim. mielenterveyteen liittyvä tilanne.

Yhteydenottajana oli useimmiten asiakas itse (58) tai asiakkaan edustaja (24). Henkilöstön yhteydenotoiksi tilastoitiin kaksi asiaa.

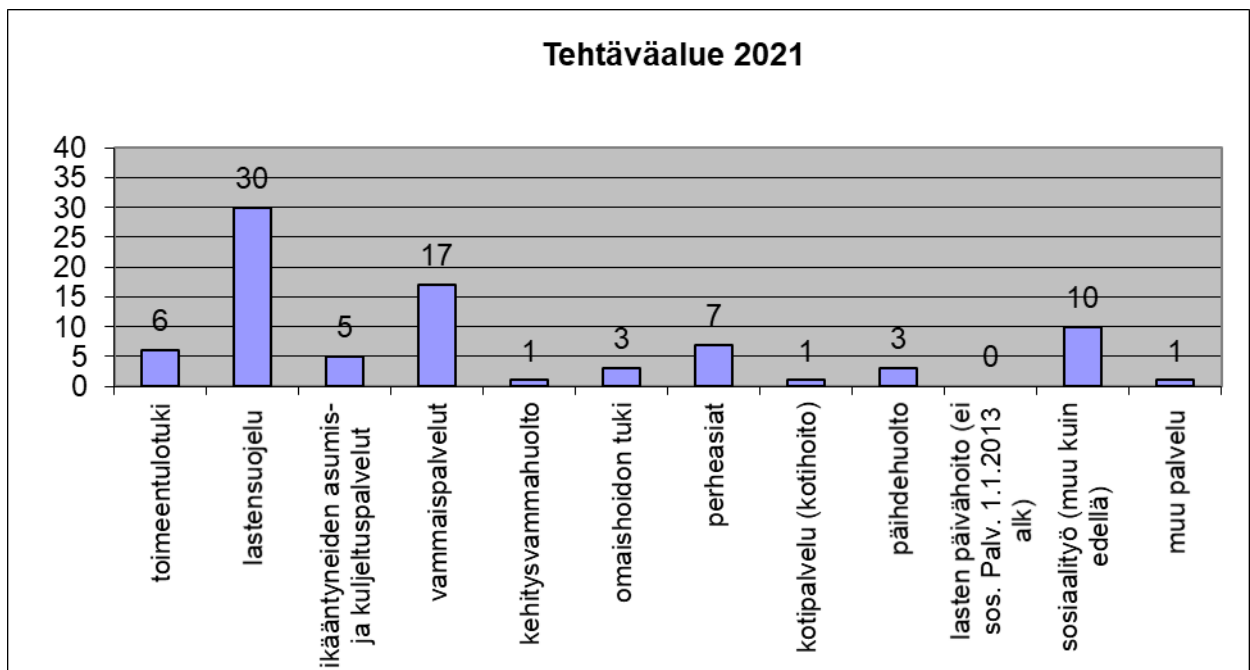

Asiakastapahtumien kohdehenkilöt jakautuivat tällä kertaa lähinnä naisten (30), miesten (22) ja perheiden asioiksi (19).

Jako on paikoitellen vaikea tehdä, sillä esim lastensuojelun ja perheasioiden

kokonaisuudet ovat monitulkintaisia sen suhteen, onko kohteena koko perhe vai alaikäinen itsestään.

Toimialueet

Kuten jo aiempinakin vuosina - Yleisin porilainen sosiaalitoimen yhteydenottojen toimialue vuonna 2021 oli lastensuojelu 30 asiakasasialla. On kuitenkin huomattava, että lastensuojelun yhteydenotot kaksinkertaistuivat vuodesta 2020, jolloin niitä oli 15.

Myös vammaispalvelut (17) kasvattivat yhteydenottojen määrää (2020;10)

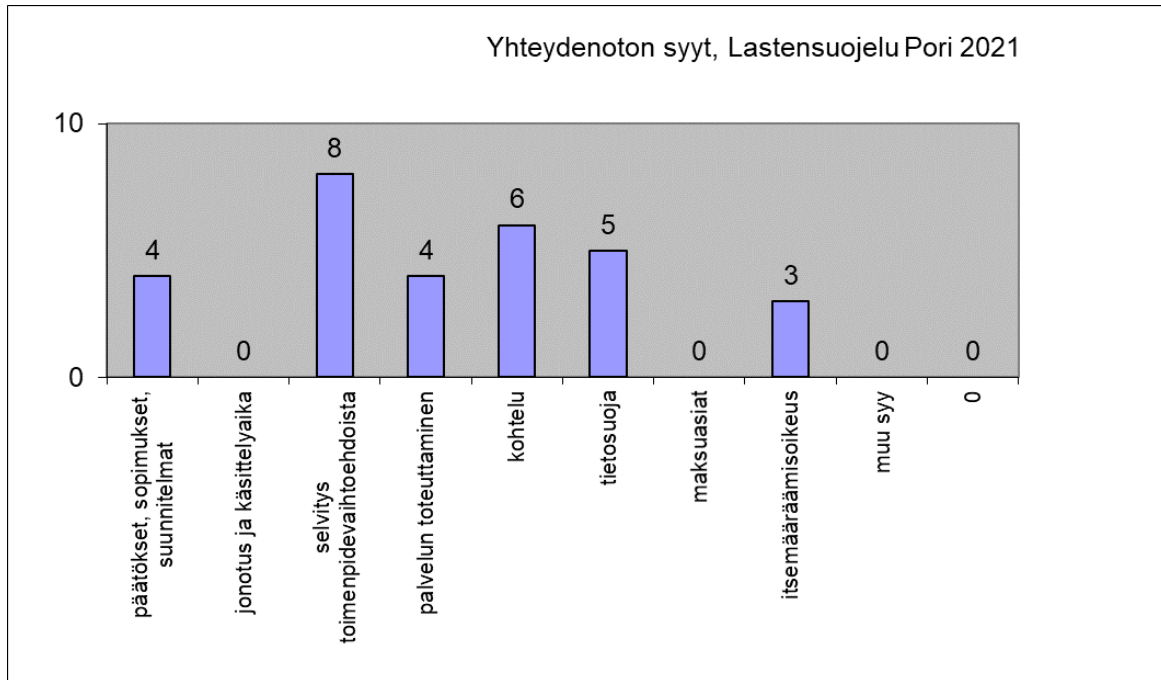
Perheasiat 7

toimeentulotuki 5

Ikäihmisten asumispalvelut 5

Lastensuojelun 2021 erittelyä

Vuonna 2021 Porin alueella kirjattiin 30 käsiteltyä asiaa lastensuojelusta. Asioiden määrä oli tuplaantunut vuoteen 2020 verrattuna (15).

Päätöksiä ja suunnitelmia koski kuusi Porin lastensuojelun asioista.

Selvitys toimenpidevaihtoehdoista lastensuojelussa keräsi kahdeksan asiaa, joiden perusteella otettiin yhteyttä sosiaaliamieheen.

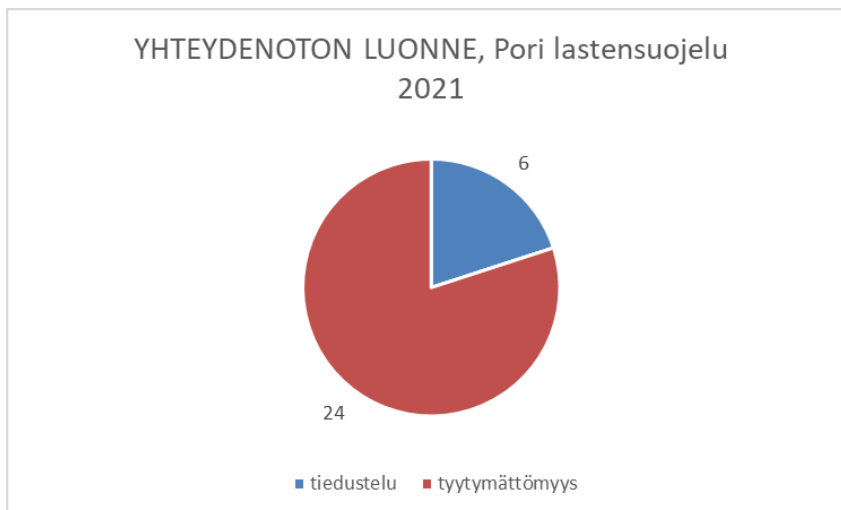
Kohtelun (lastensuojelu) – päädyttiin vuonna 2021 kirjaamaan kuusi asiakas yhteydenottoa.

.

Ohessa muutama tiivistelmä asioista, tai yhteydenottajien ajatuksista koskien lastensuojelua:

- kouluterveydenhuolto tehnyt isästä rikosilmoituksen, tapaamiset jäissä, suullinen lähestymiskiello
- äiti soittaa. Perhetyö tuli yllättäen - väkisin sisälle. Ohjattiin muistutuksessa
- lastensuojelun tietosuojarikkomus. Sosiaalityöntekijä kertonut isälle asioita, joita ei saa tietää. Ohjattu muistutukseen.
- jälkihuoltoasiakas pohtii sitä, miksi ei ole kerrytetty itsenäistymisvaroja
- voiko sosiaalityön palvelutarveselvityksen keskeyttää?
- perhekuntoutusjakson mielekkyys Pellavassa?

- pohdinta lastensuojelun työntekijän oikeudesta muuttaa voimassaolevaa huoltotapaamissopimusta. On ollut viikko / viikko sopimus, mutta nyt on sosiaalityöntekijä päättynyt, että kokonaan isällä.
- miten korjata virheellinen kirjaus lastensuojelun asiakaskirjassa
- tietosuoja; soittaja ei ole saanut kuin osan pyytämistään tapaamisraporteista
- Uudenkoiviston yksikkö puhalluttaa systemaattisesti kaikki, soittajan mielestä ei olisi perusteita.
- suullinen lähestymiskielto 12v poika nyt äidillään, osoite isällä. Lastensuojelun työntekijää ei saa kiinni.

Kuten monena vuonna aiemminkin, pitää tässäkin yhteydessä kiinnittää huomiota siihen, että asianosaiset saadaan paremmin tietoiseksi omasta tilanteestaan. Vaikka asia onkin lastensuojelun ammattilaiselle selvä. Se ei sitä välttämättä ole lapselle / nuorelle itselleen tai hänen huoltajalleen.

Vammaispalvelut ja kehitysvammahuolto

Vammaispalvelulain (17) ja Erytishuoltolain (1) mukaiset palvelut keräsivät Porissa vuoden 2021 aikana yhteensä 18 asiakasasiaa.

Ohessa muutama tiivistelmä asioista, tai yhteydenottajien ajatuksista koskien vammaispalvelua:

- Avustettu kuljetuspalvelu päätöksessä
- kritiikki Validiasta, ei pestä, ei syötetä
- Soittajan isä asiakkaana Validiassa, märkänä sängyssä, ei vastata hälytykseen, ei hoideta - kantelu aville?
- vaikeus saada vammaispalvelu toimiston työntekijää kiinni
- ongelmat henkilökohtaisen avun kanssa- määrä laskenut 80sta 50een

- tyttärellä vaikea sairaus, vpl ongelmana. Luvatut asiat eivät pidä
- sairaalan stt soittaa; asiakas pääsemässä pois sairaalasta, VPL kuljetuspalvelu vasta sitten, kun kortti on toimitettu

Vammaispalvelun asiat olivat nekin pääsääntöisesti yksittäisasiota, eikä niistä sinänsä löydy tiettyä linjaa.

Kritiikki kohdistui yleisimmin asumispalvelujen järjestämiseen ja myös kuljetuspalvelua ja sen hakukriteereitä pohdittiin.

Ikäihmisten palvelut

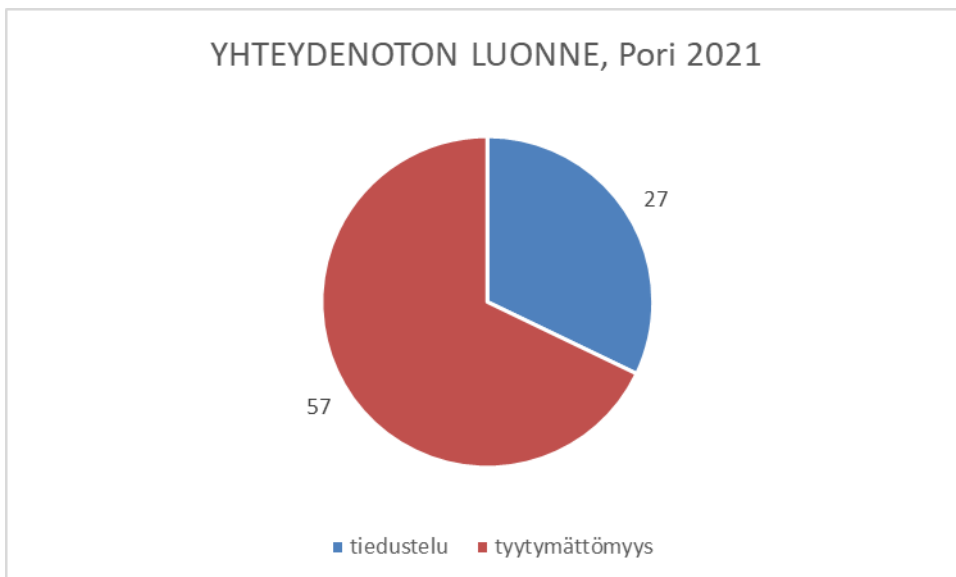
Ikäihmisten asumis- ja kuljetuspalvelut keräsivät viisi asiakasasiaa.

Joillekin vanhustyön asiakkaille sosiaaliasiamiehestä on tullut vakituinen yhteydenoton kohde. Erään asiakkaan kanssa on monesti pohdittu, miksi hän ei pääse pois tehostetun palveluasumisen yksiköstä, kun tulkitsee pärjäävänsä hyvin kotona.

Ilmeisesti taustalla on muistisairautta, eikä asiaa sosiaaliasiamiehen toimenpitein ole ratkaistavissa.

Sosiaaliasiamies päätyi tekemään myös huoli-ilmoituksen porilaisesta ikäihmisestä, joka oli omaan elämäntilanteeseensa niin tuskastunut ja ahdistunut, että toivoi kuolemaa ja pohti itsemurhaa.

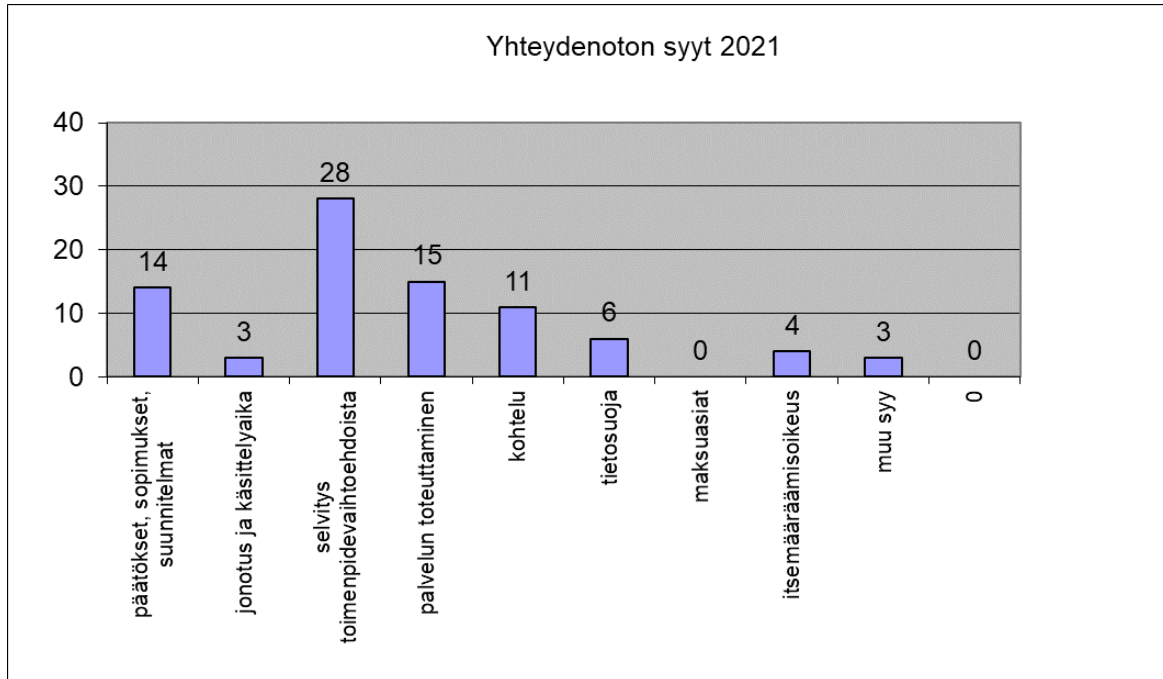
Tyytymättömyys

Yhteydenotot olivat vuoden 2021 aikana pääosin tyytymättömyyden (57) osoituksia. Suhde ei ole mitenkään poikkeava – vaan hyvinkin tavanomainen eri vuosien varrella.

Yhteydenottojen syyt Porissa yleisesti

Aiemmasta hieman poiketen, nousi yleisimmäksi yhteydenottojen syyksi Porissa ”selvitys toimenpidevaihtoehdoista” Toiseksi palvelun toteuttaminen (15). Päätöksistä, suunnitelmista, nousseet kysymykset kiinnostivat porilaisia (14) syystä yhteydenottoon.

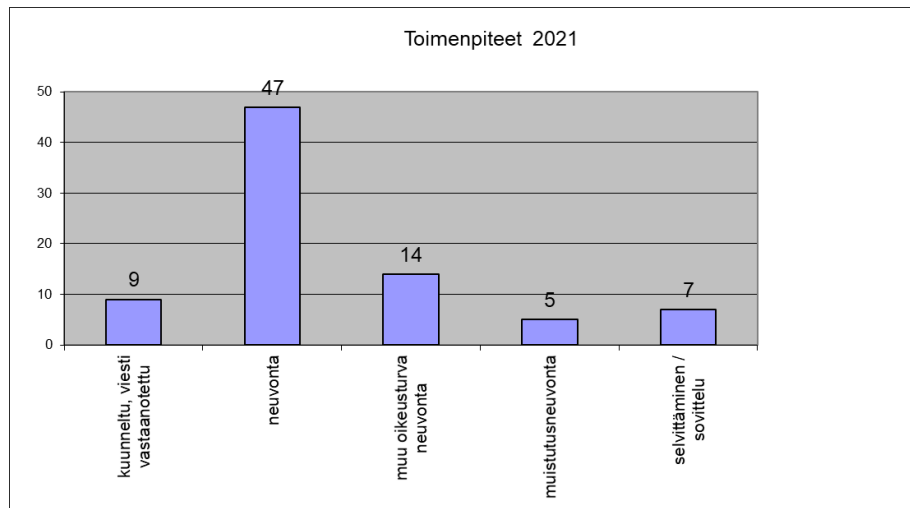

Toimenpiteet

Asiakasyhteydenottoihin sisältyy tärkeänä osana yleinen sosiaalipalveluiden neuvonta ja opastus.

Valtaosa toimenpiteistä (47) on pääosin yleistä neuvontaa.

Selkeärajaisia toimenpiteitä löytyy harvoin – pääasiallinen toimenpide on kuitenkin pyritty löytämään. Yleinen neuvonta sisältyy lähes aina myös muihin toimenpiteisiin

Sosiaaliasiamies osallistuu Porin Perusturvan tietosuojaryhmään, jossa käsitellään asiakkaalle tärkeää tietosuojan kehittämistä.

Lastensuojelu

Porissa kirjattiin vuoden 2021 aikana 2636 lastensuojeluilmoitusta

(2020; 2053, 2019; 1819, 2018; 1355, 2017; 1553, 2016; 1616, 2015; 1494, 2014; 1626, 2013; 1453, 2012; 1508, 2011:1481, 2010: 1518)

Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä on ollut korkein useaan vuoteen.

Muutamassa vuodessa on tullut noin 1000 ilmoituksen lisäys.

Vuoden 2021 sosiaaliamiehen selvityksessä on hyödynnetty THL:n jo olemassa olevaa tilastotietoa lastensuojelun määristä, ja verrataan lastensuojelun asiakkuutta (%) vastaavan ikäiseen väestöön verrattuna. Samalla tehdään vertailu neljän viime vuoden kehityksen suhteen. Porissa lasten, joista on lastensuojeluilmoitus tehty, suhteellinen määrä on nyt viime vuodet ollut kasvussa, ja ylittää Satakunnan keskiarvon. Lastensuojelun avohuollon asiakkaina olleiden lasten osuus oli samassa suuruusluokassa. Huostassa olleiden osuudessa ei merkittävää muutosta.

	2017	2018	2019	2020	2021
0 - 17-vuotiaat lapset, joista on tehty lastensuojeluilmoitus, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1086	6,0	5,5	6,9	7,5	10,6
Huostassa vuoden aikana olleet 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1077	1,1	1,2	1,2	1,2	1,1
Kiireellisesti vuoden aikana sijoitettuna olleet 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1078	0,4	0,4	0,6	0,6	0,2
Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0 - 17-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1245	4,2	3,9	4,0	4,3	4,3

Toimeentulotuki

Toimeentulotuen Kela-muutoksen jälkeen kunta ei enää pysty vaikuttamaan perustoimeentulotuen käyttöön. Tilastoon saadut perustoimeentulon myöntömäärät on saatu Kelan tiedoista. Harkinnanvaraisen toimeentulotuen 2021 tilastotiedot on hankittu THL:n tilastoista. Aiemmin seurannassa olleen Täydentävän toimeentulotuen ja ehkäisevän toimeentulotuen osuuden koko toimeentulotuesta arvioinnista on nyt luovuttu, koska myöntäjätaho on eri. Aiempina vuosina hyväksi tasoksi on arvioitu 10% perustoimeentulotuen määrästä. Hallituksen esityksen (HE 134/2000) mukaan tavoitteena on, että ehkäisevän toimeentulotuen suuruuden tulisi olla noin 3,3 prosenttia kunnan varsinaisen toimeentulotuen (perustoimeentulotuki ja täydentävä toimeentulotuki) menoista. Kelan perustoimeentulotuen tehtäviin kuuluu päättää myös aiemmin täydentävän toimeentulotukeen sisältyneen esim. vuokravakuuksien myöntämisestä..

	2019	2020	2021
Perustoimeentulotuki €/ asukas	115	123	114
Täydentävä toimeentulotuki €/ asukas	7	8	8
Ehkäisevä toimeentulotuki €/asukas	2,2	2,5	3,1

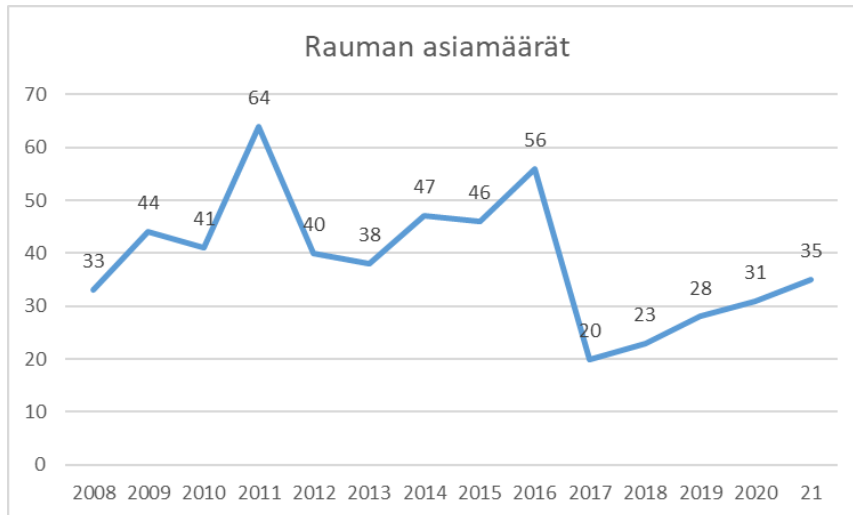
Perustoimeentulotuen tarve oli nyt laskussa edelliseen vuoteen verrattuna. Tasoltaan hieman maan keskiarvokäytön alapuolella

THL:n tilaston mukaan koko Suomen tasolla, vuonna 2021, Kelan ratkaisemaa perustoimeentulotukea myönnettiin 128 €/asukas, kuntien myöntämää ehkäisevää toimeentulotukea myönnettiin 3,50€/asukas. Täydentävää toimeentulotukea koko maassa myönnettiin 6€ / asukas

Porissa tarveharkintaisen toimeentulotuen tarve on asiallisella tasolla; ehkäisevä 3,10€/ asukas ja täydentävä on ylittänyt käytön koko maan tasolla (8€/ asukas).

Sosiaaliasiamiestoiminta Rauma 2021

Sosiaaliasiamiehelle kertyi 35 asiakastapausta raumalaisten asiakkaiden taholta.

Aiempina vuosina kasvussa ollut suunta jatkui lievänä edelleen

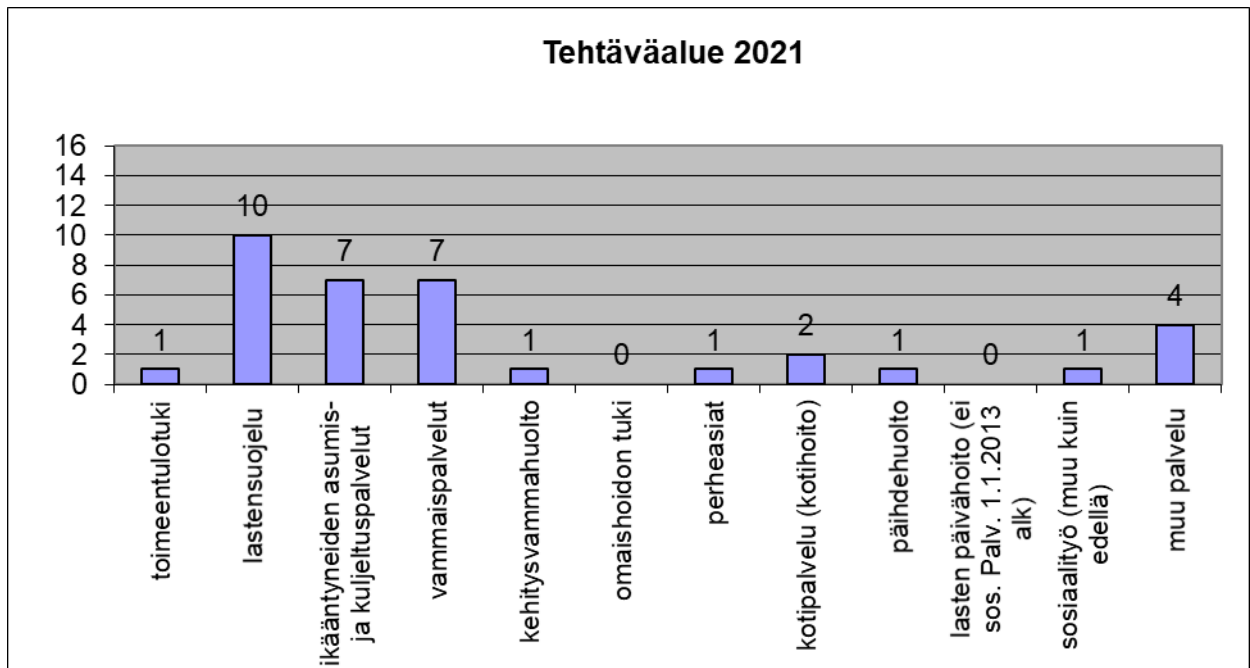
Yhteydenottoja on ollut asiakastapausta kohden yksi tai useampia. Joidenkin asioiden käsittely on vaatinut useita yhteydenottoja.

Avoimet sosiaaliasiamiehen vastaanotot ovat olleet keskeytyksessä keväästä 2020 alkaen Covid-19 pandemian vuoksi.

Tarvittaessa asiakasta on ollut mahdollista tavata myös palaverissa tai kotikäynneillä.

Tehtävääalueet

Vuonna 2021 ovat asiat jakaantuneet; lastensuojelun, vammaispalvelun ja ikääntyneiden asumisen ollessa yleisimpiä. Muutoin asiat vaikuttavat olleen yksittäisiä kokonaisuuksia.

Vammaispalvelun asiat (6) ovat sinänsä tavanomaisia kysymyksiä

- pitkän prosessin kuljetuspalveluasias, epäselvyyttä vammaisuuden perusteista
- vaikeavammaisen lapsen hoito, tyytymättömyys palveluntuottajaan, yöhoitaja on nukkunut, vaikka ei yhteydenottajan mukaan turvallisesti voisi
- palvelutalon muutokset, asiakkaan käyttäytyminen
- hoitorinki kritiikki. / päätös, josta ei kuitenkaan valitusoikeutta
- VPL palvelujen muuttuminen, yhteydenottajan mukaan aikuinen poika ei osaa ilmaista avuntarvettaan
- VPL luiska pyörätuolille. Kesällä tehty päätös, mutta ei toteudu.
- henkilökohtainen apu: ei ole onnistuttu avustajakeskuksen kautta järjestämään lomasijaista

Lastensuojelun alueelle kertyi 10 asiaa. Kaksinkertainen edelliseen vuoteen verraten.

- 15v poika sijoitettu isoäidille jo viisi vuotta, kysymyksiä lastensuojelusta
- isä haluaa vaihtaa LS työntekijän
- lapsen asuinpaikka oikeudenkäynti, olosuhdeselvityksen rooli, lastensuojelun rooli?

- isoäiti huolissaan pienen lapsen huostaanotto mahdollisuudesta
- vanhempi on tehnyt itse itsestään ls. ilmoituksen muutama vuosi sitten sitten, nyt vaihtoehtona huostaanotto tai perhekuntoutus. Kaduttaa yhteydenotto.
- tunteet kuohahtaneet LS palaverissa lääkärikirjauksille
- lastensuojelun työntekijän vaihtoesitys - ei oltu suostuttu
- lastensuojelun sijoitus isoäidille. Tapaamiset eivät kehity sovitusti. Onko niin, että ei edes yritetä kotiuttaa?
- Lastensuojelutyöntekijä kieltänyt äitiä tapaamasta tytärtään
- Missä määrin lapsen asioita voi kertoa lapsen tädille – tietosuoja?

Tyyliltään lastensuojelun asiat ovat tyypillisiä yksittäisasiota, joissa perheellä ja viranomaisella on asiasta eriävä mielipide. Helposti myös linkitys esim. lastenvalvojan toimintaan. Nämä kuitenkin katsottu lastensuojeluun ensisijaisesti sisältyviksi.

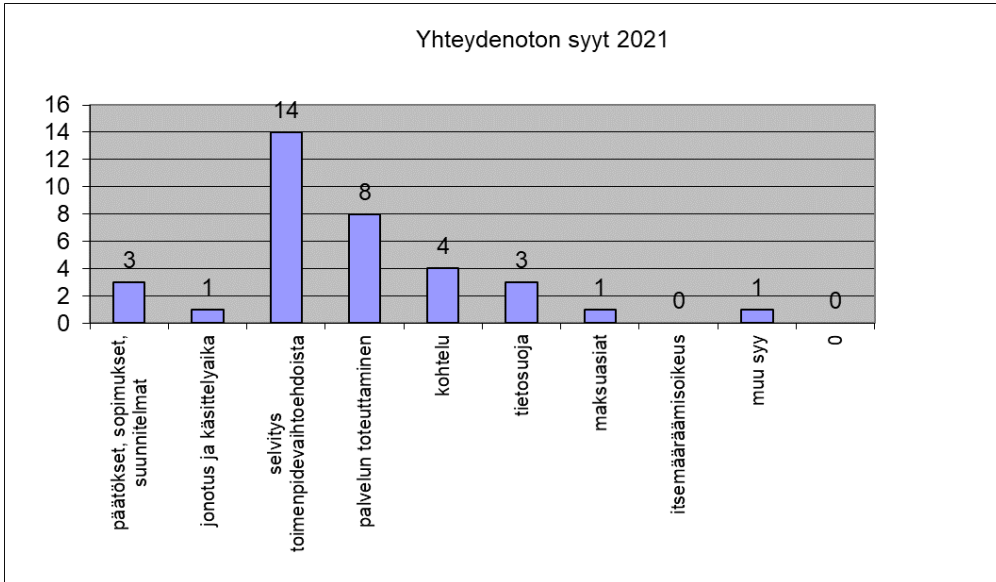
Ikääntyneiden asumis- ja kuljetuspalvelut aiheuttivat vuonna 2021 seitsemän yhteydenottojen asiakokonaisuutta.

- Palvelutalon asiakasmaksu, Jussoila
- vaimo saanut SAS lausunnot. Tehostetun palveluasumisen tarve. Pohdintaa asiakasmaksusta; Asunnon arvonousu tulona huomioon?
- vaimolla alzheimer, kysymyksiä tulevaisuudesta
- äiti kotiutuminen sairaalasta. Saga? Tehostettuun palveluasumiseen?
- Kuka saisi haettua asumistuen, kun asiakkaalle ei ole omaisia eikä edunvalvontaa?
- Kotikaari hoidon laiminlyönti. Kanteluohjauspohdinta
- Kotikaari - kirjausvirheiden korjaaminen, tiedonsaanti

Pääosin kyseessä siis yksittäistapauksia, joissa yhteydenottaja on saanut neuvoa tilanteeseensa.

Yhteydenottojen syyt

Vuonna 2021 yhteydenottojen syistä yleisin oli ”Selvitys toimenpidevaihtoehdosta”- sektorista aiheutuneet kysymykset.

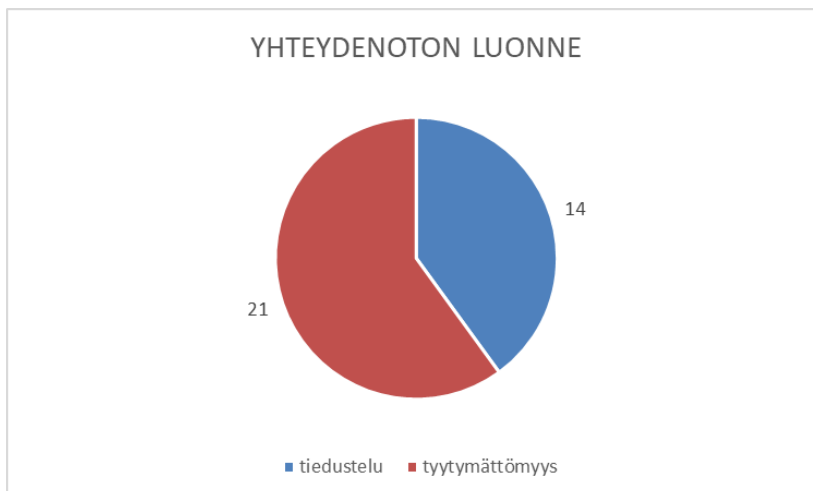

Palvelun toteuttaminen, siis se, että asiakkaan mielestä palvelu ei vastaa tarkoitustaan, kokosi (8) merkintää.

Vuonna 2021 on kohteluun tullut kirjattua neljä yhteydenottoa.

Kohtelun kritiikit sijoittuvat lastensuojelun (2), ikäihmisten ja kotipalvelun alueelle – tilanteessa jossa terveydenhuollosta kotiutuvalle ei olutkaan järjestetty kotihoitoa, vaikka asiakas oli siinä ymmärryksessä.

Kuitenkin, kuten aina, rajanveto eri syiden välillä on tulkinnallista. Helposti samassa yhteydenotossa pohditaan asiakkaan yleistä tiedontarvetta tilanteestaan, kritisoidaan saatua päätöstä tai palvelun toteuttamista.

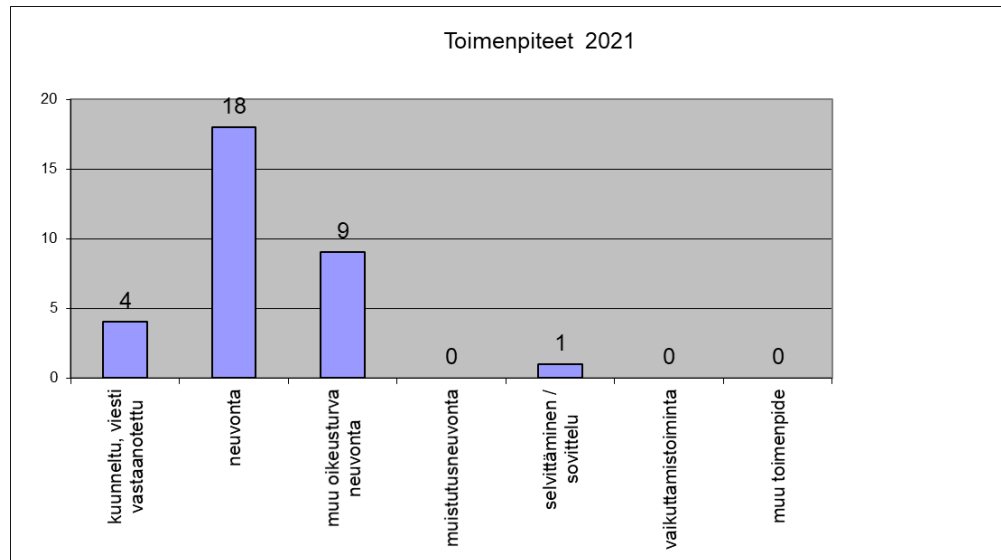

Tarkasteluvuonna raumalaisilla oli hieman enemmän aihetta kritiikkiin, kuin neutraaliin tiedusteluun.

Toimenpiteet

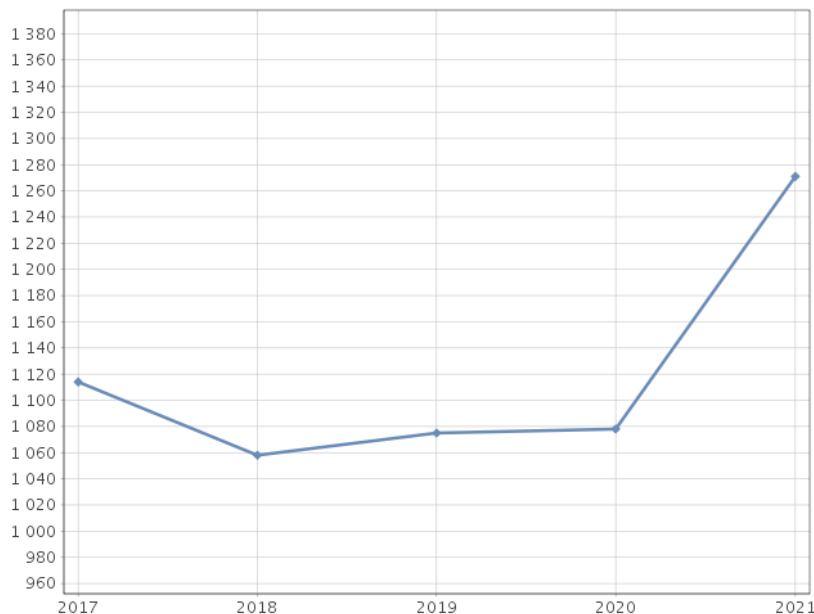
Vuonna 2021 tyypillisin sosiaaliamiehen toimenpide on asiakkaan neuvominen hänen asiassa (18) Lisäksi Tapauskohtaisesti asiakasta on ohjattu muiden palveluiden

piiriin ja asiakkaan suostumuksella on voitu neuvotella sosiaalitoimen työntekijöiden kanssa puhelimitse.

Lastensuojelu

Raumalla kirjattiin vuoden 2021 aikana 1271 lastensuojeluilmoitusta.

(2020; 1078, 2019; 1075, 2018; 1075, 2017; 1114, 2016; 878, 2015; 891, 2014; 924, 2013; 843, 2012; 968, 2011; 980, 2010; 811)

Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä on ollut nousussa, oltuaan hyvin tarkasti samalla tasolla menneinä vuosina.

Vuoden 2021 sosiaaliamiehen selvityksessä on hyödynnetty THL:n jo olemassa olevaa tilastotietoa lastensuojelun määristä, ja verrataan lastensuojelun asiakkuutta (%) vastaavan ikäiseen väestöön verrattuna. Samalla tehdään vertailu neljän viime vuoden kehityksen suhteen. Raumalla lasten, joista on lastensuojeluilmoitus tehty,

suhteellinen määrä oli kääntynyt jälleen nousuun. Toisaalta avohuollon asiakkaina olleiden lasten osuus oli samassa suuruusluokassa edellisen vuoden kanssa. Huostassa olleiden osuudessa ei merkittävää muutosta.

	2017	2018	2019	2020	2021
0 - 17-vuotiaat lapset, joista on tehty lastensuojeluilmoitus, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1086	7,9	8,2	8,9	8,1	9,1
Huostassa vuoden aikana olleet 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1077	1,1	1,1	1,0	1,0	1,0
Kiireellisesti vuoden aikana sijoitettuna olleet 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1078	0,5	0,4	0,4	0,5	0,5
<u>Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0 - 17-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1245</u>	4,5	5,6	3,9	4,2	3,9

Toimeentulotuki

Toimeentulotuen Kela-muutoksen jälkeen kunta ei enää pysty vaikuttamaan perustoimeentulotuen käyttöön. Tilastoon saadut perustoimeentulon myöntömäärät on saatu Kelan tiedoista. Harkinnanvaraisen toimeentulotuen 2021 tilastotiedot on hankittu THL:n tilastoista. Aiemmin seurannassa olleen Täydentävän toimeentulotuen ja ehkäisevän toimeentulotuen osuuden koko toimeentulotuesta arvionnista on nyt luovuttu, koska myöntäjätaho on eri. Aiempina vuosina hyväksi tasoksi on arvioitu 10% perustoimeentulotuen määrästä. Hallituksen esityksen (HE 134/2000) mukaan tavoitteena on, että ehkäisevän toimeentulotuen suuruuden tulisi olla noin 3,3 prosenttia kunnan varsinaisen toimeentulotuen (perustoimeentulotuki ja täydentävä toimeentulotuki) menoista. Kelan perustoimeentulotuen tehtäviin kuuluu päättää myös aiemmin täydentävän toimeentulotukeen sisältyneen esim. vuokravakuuksien myöntämisestä.

	2019	2020	2021
Perustoimeentulotuki €/ asukas	83	86	77
Täydentävä toimeentulotuki €/ asukas	3	4	4
Ehkäisevä toimeentulotuki €/asukas	1,2	1,4	1,7

THL:n tilaston mukaan koko Suomen tasolla, vuonna 2021, Kelan ratkaisemaa perustoimeentulotukea myönnettiin 128 €/asukas, kuntien myöntämää ehkäisevää toimeentulotukea myönnettiin 3,50€/asukas. Täydentävää toimeentulotukea koko maassa myönnettiin 6€ / asukas

Raumalla Kelan myöntämän perustoimeentulotuen määrä oli laskussa aiempien vuosien tarpeeseen nähden – jääden reilusti alle koko Suomen käytön tasosta

Tarveharkintaiseen toimeentulotuen määrä pysynyt samassa suuruusluokassa ja nousi kuitenkin hieman ehkäisevän toimeentulotuen osalta.

Ehkäisevän (1,7€/asukas) käyttö on kokonaisuus huomioiden niukahkoa ja taso voisi olla korkeampikin.

Sosiaaliasiamiestoiminta Siikainen 2021

Vuoden 2021 Siikaisten alueelta kertyi vain yksi asiakasasia sosiaaliamiehelle. Määrät ovat edelleen hyvin satunnaisia. (2020; 4, 2019; 2, 2018; 1, 2017; 6, 2016; 3, 2015; 2, 2014; 6, 2013; 8, 2012; 4, 2011; 4, 2010; 2, 2009; 1).

Siikainen on vuodesta 2009 alkaen ollut Posan aluetta, eli omaa sosiaalitoimen organisaatiota ei ole.

Vuoden 2021 ainoa asia koski lähinnä omaishoidontukea ja sen lakkauttamista ja lakkauttamisen perusteita. Asia sisälsi useampia yhteydenottoja.

Asiakkaat saivat oikeustuvaneuvontaa asiassaan.

Lastensuojelu

Siikaisten lastensuojelun toimialueella PoSa kirjasi vuoden 2021 aikana 21 lastensuojeluilmoitusta.

(2020; 43, 2019; 27, 2018; 15, 2017; 34, 2016; 29, 2015; 31, 2014; 49, 2013; 49, 2012; 25, 2011; 29, 2010; 24)

Lastensuojeluilmoitusten määrässä on pienelle kunnalle tyypillistä vaihtelevuutta. Nyt vuorossa kuitenkin merkittävä lasku.

Vuoden 2021 sosiaaliamiehen selvityksessä on hyödynnetty THL:n jo olemassa olevaa tilastotietoa lastensuojelun määrästä, ja verrataan lastensuojelun asiakkuutta (%) vastaavan ikäiseen väestöön verrattuna. Samalla tehdään vertailu neljän viime vuoden kehityksen suhteen. Siikaisissa lasten, joista oli lastensuojeluilmoitus tehty, suhteellinen määrä oli nyt laskussa. Samoin avohuollon asiakkaina olleiden lasten osuus oli prosentuaalisesti laskussa. Silti merkittävästi korkeampi, kuin Satakunnassa kokonaisuudessaan. Pienen kunnan kohdalla prosenttiosuudet ovat hankalia mittareita.

	2017	2018	2019	2020	2021

0 - 17-vuotiaat lapset, joista on tehty lastensuojeluilmoitus, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1086	7,1	4,7	7,3	11,8	7,2
Huostassa vuoden aikana olleet 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1077					
Kiireellisesti vuoden aikana sijoitettuna olleet 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1078					
<u>Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0 - 17-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1245</u>	12,1	21,8	13,6	13,6	8,2

Toimeentulotuki

Toimeentulotuen Kela-muutoksen jälkeen kunta ei enää pysty vaikuttamaan perustoimeentulotuen käyttöön. Tilastoon saadut perustoimeentulon myöntömäärät on saatu Kelan tiedoista. Harkinnanvaraisen toimeentulotuen 2021 tilastotiedot on hankittu THL:n tilastoista. Aiemmin seurannassa olleen Täydentävän toimeentulotuen ja ehkäisevän toimeentulotuen osuuden koko toimeentulotuesta arvioinnista on nyt luovuttu, koska myöntäjätaho on eri. Aiempina vuosina hyväksi tasoksi on arvioitu 10% perustoimeentulotuen määrästä. Hallituksen esityksen (HE 134/2000) mukaan tavoitteena on, että ehkäisevän toimeentulotuen suuruuden tulisi olla noin 3,3 prosenttia kunnan varsinaisen toimeentulotuen (perustoimeentulotuki ja täydentävä toimeentulotuki) menoista. Kelan perustoimeentulotuen tehtäviin kuuluu päättää myös aiemmin täydentävän toimeentulotukeen sisältyneen esim. vuokravakuuksien myöntämisestä.

	2019	2020	2021
Perustoimeentulotuki €/ asukas	33	39	45
Täydentävä toimeentulotuki €/ asukas	1	2	2
Ehkäisevä toimeentulotuki €/asukas	0,3	1,0	1,5

Perustoimeentulotuen käyttö Kelan myöntämänä on noussut Siikaisissa vuoteen 2020 verrattuna, jääden kuitenkin suhteellisen kauas koko Suomen tasosta. Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen tarve vaikuttaa satunnaiselta. Mikä on ollut pienen kunnan kyseessä ollen käytäntö jo aiempinakin vuosina.

THL:n tilaston mukaan koko Suomen tasolla, vuonna 2021, Kelan ratkaisemaa perustoimeentulotukea myönnettiin 128 €/asukas, kuntien myöntämää ehkäisevää toimeentulotukea myönnettiin 3,50€/asukas. Täydentävää toimeentulotukea koko maassa myönnettiin 6€ / asukas

Sosiaaliasiamiestoiminta Säkylä 2021

Vuoden 2021 aikana Säkylästä kertyi sosiaaliasiamiehelle kahdeksan (8) asiakastapausta. (2020; 11, 2019; 13, 2018; 6, 2017, 9, 2016; 18, 2015; 13, 2014; 8, 2013; 12, 2012; 7, 2011; 8, 2010; 11, 2009, 8)

Asiakasasioiden määrä on vuosittain aaltoileva.

Yhteydenottoja on tyypillisesti yksi tai useampia asiakastapausta kohti ja ne ovat tapahtuneet puhelimitse.

Yhteydenoton toimialueet jakoutuivat hyvin tasaisesti.

Toimeentulotuen alueelle kirjattiin hautausavustusta koskeva asia ja toisaalta kuntaan muuttoa ja siitä aiheutuvista kustannuksista tulevat kysymykset siltä osin, kuin Kela ei niitä kata perustoimeentulotuellaan.

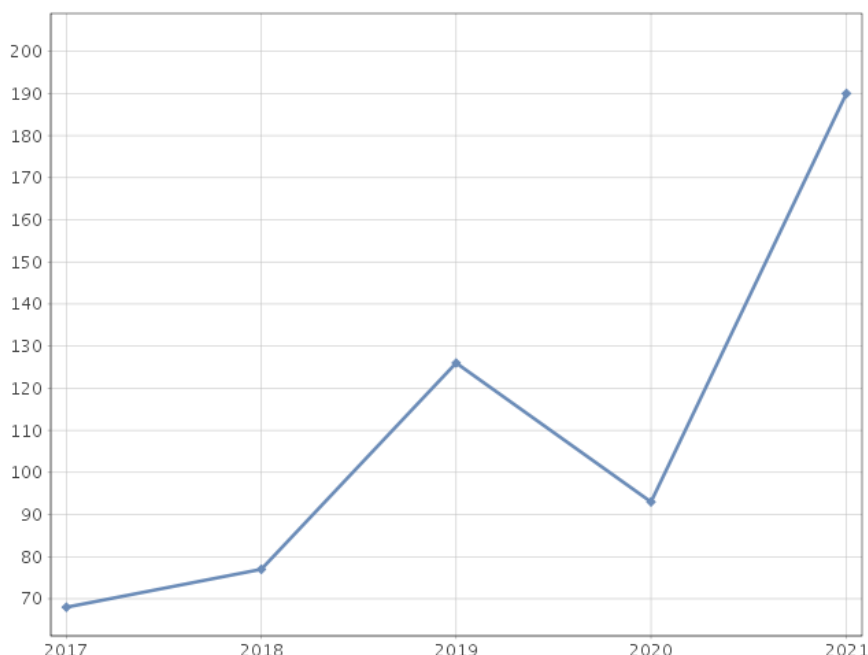
Vammaispalvelun asiat koskivat toisaalta lapsen oikeudesta avustajaan (koulu vai sosiaali) pohdintaa. Toisaalta oltiin huolissaan naapurin vammaispalvelun avuntarpeesta.

Yksittäisiä yhteydenottoja keräsivät myös epäselvyys lastensuojelun järjestämisessä, Kehitysvammaisen asiakkaan lääkityksen ongelmat, päihdehuollon kysymys. Niin ikään kysymystä herätti kotipalvelun / hoidon katkaisu yhteydenottajan käsityksen mukaan yllättäen.

Asiakkaat saivat asiassaan pääosin neuvontaa ja ohjeistusta.

Lastensuojelu

Säkylän sosiaalitoimessa kirjattiin vuoden 2021 aikana 190 lastensuojeluilmoitusta.

(2020 93, 2019; 126, 2018; 182, 68, 2016; 96, 2015; 97, 2014; 67, 2013; 60, 2012; 81, 2011; 24, 2010, 23)

Ilmoitusten määrässä on vuosittaista, aaltoilevaa vaihtelua.

Nyt kuitenkin kaksinkertainen edelliseen vuoteen verrattuna.

Vuoden 2021 sosiaaliasiamiehen selvityksessä on hyödynnetty THL:n jo olemassa olevaa tilastotietoa lastensuojelun määristä, ja verrataan lastensuojelun asiakkuutta (%) vastaavan ikäiseen väestöön verrattuna. Samalla tehdään vertailu neljän viime vuoden kehityksen suhteen. Säskylässä lasten, joista oli lastensuojeluilmoitus tehty, suhteellinen määrä oli nyt nousussa ja oli linjassa muun Satakunnan kanssa. Avohuollon asiakkaina olleiden lasten osuus oli edellisvuoden tasossa.

	2017	2018	2019	2020	2021
0 - 17-vuotiaat lapset, joista on tehty lastensuojeluilmoitus, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1086	3,8	6,5	6,8	5,2	9,5
Huostassa vuoden aikana olleet 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1077	1,5	1,9	1,9	2,1	2,0
Kiireellisesti vuoden aikana sijoitettuna olleet 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1078					
<u>Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0 - 17-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1245</u>	4,6	3,7	4,8	4,6	4,2

Toimeentulotuki

Toimeentulotuen Kela-muutoksen jälkeen kunta ei enää pysty vaikuttamaan perustoimeentulotuen käyttöön. Tilastoon saadut perustoimeentulon myöntömäärät on saatu Kelan tiedoista. Harkinnanvaraisen toimeentulotuen 2021 tilastotiedot on hankittu THL:n tilastoista. Aiemmin seurannassa olleen Täydentävän toimeentulotuen ja ehkäisevän toimeentulotuen osuuden koko toimeentulotuesta arvioinnista on nyt luovuttu, koska myöntäjätaho on eri. Aiempina vuosina hyväksi tasoksi on arvioitu 10% perustoimeentulotuen määrästä. Hallituksen esityksen (HE 134/2000) mukaan tavoitteena on, että ehkäisevän toimeentulotuen suuruuden tulisi olla noin 3,3 prosenttia kunnan varsinaisen toimeentulotuen (perustoimeentulotuki ja täydentävä toimeentulotuki) menoista. Kelan perustoimeentulotuen tehtäviin kuuluu päättää myös aiemmin täydentävän toimeentulotukeen sisältyneen esim. vuokravakuuksien myöntämisestä.

	2019	2020	2021
Perustoimeentulotuki €/ asukas	52	55	53
Täydentävä toimeentulotuki €/ asukas	2	2	2
Ehkäisevä toimeentulotuki €/asukas	0,4	0,6	0,7

THL:n tilaston mukaan koko Suomen tasolla, vuonna 2021, Kelan ratkaisemaa perustoimeentulotukea myönnettiin 128 €/asukas, kuntien myöntämää ehkäisevää toimeentulotukea myönnettiin 3,50€/asukas. Täydentävää toimeentulotukea koko maassa myönnettiin 6€ / asukas

Säkylässä tarveharkintaisen toimeentulotuen tarve on matalalla tasolla; ehkäisevä 0,70€/ asukas ja täydentävä 2€/ asukas. Täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki on ollut samalla tasolla jo muutaman vuoden.

Kelan perustoimeentulotuki on vakiintunut tietylle tasolle, kuitenkin tarve on huomattavasti alle koko Suomen käytön.

Sosiaaliasiamiestoiminta Ulvila 2021

Vuoden 2021 aikana ulvilalaisia asiakasasioita kirjattiin kuusi asiakokonaisuuden yhteydessä, samaan tapaan kuin kolmena edeltävänä vuotena .

Asukasmäärään suhteutettuna asiakasasioiden määrä on merkittävän alhainen.

Ulvila kuuluu Porin perusturvan yhteistoiminta-alueeseen. Omaa sosiaalitoimen organisaatiota ei ole.

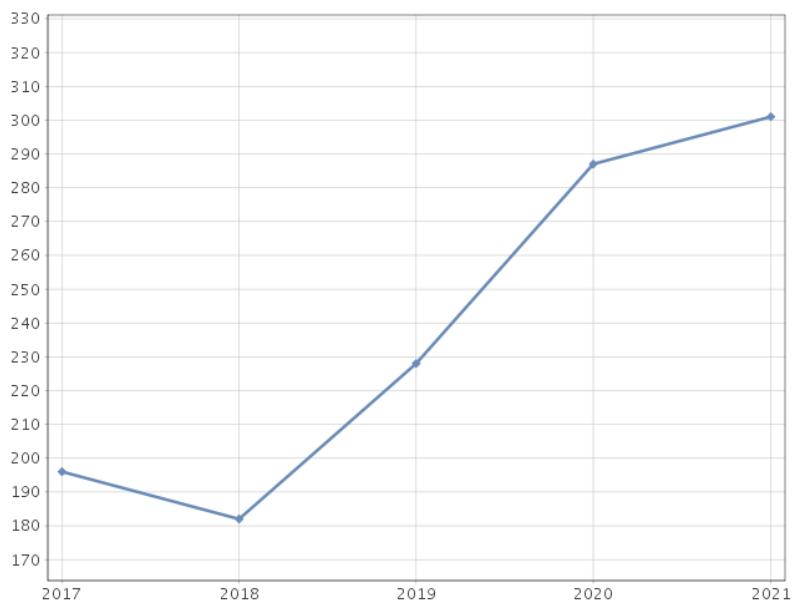
Vuonna 2021 asiat jakautuivat; kehitysvammahuollon (2), vammaispalvelun, toimeentulotuen, kotipalvelun ja muun sosiaalityön kesken.

- esim. täydentävä toimeentulotuki hammashoittoon, ei perus ttt oikeutta. Pohdittu ehkäisevää. Asunnon lainat ja muut luotot vaikeuttavat arkea.
- kotipalvelulaskutus 2kk myöhässä, lasku noussut 180eurosta 440euroon

Sosiaaliasiamiehen yleisin toimenpide Ulvilassakin on asiakkaan neuvominen hänen asiassaan.

Lastensuojelu

Lastensuojelussa Porin perusturvan kautta kirjattiin vuoden 2021 aikana 301 lastensuojeluilmoitusta

(2020; 287, 2019; 228, 2018; 182, 2017; 196, 2016, 249, 2015; 2013, 2014; 215, 2013; 177, 2012; 164, 2011; 212, 2010;139).

Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä on nyt nousussa, - nousu on jo jatkunut muutamia vuosia.

Vuoden 2021 sosiaaliasiamiehen selvityksessä on hyödynnetty THL:n jo olemassa olevaa tilastotietoa lastensuojelun määristä, ja verrataan lastensuojelun asiakkuutta (%) vastaavan ikäiseen väestöön verrattuna. Samalla tehdään vertailu neljän viime vuoden kehityksen suhteen. Ulvilassa lasten, joista oli lastensuojeluilmoitus tehty, suhteellinen määrä oli kasvussa. Toisaalta avohuollon asiakkaina olleiden lasten osuus oli kasvanut, kuitenkin vain pieni nousu. Samoin, kuin huostassa olleiden suhteellinen osuuskin, on pysynyt hyvin vakiona. Ulvilassa huostassa olevien osuus on suhteellisen pieni, verrattuna muuhun Satakuntaan.

	2017	2018	2019	2020	2021
0 - 17-vuotiaat lapset, joista on tehty lastensuojeluilmoitus, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1086	4,3	4,9	5,4	5,8	7,6
Huostassa vuoden aikana olleet 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1077	0,4	0,4	0,5	0,4	0,5
Kiireellisesti vuoden aikana sijoitettuna olleet 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1078	0,4	0,4	0,4	0,3	0,2
Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0 - 17-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) info ind. 1245	3,9	3,9	3,0	3,4	3,7

Toimeentulotuki

Toimeentulotuen Kela-muutoksen jälkeen kunta ei enää pysty vaikuttamaan perustoimeentulotuen käyttöön. Tilastoon saadut perustoimeentulon myöntömäärät on saatu Kelan tiedoista. Harkinnanvaraisen toimeentulotuen 2021 tilastotiedot on hankittu THL:n tilastoista. Aiemmin seurannassa olleen Täydentävän toimeentulotuen ja ehkäisevän toimeentulotuen osuuden koko toimeentulotuesta arvioinnista on nyt luovuttu, koska myöntäjätaho on eri. Aiempina vuosina hyväksi tasoksi on arvioitu 10% perustoimeentulotuen määrästä. Hallituksen esityksen (HE 134/2000) mukaan tavoitteena on, että ehkäisevän toimeentulotuen suuruuden tulisi olla noin 3,3 prosenttia kunnan varsinaisen toimeentulotuen (perustoimeentulotuki ja täydentävä toimeentulotuki) menoista. Kelan perustoimeentulotuen tehtäviin kuuluu päättää myös aiemmin täydentävän toimeentulotukeen sisältyneen esim. vuokravakuuksien myöntämisestä.

	2019	2020	2021
Perustoimeentulotuki €/ asukas	63	66	63
Täydentävä toimeentulotuki €/ asukas	7	6	5
Ehkäisevä toimeentulotuki €/asukas	1,2	1,4	1,7

THL:n tilaston mukaan koko Suomen tasolla, vuonna 2021, Kelan ratkaisemaa perustoimeentulotukea myönnettiin 128 €/asukas, kuntien myöntämää ehkäisevää toimeentulotukea myönnettiin 3,50€/asukas. Täydentävää toimeentulotukea koko maassa myönnettiin 6€ / asukas.

Ulvilassa perustoimeentulotuen tarve on ollut hyvinkin samalla suuruusluokalla aiempien vuosien kanssa. Kuitenkin vain noin puolet koko Suomen käytöstä.

Tarveharkintaisen täydentävän toimeentulotuen käyttö on maan keskiarvon tasolla, ja varvinkin ehkäisevä on pysynyt aiempien vuosien suuruusluokassa.

Lähteitä

- Laki kehitysvammaisten erityishuollosta 23.6.1977/519
- Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 22.9.2000/812
- Sosiaalihuoltolaki 1301/2014
- SOSIAALIHUOLTOLAKI SOVELTAMISOPAS Opas on päivitetty 7.12.2016 Sosiaali- ja terveysministeriö
- Kela, toimeentulotukitilastot
- THL sotkanet
- Valvira, www.valvira.fi
- Lakitekstit: www.finlex.fi
- Sosiaali ja terveysministeriön julkaisuja 2013:4, Opas toimeentulotukilain soveltajille
- Sosiaali- ja terveysministeriön oppaita 2001:11. Sosiaalihuollon asiakkaan asema ja oikeudet SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ Helsinki 2001